

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΛΙΤΣΑΡΑ

# ΙΣΤΟΡΙΑ

# ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ



T  
H  
76



19524.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ  
ΤΩΝ  
ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

πρόσκλησα. Η πάγια πόδια συνάδεσθαι όποια επιτομή μάνεται αλλιώς στ  
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Δ Σ Ρ Ε Α Ν ΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ  
ΕΛΛΑΣ 1976

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΠΛΟΥ  
ΤΩΝ  
ΙΩΛΟΤΖΟΠΑ

Τό βιβλίο μεταγλωττίστηκε από τό θεολόγο καθηγητή Κ. Λουκάκη .

ΙΑΕΡΑ

# ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ  
ΑΘΗΝΑΙ 1976

ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΚΟΙΤΑΖΑΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΠΙΛΟΥ  
ΤΩΝ  
ΑΠΛΟΤΖΟΠΑ

ΟΠΛΑΝΙΖΟΜΕ ΕΚΔΟΣΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ  
ΑΘΗΝΑΙ Ι.1878

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μοναδικό φαινόμενο στήν Ιστορία τής άνθρωπότητας άποτελεῖ ό Κύριός μας Ιησοῦς Χριστός. Οὕτε είχε οὕτε καὶ θὰ ἔχει ποτὲ τὸν ὅμοιό του. Γιατὶ αὐτὸς εἶναι Θεὸς καὶ ἀνθρωπος, εἶναι ό Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ποὺ πῆρε σῶμα ἀνθρώπου. "Ολη του ή ζωή, ἀπὸ τὴ γέννησή του ὡς τὴν Ἀνάληψη, τὸν παρουσιάζει σὰν Θεάνθρωπο. Πῆρε σῶμα μὲ ύπερφυσικὸ τρόπο ἐκ Πνεύματος Ἅγιου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου. Γεννήθηκε μέσα σ' ἕνα σπήλαιο, ύμνολογήθηκε ὅμως ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους. Βαφτίστηκε στὸν Ἰορδάνη ἀπὸ τὸν Ἰωάννη, κηρύχτηκε ὅμως ἀπὸ τὸν Οὐράνιο Πατέρα Υἱός του κι ἔλαβε τὸ Πνεῦμα τὸ "Ἄγιο.

Σ' ὅλο τὸ διάστημα τοῦ δημόσιου βίου του ἔκανε πολὺ μεγάλα θαύματα κι ἐκήρυξε πρωτάκουστη διδασκαλία. Τίποτα δὲν τοῦ ἦταν ἀδύνατο. Χωρὶς καμιὰ προσπάθεια, μ' ἔνα λόγο, μὲ μιὰ προσευχή, μὲ μιὰ κίνηση ἔκανε τὰ μεγαλύτερα θαύματα. "Εδινε τὸ φῶς στοὺς τυφλούς, τὴν κίνηση στοὺς παραλυτικούς, τὴ θεραπεία στοὺς λεπρούς, τὴν ύγεια σὲ κάθε ἄρρωστο. Περνοῦσε τὶς μέρες του εὔεργετῶν καὶ ιώμενος πᾶσαν νόσον. Άκομη καὶ τὸ θάνατο είχε κάτω ἀπὸ τὴν ἔξουσία του. "Εδινε διαταγὴ στὶς ψυχὲς τῶν πεθαμένων κι ἐγύριζαν ἀμέσως στὰ νεκρωμένα σώματά τους. Τὰ φυσικὰ στοιχεῖα ύπακουαν στὸ λόγο του. "Εδινε ἐντολὴ στὴν τρικυμία καὶ αὐτὴ ήσύχαζε. Σταματοῦσε τὴ θύελλα, περιπατοῦσε πάνω στὰ κύματα, ἐπλήθαινε τὰ ψωμιά. Τὰ δαιμόνια ἔνιωθαν φρίκη, ὅταν τὸν ἔβλεπαν. "Εφευγαν ἀμέσως ἀπὸ τοὺς δαιμονισμένους, ὅταν τοὺς ἔδινε διαταγὴ Ἐκείνος. Οἱ ἀνθρωποι ἔμεναν ἐκπληκτοί, ὅταν ἔβλεπαν τὰ ἀναρίθμητα αὐτά, τὰ πάρα πολὺ μεγάλα θαύματα. Φίλοι κι ἔχθροι ὁμολογοῦσαν ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἰδομεν.

‘Η διδασκαλία του ἦταν γεμάτη ἀπὸ δύναμη καὶ ζωή. Δὲν ἔμοιαζε μὲ τὴν τυπικὴ καὶ ξερὴ διδασκαλία τῶν Φαρισαίων. Συγκινοῦσε στὸ βάθος της τὴν ἀνθρώπινη καρδιά. Φανέρωσε τὴν ἐξαιρετικὰ μεγάλη ἀξία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τί ὠφελεῖται ἀνθρωπος, ἔλεγε, ἐὰν τὸν κόσμον ὄλον κερδήσῃ καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ’Η τί δώσει ἀνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Κατάκρινε τὴν ἀμαρτία καὶ δίδασκε, ὅτι αὐτὴ φέρνει στὴν ψυχὴ τὸν αἰώνιο θάνατο, δηλαδὴ τὸ χωρισμὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό. Δίδασκε ὅτι μόνο ἡ ἀρετὴ ἐξυψώνει τὸν ἀνθρωπο, τὸν κάνει τέκνο τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμο τῆς αἰώνιας Βασιλείας.

Φανέρωσε ὅλες τις ἀρετὲς ποὺ ἀρμόζουν στὸν ἀνθρωπο. ‘Ομως ίδιαίτερα τόνισε τὴν ἀρετὴ τῆς **ἀγάπης**, ποὺ τὴν ὄνόμασε μάλιστα «νέα ἐντολή». Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἦταν πραγματικά ἄγνωστη στὸν προχριστιανικὸ κόσμο. Δίδασκε ὅτι πρέπει οἱ ἀνθρωποι νὰ ἀγαποῦν ὅχι μόνο ἐκείνους ποὺ τοὺς ἀγαποῦν, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ τοὺς ἔχθρούς τους. Φανέρωσε ὅτι ὁ Θεός εἶναι πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ ἐκείνον ποὺ ἐγνώριζαν οἱ Ιουδαῖοι καὶ οἱ Ἑθνικοί. ‘Ο Θεός δὲν κατοικεῖ σ’ ὄρισμένους ναοὺς καὶ τόπους. Κυριαρχεῖ σὲ ὅλα καὶ παντοῦ. **Πνεῦμα ὁ Θεός**. Εἶναι γεμάτος ἀγάπη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Σὰν στοργικὸς καὶ παντοδύναμος Πατέρας προνοεῖ γιὰ ὅλους. Μισεῖ τὴν ἀμαρτία, ἀγαπᾶ ὅμως τοὺς ἀμαρτωλούς καὶ τοὺς καλεῖ νὰ μετανοήσουν. Γιὰ ὅλους ἔχει ἐτοιμάσει, ἀπὸ τὴν πρώτη ἀρχὴ τοῦ κόσμου, Οὐράνια Βασιλεία. Καὶ ὅλους τοὺς καλούσει γιὰ σωτηρία ὁ Χριστός. **Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι**, ἔλεγε, κάγω ἀναπαύσω ύμᾶς. ’Η διδασκαλία του ἦταν τόσο γοητευτική, ὥστε ὅλοι κρεμιόνταν ἀπὸ τὰ χείλη του. Ἀκόμα καὶ οἱ ἔχθροί του ὁμολογοῦσαν ὅτι **οὐδέποτε ἐλάλησεν ἀνθρωπος**, ως οὗτος ὁ ἀνθρωπος.

‘Ο βίος του ὑπῆρξε ἀναμάρτητος καὶ ἄγιος. ’Η παραμικρὴ ἀμαρτία δὲν τὸν ἐμόλυνε. Οἱ μαθητές του, ποὺ τρία χρόνια τὸν παρακολούθησαν καὶ τὸν ἐγνώρισαν καλά, βεβαίωναν ὅτι **αὐτὸς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν**, οὐδὲ **εύρεθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ**. Κι ὅμως αὐτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραὴλ, ἀπὸ τὸ φθόνο τους, τὸν καταδίκασαν σὲ **σταυρικὸ θάνατο**, μὲ τὴ συγκατάθεση τοῦ Ποντίου Πιλάτου. Καὶ στὸν Γολγοθᾶ, πάνω στὸ Σταυρό, ἀνάμεσα σὲ κακούργους, παράδωσε

τὸ πνεῦμα του στὸν Πατέρα. "Ομως ὁ θάνατός του, ἔργο μερικῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἔγινε ἀφορμὴ νὰ βροῦν σωτηρία οἱ ἄνθρωποι.

'Ακόμη καὶ πάνω ἀπὸ τὸ Σταυρὸν ὁ Κύριος ἐκάλεσε τὸ ληστὴν στὸν Παράδεισο. 'Απὸ τὸ Σταυρὸν βροντοφώνησε ὅτι **τετέλεσται** τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. "Υστερ' ἀπὸ τρεῖς μέρες, σὰν Παντοδύναμος, ἀναστήθηκε ἀπὸ τὸν τάφο, κι ἔτσι τρόμαξαν οἱ ἔχθροι του καὶ χάρηκαν οἱ μαθητές του. "Επειτα, σαράντα μέρες φανερωνόταν στοὺς μαθητές του καὶ τοὺς καθοδηγοῦσε γιὰ τὸ μεγάλο τους ἔργο, ἐκεῖνο ποὺ τοὺς εἶχε ἀναθέσει. Αὐτοὶ θὰ κήρυξσαν τὸ Εὐαγγέλιο παντοῦ. Αὐτοὶ θὰ ἐξάπλωναν τὴν **Ἐκκλησίαν εἰς πάντα τὰ "Εθνη.** Καὶ τοὺς ὑποσχέθηκε πολλὲς φορὲς ὅτι ἐκεῖνος θὰ τοὺς στείλει τὸ Πνεῦμα τὸ **"Άγιο, δύναμιν ἐξ ὑψους.**" Ετσι, σαράντα μέρες ὑστερ' ἀπὸ τὴν Ἀνάστασή του, συγκέντρωσε τοὺς μαθητές του στὸ **"Ορος τῶν Ἐλαιῶν,** τοὺς ἔδωσε τίς τελευταῖες του συμβουλές, τοὺς εὐλόγησε καὶ **βλεπόντων αὐτῶν** ἀναλήφθηκε στοὺς Οὐρανούς.

1. ΟΙ ΕΝΤΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΕΚΛΕΓΟΥΝ ΝΕΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ  
ΤΟΝ ΜΑΤΘΙΑ  
(Πράξ. α' 12 - 26)

Οι μαθητές, μετά τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου, γύρισαν στὴν Ἱερουσαλήμ. Ἡταν λυπημένοι βέβαια, γιατὶ δὲν θὰ ἔβλεπαν πιὰ ἀνάμεσά τους τὸν Δάσκαλο, εἶχαν ὅμως χαρά, γιατὶ ὁ Ἰδιος τοὺς ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ εἰναι πάντοτε μαζὶ τους, ἀόρατος, σ' ὅλη τους τὴ ζωή. Τοὺς παρηγοροῦσε ἀκόμα ἡ βεβαιότητα ὅτι σύντομα θὰ λάβουν τὸν Παράκλητο, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιο. Οὔτε σκέφτηκαν νὰ γυρίσουν στὶς πατρίδες τους. Ὁ Δάσκαλός τους τοὺς εἶχε συστήσει καθαρὰ νὰ παραμείνουν στὴν Ἱερουσαλήμ, ὥσπου νὰ λάβουν τὴν δύναμιν ἐξ ὑψους.

Περνοῦσαν λοιπὸν τὶς μέρες τους ὅλοι μαζὶ πάνω στὸ γνωστὸ ἀνώγειο. Ἐκεῖ ἦταν ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ναθαναήλ, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Ἰάκωβος τοῦ Ἀλφαίου, ὁ Θωμᾶς, ὁ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς καὶ ὁ Ἰούδας, ὁ γιὸς τοῦ Ἰάκωβου. Ἔλειπε ὅμως ὁ ἄλλος Ἰούδας, ὁ Ἰσκαριώτης.

Αὐτός, ἀπὸ τὴ μοχθηρία καὶ τὴ φιλαργυρία του, πούλησε τὸν Δάσκαλό του κι ἐπειτα αὐτοκτόνησε ἐλεεινά. Ἡ θέση του στὴν ἄγια συντροφιὰ τῶν μαθητῶν ἔμεινε ἄδεια. Κι ὅμως ἔπρεπε κάποιος νὰ πάρει τὴν ἀποστολικὴ θέση ποὺ ἐκεῖνος πρόδωσε. Δώδεκα ἀποστόλους διάλεξε ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὁ Κύριος, δώδεκα ἔπρεπε καὶ τώρα νὰ βγοῦν στὸ κήρυγμα. Ποιός θὰ ἦταν ὁ δωδέκατος;

Λίγες μέρες ὑστερα ἀπὸ τὴν Ἀνάληψη, ἐνῶ οἱ ἐντεκα ἀπόστολοι καὶ ἐκατὸν εἴκοσι ἄλλοι μαθητὲς τοῦ Κυρίου βρίσκονταν μαζεμένοι στὸ εύρυχωρο ἀνώγειο, σηκώθηκε ὁ Πέτρος καὶ μίλησε σ' ὅλους. Καὶ εἶπε:

«Ἄδελφοί, στὸν Ἰούδα βγῆκαν ἀληθινὲς γιὰ μιὰν ἀκόμα φορὰ οἱ προφῆτείες. «Οπως προφητεύθηκε, ἔτσι κι ἔγινε. Ὁ Ἰούδας, ὁ μαθητής, ἔγινε προδότης τοῦ Δασκάλου. »Ἐλαβε ὅμως σὰν μισθὸ τῆς προδοσίας του ἔναν ἐλεεινὸ θάνατο. Εἶναι ὅμως γραμμένο στὶς προφῆτείες ὅτι τὴν ἐπισκοπὴ του, τὴ θέση του δηλαδὴ στὸ ἀποστολικὸ ἔργο, θὰ τὴν πάρει ἄλλος. Λοιπόν, σύμφωνα μὲ τὶς προφῆτείες, ἔνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐδῶ μαθητές, ἔνας ποὺ ἀκολούθησε τὸν Κύριο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ, ἀκουσε τὴ διδασκαλία του, εἶδε τὰ θαύματά του καὶ τὴν Ἀνάσταση, αὐτὸς ποὺ εἶδε μὲ τὰ μάτια του καὶ μπορεῖ νὰ δώσει μαρτυρία πρέπει νὰ γίνει ἀπόστολος. Ἄδελφοί μου, ποιόν θεωρεῖτε κατάλληλο;»

Σκέφτηκαν τότε ὅλοι, ἀπόστολοι καὶ μαθητές, συζήτησαν, ἐξέτασαν καὶ βρήκαν ὅτι δύο ἦταν ἐκεῖνοι πού, περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους, εἶχαν τὰ προσόντα γιὰ τὸ ἀποστολικὸ ἀξίωμα. Ὁ Ἰούστος καὶ ὁ

Ματθίας. Ποιόν ὅμως ἀπὸ τοὺς δυὸς ἐπρεπε νὰ προτιμήσουν; Καὶ οἱ δύο τοὺς φαίνονταν τὸ ἕδιο ἄξιοι. "Αν ἡταν μαζί τους ὁ Δάσκαλος, θὰ διάλεγε ἑκεῖνος τὸν ἀπόστολό Του. Τώρα ὅμως τί ἐπρεπε νὰ κάμουν; Σκέφτηκαν νὰ παρακαλέσουν τὸν Θεὸν καὶ Δάσκαλο, νὰ διαλέξει πάλι αὐτὸς ἀπὸ τοὺς δυὸς τὸν ἔνα. Πραγματικά, ὅλοι μὲν μιὰ καρδιὰ καὶ μιὰ φωνὴ προσευχήθηκαν στὸ Θεὸν κι εἶπαν: «Κύριε, ἐσὺ ποὺ γνωρίζεις τὰ βάθη τῆς ἀνθρώπινης καρδιᾶς, ἀνάδειξε ἀπὸ τοὺς δυὸς αὐτοὺς μαθητὲς τὸν ἄξιο ἀπόστολό Σου, γιὰ νὰ πάρει τὴν θέση ποὺ ἀφησε ὁ Ἰούδας».

Κι ἀμέσως μετά, ἔβαλαν κλήρους καὶ ὁ κλῆρος ἐπεσε στὸν Ματθία. Καὶ τότε ὁ Ματθίας πήρε τὴν θέση του ἀνάμεσα στοὺς ἀποστόλους. "Ετσι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ματθία αἰνιᾶται ἔργο τῶν ἀποστόλων καὶ τοῦ Θεοῦ. "Εχει τὸ θεϊκὸ καὶ τὸ ἀνθρώπινο κύρος.

Χάρηκαν ὅλοι γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ νέου ἀποστόλου, τὸν συγχάρηκαν καὶ τοῦ εὐχήθηκαν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τους νὰ φανεῖ ἄξιος στὴ μεγάλη ἀποστολὴ του. 'Ο Ματθίας βέβαια δέχτηκε μὲν χαρά, ἀλλὰ καὶ μὲ ταπείνωση τὴν ἐκλογὴ του. Σκεφτόταν ὅτι ἀποτελεῖ γι' αὐτὸν μεγάλη τιμὴ νὰ γίνει ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ. 'Αναλογίζοταν καὶ τοὺς μεγάλους κινδύνους ποὺ θὰ συναντοῦσε στὸ ἔργο του. Πίστευε ὅμως ὅτι ὁ Κύριος, ποὺ τὸν διάλεξε ἀπόστολό του, θὰ τοῦ ἔδινε μαζί καὶ φωτισμὸ καὶ δύναμη, γιὰ νὰ φανεῖ ἄξιος στὴν ἀποστολή του.

## 2. Η ΕΠΙΦΟΙΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

(Πράξ. β'. 1 - 13)

Πέρασαν δέκα μέρες ἀπὸ τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου καὶ πενήντα ἀπὸ τὴν Ἀνάστασή του. Πάλι λαὸς πολύς, Ἰσραηλίτες, συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, γιὰ νὰ ἐορτάσουν ὅλοι μαζὶ τὴν Πεντηκοστή. "Οπως τὸ Πάσχα, ἔτσι καὶ ἡ Πεντηκοστὴ ἡταν μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπίσημες ἐορτές τοῦ Ἰσραηλίτικοῦ λαοῦ. Οἱ δρόμοι τῆς Ἱερουσαλήμ γέμισαν πάλι ἀπὸ τοὺς ἰδιους προσκυνητὲς ποὺ πρὶν λίγες ἑβδομάδες είχαν ζητήσει τὴν καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

'Εκείνη τὴν μέρα οἱ μαθητὲς ἡταν πάλι συγκεντρωμένοι στὸ εὐρύχωρο ἀνώγειο τῆς Ἱερουσαλήμ. Είτε γιατὶ τοὺς τρόμαζε τὸ πλῆθος ἑκεῖνο, εἴτε, περισσότερο, γιατὶ περίμεναν τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, δὲν βγῆκαν στοὺς δρόμους. Τὴν καρδιὰ καὶ τὴ σκέψη τους τὴν ἀπασχολοῦσε ἡ ἀνάμνηση τοῦ Δασκάλου καὶ ἡ ἐξ ὑψους δύναμις. Πότε θὰ ἐρχόταν τὸ Πνεῦμα τὸ "Ἄγιο; Τί λογῆς δύναμη θὰ τοὺς ἔδινε; Αὔτες ἡταν οἱ ἀδιάκοπες σκέψεις τους. Καί, βέβαια, δὲν παράλειπαν νὰ

προσεύχονται ὅλοι μαζὶ ἡ καὶ καθένας χωριστὰ στὸν Κύριο.

Ξαφνικά, τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, τὴν ἐνάτη ὥρα τὸ πρωί, ἀκούστηκε ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ μιὰ παράξενη βοή. Ἡ βοὴ πλησίαζε στὴν πόλη κι ὄλοένα μεγάλωνε. Ἀκουόταν τώρα καθαρὰ ἀπὸ ὅλους. Ξαφνιασμένοι οἱ ἄνθρωποι στάθηκαν καὶ ἄκουαν τὴ δυνατὴ βοή, ποὺ ἔμοιαζε μὲ βίαιο φύσημα ἀνέμου. Κατάλαβαν ὅτι ἡ βοὴ αὐτὴ κατέβηκε στὴν πόλη καὶ μάλιστα ὅτι μπῆκε σ' ἔνα εὐρύχωρο ψηλὸ σπίτι, ὅπου κι ἔσβησε. Τὸ σπίτι ὅμως αὐτὸ ἦταν ἀκριβῶς ἐκεῖνο ὅπου ἦταν συγκεντρωμένοι οἱ μαθητές.

Καὶ οἱ μαθητὲς ἄκουσαν τὴ βοή, καὶ μὲ μεγάλη τους ἔκπληξη ἔνιωσαν ὅτι ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὐ ἥσαν καθήμενοι. Ξαφνικά εἰδαν νὰ πετοῦν ψηλὰ μέσα στὴν αἴθουσα παράξενες φλόγες, ποὺ ἔμοιαζαν μὲ πύρινες γλῶσσες. Αὔτες κάθισαν πάνω στὸν καθένα τους. Καὶ τότε μιὰ ἀπερίγραπτη, μυστηριακὴ δύναμη τοὺς ἐγέμισε. "Ἐνιωσαν μιὰ τεράστια μεταβολὴ στὶς ψυχές τους. 'Ο νοῦς τους ἀμέσως φωτίστηκε, ἔγιναν σοφοὶ στὴ γνώση τοῦ Θεοῦ. 'Η θέληση τους, ἡ χαλαρὴ καὶ ἀδύναμη, ἔγινε δυνατὴ κι ἀκατανίκητη. "Ἐνα μεγάλο θάρρος πλημμύρισε τὴν καρδιά τους. Οἱ ἀμόρφωτοι ψαράδες τῆς Τιβεριάδας ἔγιναν μὲ μιᾶς οἱ φωτισμένοι ἀπόστολοι τοῦ κόσμου, οἱ Δάσκαλοι τῆς οἰκουμένης. Αὕτη ἡ θαυμαστὴ ἀλλαγὴ ἦταν ἔργο τοῦ 'Αγίου Πνεύματος.

'Ωστόσο τὰ πλήθη συγκεντρώθηκαν ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. "Οταν ἄνοιξαν οἱ πόρτες κι οἱ ἀπόστολοι βγῆκαν ἔξω γιὰ νὰ μιλήσουν σὲ αὐτούς, τοὺς περικύκλωσαν μὲ πολλὴ περιέργεια, γιὰ νὰ μάθουν τί ἔγινε. Τότε οἱ ἀπόστολοι ἀρχισαν νὰ διηγοῦνται τὰ παράδοξα ποὺ ἔγιναν. Καί, πράγμα περιέργο, μιλοῦσαν διάφορες γλῶσσες, ἀνάλογα μὲ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τοὺς ἄκουγαν. Στοὺς "Ελληνες μιλοῦσαν ἐλληνικά, στοὺς Πέρσες περσικά, στοὺς Ἀσσύριους ἀσσυριακά, στοὺς "Αραβες ἀραβικά, στοὺς Ρωμαίους λατινικά, στὸν καθένα τὴ γλώσσα του.

'Ἀλλὰ ἡ πολυγλωσσία καὶ ἡ σοφία τῶν ἀπόστολων ἔκαμαν δυνατὴ ἐντύπωση σ' ὅλους. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἤξεραν ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἦταν ἀγράμματοι Γαλιλαῖοι. Καὶ τώρα τοὺς ἔβλεπαν σοφότερους ἀπὸ τοὺς σοφούς. Μὲ δικαιολογημένη ἀπορία ρωτοῦσαν ὁ ἔνας τὸν ἄλλο: «Δὲν εἶναι ὅλοι αὐτοὶ Γαλιλαῖοι; Πῶς ἐμεῖς σήμερα τοὺς ἀκούμε νὰ μιλοῦν διάφορες γλῶσσες καὶ νὰ μᾶς διηγοῦνται τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;» 'Εξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

Πολὺ παραστατικὰ ὁ ύμνωδὸς τῆς 'Εκκλησίας περιγράφει σ' ἔνα τροπάριο τὸ παράδοξο κι ἐκπληκτικὸ αὐτὸ περιστατικὸ λέγοντας.

Παράδοξα σήμερον εἶδον τὰ ἔθνη πάντα

ἐν πόλει Δαυΐδ, ὅτε τὸ Πνεῦμα κατῆλθε τὸ "Ἄγιον  
ἐν πυρίναις γλώσσαις καθὼς ὁ Θεηγόρος Λουκᾶς ἀπεφθέγξατο.  
Φησὶ γάρ συνηγμένων τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ,  
ἔγενετο ἥχος καθάπερ φερομένης βιαίας πνοῆς  
καὶ ἐπλήρωσε τὸν οἶκον οὐκ ἥσαν καθήμενοι.  
καὶ πάντες ἡρέαντο φθέγγεσθαι ἔνοις ὁγμασι,  
ἔνοις δόγμασι, ἔνοις διδάγμασι, τῆς Ἀγίας Τριάδος.

### 3. ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΙΔΡΥΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ (Πράξ. β' 13 - 41)

Τὸ παράδοξο περιστατικό, ποὺ τὸ "Άγιο Πνεῦμα ἐπιφοίτησε στοὺς ἀποστόλους, βρέθηκαν τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἄνθρωποι πρόθυμοι νὰ τὸ συκοφαντήσουν. Αὔτοί, ὅταν εἶδαν κι ἀκουσαν τοὺς ἀποστόλους νὰ μιλοῦν διάφορες γλώσσες, ἀρχισαν νὰ λένε στοὺς ἄλλους, «μὴν τοὺς προσέχετε. Αὔτοὶ εἰναι μεθυσμένοι». **Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί.** Τί ἀνόητη κατηγορία! "Οταν εἰναι κανεὶς μεθυσμένος, μιλάει τάχα ξένες γλώσσες; 'Ο μεθυσμένος οὔτε τὴ δική του γλώσσα δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει. Κι ἐπειτα, οἱ μαθητὲς ὅχι μόνο μιλοῦσαν τὶς ξένες γλώσσες, ἀλλὰ κι ἐκήρυσσαν μὲ δύναμη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

'Ο Πέτρος πρῶτος, φαίνεται, ἀκουσε τὴν κατηγορία ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων. Πῆρε τὸ λόγο καὶ μίλησε μὲ δυνατὴ φωνὴ σ' ὅλο τὸ πλῆθος κι εἶπε:

«Ιουδαῖοι καὶ ὄλοι ὅσοι κατοικεῖτε στὴν Ἱερουσαλήμ, προσέξτε καλὰ αὐτὰ ποὺ θὰ σᾶς πῶ. Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε μεθυσμένοι, ὅπως ἐστεῖς νομίζετε. "Ἐπειτα, μόλις εἰναι ἡ ἐνάτη πρωινή. "Αν κηρύσσουμε σὲ διάφορες γλώσσες τὸ λόγο τοῦ Κυρίου, αὐτὸ ὄφειλεται στὸ φωτισμὸ καὶ τὴ δύναμη τοῦ Ἅγιου Πνεύματος. Τὸ παράδοξο αὐτὸ ποὺ ἔγινε, τὸ εἶπε πρὶν ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες ὁ Θεὸς μὲ τὸν προφῆτη Ἰωάννη. **Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὄράσει ὄψονται... καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἀν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.** Ισραηλίτες, σᾶς τὸ ξαναλέω, ἀκοῦστε μὲ προσοχὴ αὐτὰ τὰ λόγια.»

Καὶ ἀρχισέ ὁ Πέτρος μὲ μεγάλη ἀνεση καὶ δύναμη νὰ μιλάει γιὰ τὸν Χριστό. Θύμησε σ' ὅλους τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, ποὺ καὶ αὐτοὶ βέβαια τὰ εἶχαν δεῖ. Περιέγραψε τὸν σκληρὸ κι ἄδικο θάνατο, ποὺ τὸν εἶχαν καταδικάσει αὐτοὶ καὶ οἱ ἀρχοντές τούς. Στάθηκε μὲ περισσότερη

έπιμονή στὸ μεγάλο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Βεβαίωσε ὅτι αὐτοὶ οἱ ἔδιοι οἱ ἀπόστολοι καὶ πλῆθος ἄλλοι μαθητὲς εἰδαν τὸν Δάσκαλο ἀναστημένον. Ἀνάφερε προφητεῖες ποὺ μ' αὐτὲς προλέγονταν, αἰώνες πολλοὺς πιὸ πρίν, δχι μόνο τὰ πάθη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Ὁ Δαβὶδ παρουσιάζει τὸν Χριστὸν νὰ προσεύχεται στὸν Πατέρα καὶ νὰ λέει: «Δὲν θ' ἀφήσεις τὴν ψυχή μου κάτω στὸν "Ἄδη, οὔτε θὰ ἐπιτρέψεις νὰ πάθει τὸ σῶμα μου σήψη καὶ φθορά». Αὐτὸν λοιπὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστό, συνέχισε ὁ Πέτρος, τὸν ἀνάστησε ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἐκάθισε στὰ δεξιὰ τοῦ Θρόνου Του. Τοῦ ἔδωσε κάθε δύναμη κι ἔχουσιά καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ συντρίψει καὶ νὰ ὑποτάξει κάτω ἀπὸ τὰ πόδια του ὄλους τοὺς ἔχθρούς του. Κι ὅμως, τὸν Κύριο τῶν πάντων, τὸν Χριστό, ἐσεῖς οἱ Ἰσραηλίτες τὸν ἐσταυρώσατε. **Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οίκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.**

Τὰ λόγια τοῦ Πέτρου ἔκαμαν βαθύτατη ἐντύπωση σ' ὅλων τις καρδιές. Σκέφτηκαν τότε τὸ μεγάλο ἔγκλημά τους, φοβήθηκαν τὴν ὄργη τοῦ Θεοῦ κι ἔνιωσαν βαθιὰ συγκίνηση, **κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ**. Τότε μὲν ζωηρὸ ἐνδιαφέρον ρώτησαν τὸν Πέτρο καὶ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους:

— Ἀδελφοί, τί πρέπει νὰ κάνουμε γιὰ νὰ σωθοῦμε;

— Νὰ μετανοήσετε εἰλικρινά, ἀπάντησε ἀμέσως ὁ Πέτρος, καὶ νὰ βαφτιστήτε στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. "Ἐτσι θὰ συγχωρεθοῦν οἱ ἀμαρτίες σας καὶ θὰ λάβετε τὴ δωρεὰ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ὁ Χριστὸς καλεῖ καὶ ἐσᾶς καὶ τὰ παιδιά σας καὶ τοὺς ἄλλους μακρινούς λαούς σὲ μετάνοια καὶ σωτηρία. Σωθῆτε, λοιπόν, ἀπὸ τὴν κακία τῆς πονηρῆς αὐτῆς ἐποχῆς.

Μὲ μεγάλη χαρὰ κι ἀνακούφιση δέχτηκαν τὴ συμβουλὴ τοῦ Πέτρου. Πίστεψαν καὶ βαφτίστηκαν τρεῖς χιλιάδες. Κι ἔτσι ἐκεῖνοι ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγες ἑβδομάδες ἀναθεμάτιζαν τὸν Χριστὸν κι ἐφώναζαν **ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν**, τώρα βαφτίζονταν στὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ. Κι αὐτοὶ μαζὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς ἄλλους μαθητὲς ἀποτέλεσαν τὴν πρώτη Χριστιανὴ Ἐκκλησία. Γι' αὐτὸ καὶ ή Πεντηκοστὴ δὲν θεωρεῖται μόνο ή μέρα ποὺ ἐπιφοίτησε τὸ "Αγιο Πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ἡ γενέθλια μέρα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἡ πρώτη μέρα ποὺ προσκλήθηκαν οἱ λαοὶ στὴ νέα Θρησκεία. Γι' αὐτὸ κι ἔχει πανανθρώπινη σημασία.

Γιὰ νὰ ἐορτάσει τὰ δυὸ μεγάλα αὐτὰ γεγονότα ἡ Ἐκκλησία, ψάλλει:

Εὐλογητὸς εἰ, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν,  
ὅ πανσόφους τοὺς ἀλιεῖς ἀναδείξας,  
καταπέμψας αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον  
καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας,  
φιλάνθρωπε, δόξα σοι.

#### 4. ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ (Πράξ. γ' 1-26)

**Ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσι** (Μάρκ. ιστ' 18). Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ προφήτεψε ὁ Κύριος τίς θαυμαστὲς θεραπεῖες ποὺ θὰ ἔκαναν οἱ μαθητὲς μὲ τὴ δύναμή του. Καὶ ὁ λόγος του ἐκπληρώθηκε, γιατὶ οἱ ἀπόστολοι ἔκαμαν πραγματικὰ ἀμέτρητα θαύματα.

Λίγες μέρες μετὰ τὴν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀνέβαιναν στὸ ναὸν τοῦ Σολομώντα. Ἡταν τρεῖς ἡ ὥρα τὸ ἀπόγεμα. Πλησίασαν στὴν **Ὦραία Πύλη**. Ἡταν μιὰ μεγάλη πύλη ἀπὸ ὅρείχαλκο, μὲ κολόνες κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ποὺ τὴν κοσμοῦσαν ἀνάγλυφα σχέδια μὲ κλήματα. Ἡ πύλη αὐτὴ χώριζε τὴν αὐλὴν τῶν Ἑθνικῶν ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῶν γυναικῶν.

Στὰ μαρμάρινα σκαλοπάτια τῆς Ὦραίας αὐτῆς πύλης ἦταν πλαγια-σμένος ἔνας δυστυχισμένος ζητιάνος, ἡλικίας σαράντα χρονῶν, χωλὸς «ἀπὸ τὴν κοιλία τῆς μητέρας του». Οἱ συγγενεῖς του τὸν ἔφερναν κάθε πρῳ ἐκεῖ, γιὰ νὰ ζητᾶ ἐλεημοσύνη ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ ἔμπαιναν στὸ ναό. Δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συρθεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς αὐλῆς, γιατὶ ἡ εἰσοδος ἀπαγορεύοταν αὐτηρὰ στοὺς χωλοὺς καὶ τοὺς παραμορφωμένους.

“Οταν εἰδε τοὺς δύο ἀποστόλους νὰ περνοῦν τὴν Ὦραία πύλη, τοὺς ζήτησε μὲ θλιβερὴ φωνὴ ἐλεημοσύνη. Οἱ ἀπόστολοι συγκινήθηκαν ἀπὸ τὴ διπλὴ δυστυχία ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου. Τὸν συμπάθησαν, ἀφοῦ μάλιστα κατάλαβαν ὅτι ἔβλεπιαν ἔναν καλὸν ἄνθρωπο νὰ ὑποφέρει. Δὲν εἶχαν χρήματα νὰ τοῦ δώσουν. Εἶχαν ὅμως νὰ τοῦ δώσουν ἔνα ἄλλο ἀγαθό, πολὺ πιὸ πολύτιμο ἀπὸ τὰ χρήματα. ‘Ο Πέτρος τὸν κοίταξε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε: «Κοίταξέ μας». ‘Ο ζητιάνος ὑψώσε τὸ κεφάλι του. Κοίταξε τοὺς δύο ἀποστόλους κι ἄπλωσε τὸ χέρι του, γιατὶ νόμισε ὅτι θά ἔπαιρνε κάποια ἐλεημοσύνη.

—Χρήματα δὲν ᔁχω νὰ σοῦ δώσω, τοῦ λέει ὁ Πέτρος. Θὰ σοῦ δώσω ὅμως ὅ, τι ᔁχω. **Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει**.

Κι ὅπως ἔλεγε τὰ λόγια αὐτά, ἔπιασε τὸν χωλὸ ἀπὸ τὸ δεξὶ χέρι καὶ τὸν ἀνασήκωσε. Ἀμέσως ὁ χωλὸς ἔνιωσε νὰ περνᾷ μέσα στὰ παράλυτα μέλη του μιὰ νέα ζωηρὴ δύναμη. Τὰ πόδια του στερεώθηκαν. Οἱ ἀρμοί, τὰ νεῦρα του ἀπόκτησαν ἐλαστικότητα καὶ δύναμη, καὶ ὁ χωλὸς ἀναπήδησε. Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του ἄρχισε νὰ περπατᾶ! Μαζὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους μπήκε μέσα στὸ ναὸ γεμάτος χαρά.



«Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπατεῖ

Ἐκεī ἄρχισε νὰ δοξολογεῖ τὸ Θεό. Περπατοῦσε δεξιὰ κι ἀριστερά, πήδησε πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὴ χαρά του. Οἱ ἄλλοι ἀνθρωποι, ποὺ ἐκείνη τὴν ὥρα βρίσκονταν στὸ ναό, εἶδαν τὸν χωλὸ νὰ περπατᾶ καὶ ξαφνιάστηκαν. Κι ὅπως ὁ Πέτρος προχώρησε μὲ τὸν ὡς πρὶν ἀπὸ λίγο χωλὸ στὴν εύρυχωρη στοὰ τοῦ Σολομῶντα, ὅλο τὸ πλῆθος μαζεύτηκε γύρω τους θαμπωμένο.

«Ισραηλίτες», τοὺς εἶπε ὁ Πέτρος, «τί θαυμάζετε καὶ γιατὶ ἀπορεῖτε μ' αὐτὸ ποὺ ἔγινε; Αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργο δικό μας, εἶναι ἔργο τοῦ Ἰησοῦ, ἐκείνου ποὺ τὸν ἀρνηθήκατε μπροστὰ στὸν Πιλάτο. Θυμᾶστε ὅτι ὁ Πιλάτος θέλησε νὰ ἐλευθερώσει τὸν Χριστὸ κι ἐσεῖς ζητήσατε μὲ ἐπιμονὴ νὰ ἀφῆσει ἐλεύθερο τὸν Βαραββά, τὸν φονιὰ καὶ ληστῆ, καὶ νὰ θανατώσει τὸν Χριστό. Νά λοιπὸν ὅτι ὁ σταυρωμένος ἀπὸ σᾶς ἀναστήθηκε ἀπὸ τὸν Θεό. Αὐτὸς μᾶς ἔδωσε τὴ δύναμη νὰ κάνουμε σήμερα τέτοια θαύματα. Ναί, ξέρω ὅτι τὸ μεγάλο ἔγκλημα ἐναντίον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ζωῆς τὸ κάματε ἀπὸ ἄγνοια. «Υπάρχει ὅμως τώρα τρόπος καὶ καιρὸς

νὰ διορθώσετε τὸ κακὸ ποὺ κάματε στὸν ἕδιο τὸν ἐαυτό σας. Γιατὶ ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε ἀλλὰ καὶ ἀναστήθηκε, ὅπως ἡταν γραμμένο στὶς προφητείες. Ἐσεῖς ὅμως πρέπει νὰ μετανοήσετε γιὰ τὸ ἔγκλημά σας. Καὶ ὁ Χριστὸς θὰ συγχωρέσει τίς ἀμαρτίες σας καὶ θὰ σᾶς δώσει τὴν εὐλογία του γιὰ ὅλες τίς μέρες τῆς ζωῆς σας, γιατὶ **ύμιν πρῶτον ὁ Θεὸς ... Ἰησοῦν ἀπέστειλεν ... εὐλογοῦντα ύμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἔκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ύμῶν.**»

## 5. ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΑΙΡΝΕΙ ΜΕΤΡΑ ENANTION ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ (Πράξ. δ' 1-31)

Ἐνῶ τὰ πλήθη ἡταν συγκεντρωμένα γύρω ἀπὸ τοὺς δύο ἀποστόλους κι ἄκουαν μὲ προσοχὴ τὸ κήρυγμα, ξαφνικὰ πέρασαν ὄρμητικοὶ ἀνάμεσά τους καὶ περικύκλωσαν τοὺς δύο ἀποστόλους ἵερεῖς, Σαδδουκαῖοι, καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ Ναοῦ μαζὶ μὲ στρατιῶτες. Αὔτοὶ δὲν ἥθελαν μὲ κανένα τρόπο νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ μάλιστα γιὰ τὴν Ἀνάστασή του. Τοὺς ἐνοχλοῦσε καὶ τοὺς φόβιζε ποὺ ἔβλεπαν τὸ λαὸ νὰ προσέχει καὶ νὰ πιστεύει στὸ κήρυγμα γιὰ τὸν Χριστό. Λοιπόν, χωρὶς νὰ ἔχουν καμιὰ διαταγὴ, ἔπιασαν τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς φυλάκισαν.

Τὸ ἄλλο πρωὶ θὰ τοὺς δῆγοῦσαν μπροστὰ στὸ Συνέδριο γιὰ νὰ τοὺς δικάσουν, ὅπως ἐδίκασαν τὸν Χριστό. Τὸ πλήθος ταράχτηκε γιὰ τὴ σύλληψη. Οἱ ἄνθρωποι ἔνιωσαν ὅτι οἱ ἀπόστολοι κήρυσσαν τὴν ἀλήθεια. Πάρα πολλοὶ μάλιστα πίστεψαν ἐκείνη τῇ μέρᾳ, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν ἀνέβηκε στὶς πέντε χιλιάδες.

Τὸ ἕδιο βράδυ εἰδοποιήθηκαν ὅλα τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου καὶ τὸ πρωὶ συγκροτήθηκε τὸ Συνέδριο. Τὸ ἀποτελοῦσαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς, ὁ Ἀννας καὶ ὁ Καιάφας, ὅλοι ἐκείνοι ποὺ εἶχαν καταδικάσει τὸν Κύριο. Μπροστὰ λοιπὸν στοὺς ἕδιους κριτὲς δῆγητηκαν τώρα οἱ ἀπόστολοι. Κι ἄλλῃ φορὰ μπῆκαν στὶς αὐλὲς τῶν ἀρχιερέων, ἀλλὰ μὲ φόβο καὶ τρόμο, καὶ μάλιστα ὁ Πέτρος. Τώρα μπῆκαν μὲ θάρρος καὶ δύναμη, ἔτοιμοι ν' ἀπολογηθοῦν καὶ νὰ κηρύξουν τὸν Χριστὸ μπροστὰ σ' αὐτοὺς τοὺς ἀδικους δικαστές.

Ἡ σάση τους ἔκαμε ἐντύπωση στὸ Συνέδριο. Ὁ ἀρχιερέας τότε τοὺς ρώτησε:

—Μὲ ποιά δύναμη κι' ἀπὸ μέρος τίνος κάματε αὐτὸ τὸ θαῦμα;

Τότε ὁ Πέτρος, γεμάτος ἀπὸ Πνεῦμα “Ἄγιο, τοὺς εἴπε:

—Μάθετε κι ἐσεῖς καὶ ὅλος ὁ κόσμος; διτὶ ἡ θαυμαστὴ θεραπεία τοῦ χωλοῦ ἔγινε ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ύμεῖς

**έσταυρώσατε.** 'Ο Θεὸς ὅμως τὸν ἀνάστησε ἀπὸ τοὺς νεκρούς. 'Ο Χριστός, ποὺ ἐσεῖς τὸν καταδικάσατε, αὐτὸς ἴδρυσε τὴν Ἔκκλησία τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸς μόνο ἔχει τὴ δύναμη νὰ σώσει τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ σύνεδροι ἔμειναν κατάπληκτοι, ὅταν εἶδαν τὸ θάρρος καὶ τὴ ρητορικὴ δύναμη τῶν ἀποστόλων. Καὶ γινόταν ἀκόμα μεγαλύτερη ἡ ἔκπληξη τους, γιατὶ σκέφτονταν ὅτι αὐτοὶ ἦταν ἀγράμματοι ἄνθρωποι, ψαράδες ἀπὸ τὴν Τιβεριάδα. "Ἐτσι κάποιος φόβος, φαίνεται, κυρίεψε τὶς καρδιές τους. Σκέφτηκαν ὅτι ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἄκουσαν καὶ εἶδαν καὶ ἐγγνώρισαν καλὰ τὸν Χριστό. Γ' αὐτὸ τὸ λόγο ἡταν σὲ θέση νὰ μαρτυρήσουν πολλὰ ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, μὰ καὶ πολλὰ ἐναντίον τῶν συνέδρων. "Ηθελαν νὰ παραστήσουν σὰν ψέμα τὸ θαῦμα. 'Αλλὰ πῶς; 'Εκεῖ, κοντὰ στοὺς ἀποστόλους, στεκόταν καὶ ὁ θεραπευμένος, γεμάτος εὐγνωμοσύνη, ποὺ τὸ βεβαίωνε. Βρέθηκαν σὲ δύσκολη θέση καὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάμουν. Τότε ἔδωσαν διαταγὴ κι ἔβγαλαν ἔξω τοὺς ἀποστόλους κι ἄρχισαν νὰ συζητοῦν μεταξύ τους καὶ νὰ λένε: **Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις;** «Τί νὰ κάμομε μ' αὐτοὺς τούς ἀνθρώπους; Τὸ θαῦμα δὲν μποροῦμε νὰ τὸ ἀρνηθοῦμε ὅτι ἔγινε». "Υστερὲ" ἀπὸ πολλὲς συζητήσεις, πῆραν τὴν ἀπόφαση νὰ ἀπειλήσουν τοὺς ἀποστόλους, γιὰ νὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ πάψουν τὰ κηρύγματά τους γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Πραγματικά, τοὺς κάλεσαν πάλι στὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου καὶ τοὺς ἀπαγόρεψαν μὲ φοβερὲς ἀπειλὲς νὰ διδάσκουν γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. 'Ο Πέτρος ὅμως εἶπε ὅτι εἶναι σωστὸς καὶ δίκαιος νὰ ὑπακούει κάθε ἀνθρώπος στὸν Θεό καὶ ὅχι στοὺς ἀνθρώπους. «Ἐμεῖς θὰ ὑπακούσουμε στὸν Θεό, καὶ δὲν μποροῦμε νὰ μὴν κηρύξουμε ἐκεῖνα ποὺ τὰ εἰδαμε καὶ τὰ ἀκούσαμε».

Τὴν ὥρα ἐκείνη θὰ τοὺς τιμωροῦσαν βέβαια οἱ σύνεδροι, φοβήθηκαν ὅμως τὸ λαό. 'Αναγκάστηκαν νὰ τοὺς ἀφήσουν ἐλεύθερους ἀπὸ τὸ δικαστήριο, ἀφοῦ καὶ πάλι τοὺς φοβέρισαν πολύ. Χαρούμενοι οἱ ἀπόστολοι γύρισαν κοντὰ στοὺς πιστοὺς καὶ διηγήθηκαν τὰ ὄσα ἔγιναν. Τότε ὅλοι μαζὶ εὐχαρίστησαν τὸν Θεό καὶ τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς δώσει δύναμη νὰ κηρύσσουν παντοῦ καὶ πάντοτε μὲ τὰ ἔργα καὶ μὲ τὸ λόγο τους, χωρὶς δειλία καὶ φόβο, τὸν Χριστό.

'Αμέσως μόλις τελείωσε ἡ προσευχὴ τους, ἥρθε ἡ ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ. Σείστηκε ὁ τόπος, καὶ ἐπλήσθησαν ἄπαντες Πνεύματος Ἅγιου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

## 6. Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ (Πράξ. β' 42 - 47, δ' 32 - 37, ε' 1-11)

”Αξια θαυμασμοῦ ἦταν ἡ ζωὴ τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Πρώτη φορὰ στὴν ιστορία τῆς ἀνθρωπότητας παρουσιάστηκαν ἀνθρωποὶ ποὺ ἔζησαν ἔτσι. Γνήσια καὶ μεγάλη ἀγάπη ἐπικρατοῦσε ἀνάμεσά τους. “Ολοὶ θεωροῦσαν ὁ ἔνας τὸν ἄλλο ἀδελφούς, χωρὶς νὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ τὴν κοινωνικὴ τάξη ἢ ἀπὸ τὴν μόρφωση. ‘Ο φτωχὸς καὶ ὁ πλούσιος, ὁ μορφωμένος καὶ ὁ ἀμόρφωτος, ἦταν τὸ ἴδιο ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Κι εἶχαν ἀγάπη περισσότερη καὶ ἀπὸ τὰ φυσικὰ ἀδέλφια. ”Επειτα, τὴν ἀγάπη τους αὐτὴ τὴν φανέρωναν μὲ ἔργα. ”Οχι μόνο ἀπόφευγαν νὰ ἀδικοῦν καὶ νὰ πειράζουν ὁ ἔνας τὸν ἄλλο, ἀλλὰ φρόντιζαν νὰ βοηθιοῦνται μεταξύ τους. ’Ιδιαίτερα φρόντιζαν γιὰ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς ἀδύνατους. Οἱ πλούσιοι, οἱ κτηματίες, οἱ εὔποροι διάθεταν τ’ ἀγαθά τους γιὰ τὴν συντήρηση ὅλων. Τὴν περιουσία τους δὲν τὴν θεωροῦσαν πιὰ δικὴ τους ἀλλὰ περιουσία ὅλων τῶν ἀδελφῶν. Αὐτοὶ ἦταν μόνο οἱ οἰκονόμοι, οἱ διαχειριστές, ποὺ ὁ Θεὸς τοὺς ἐμπιστεύτηκε τὴν κοινὴ περιουσία. Πολλοὶ μάλιστα πουλοῦσαν τὰ κτήματά τους καὶ τὰ χρήματα ποὺ ἔπαιρναν τὰ παράδιναν στοὺς ἀποστόλους, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὸ κοινὸ καλό.

Τὸ καλὸ παράδειγμα τὸ ἔδωσε ὁ Ἰωσῆς, ποὺ λεγόταν καὶ Βαρνάβας. Αὐτὸς ἦταν λευτῆς, καταγόταν ἀπὸ τὴν Κύπρο καὶ διακρινόταν γιὰ τὴν μεγάλη του πίστη καὶ τὴν ἀρετὴ του. Εἶχε ἔνα χωράφι, τὸ πούλησε καὶ ὅλα τὰ χρήματα ποὺ πήρε τὰ παράδωσε στοὺς ἀποστόλους. ”Επειτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀδελφοὶ μιμήθηκαν τὸν Βαρνάβα. Πουλοῦσαν τὴν ἀκίνητη περιουσία τους καὶ κατάθεταν τὰ χρήματα στὸ κοινὸ ταμεῖο. ’Απὸ τὰ χρήματα αὐτὰ ζοῦσαν οἱ ἀδελφοί. Πολὺ συχνὰ ἔκαναν κοινὰ τραπέζια καὶ σ’ αὐτὰ ἔτρωγαν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ μαζὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους. Τὰ κοινὰ αὐτὰ τραπέζια τὰ ὀνόμαζαν ἀγάπες. Οἱ ἄρρωστοι πάλι δέχονταν στὰ σπίτια τους ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τους χρήματα καὶ τροφές. ”Ετσι οὐδεὶς ἐνδεής ύπηρχεν ἐν αὐτοῖς...καὶ είχον ἀπαντα κοινά.

’Αλλὰ μεγαλύτερη φροντίδα δινόταν στὴν χριστιανικὴ τους μόρφωση. ”Ακουαν μὲ προσοχὴ μεγάλη τὰ κηρύγματα τῶν ἀποστόλων. Φρόντιζαν νὰ μαθαίνουν ὅλο καὶ πιὸ βαθιὰ τὴν νέα τους θρησκεία. Στὶς συγκεντρώσεις τους εἶχαν κύριο θέμα τὸν Χριστό, τὸ ἔργο καὶ τὰ θαύματα τῶν ἀποστόλων. Στήριζε ὁ ἔνας τὸν ἄλλο στὴν πνευματικὴ πρόοδο. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, κοινωνοῦσαν κάθε μέρα τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Κυρίου. Πίστευαν ὅτι, ὅπως τὸ σῶμα ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ καθημερινὴ τροφή, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκη νὰ τρέφεται ταχτικὰ μὲ

τὴ θεία Κοινωνία. ”Επειτα καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος, τὸ βράδυ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ἔκαμε τὴ σύσταση στοὺς μαθητές του νὰ τελοῦν ταχτικὰ τὸ ιερὸ αὐτὸ μυστήριο. **Τοῦτο ποιεῖτε, εἶπε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.**

Τὸν Κύριο τὸν εἶχαν πάντοτε στὴ σκέψη τους. Ζοῦσαν μέσα στὸν Χριστὸ καὶ ὁ Χριστὸς ζοῦσε μέσα τους. Προσεύχονταν σ' Ἐκείνον ὁ καθένας χωριστὰ καὶ πολλὲς φορὲς δόλοι μαζὶ. Στὴν ἀρχή, συνηθισμένοι ἀπὸ τὶς ἰουδαικὲς παραδόσεις, μαζεύονταν στὸ ναὸ τοῦ Σολομώντα γιὰ νὰ προσευχθοῦν καὶ νὰ παρακολουθήσουν τὶς ἰουδαικὲς τελετές. Πολὺ νωρὶς ὅμως εἶδαν ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Σολομώντα ἔπαψε νὰ είναι καὶ ναὸς δικός τους. Αὐτοὶ εἶχαν ίδιαίτερες προσευχὲς καὶ δικές τους τελετές, ὅπως ἡταν τὸ μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. ”Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ἔχουν ίδιαίτερο ναό. ”Ετσι, στὶς ἀρχὲς ὅρισαν μερικὰ σπίτια **οίκους προσευχῆς**. Σὰν οἴκος προσευχῆς χρησιμοποιήθηκε καὶ τὸ σπίτι τῆς μητέρας τοῦ Εὐαγγελιστῆ Μάρκου. ’Εκεὶ συναθροίζονταν πιὸ ταχτικά, γιὰ νὰ προσεύχονται καὶ ν' ἀκοῦν τὴ διδασκαλία τῶν ἀποστόλων, ὅπως καὶ γιὰ νὰ μαθαίνουν νέα γιὰ θέματα θρησκευτικὰ καὶ γεγονότα ποὺ τοὺς ἐνδιέφεραν.

”Ἐψελναν καὶ ὕμνους στὸν Θεό. Στὶς πρῶτες συγκεντρώσεις τους οἱ Χριστιανοὶ δὲν εἶχαν ίδιαίτερους ὕμνους. Χρησιμοποιοῦσαν τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ καὶ τὶς ἄλλες ὡδὲς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Λίγο ἀργότερα ἐψελναν ὡδὲς κι εὐχές τῆς Καινῆς Διαθήκης. ”Ἐψελναν, νὰ ποῦμε, τὸν ὕμνο τῆς Θεοτόκου: **«Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ ἡγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου...»** ἢ τὴν εὐχὴ τοῦ Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου: **«Νῦν ἀπολύτης τὸν δοῦλόν Σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά Σου ἐν εἰρήνῃ...»** καὶ ἄλλα ἐκλεκτὰ χωρία τῆς Καινῆς Διαθήκης. ’Αργότερα ὅμως σύνθεσαν καὶ ίδιαίτερους ὕμνους καὶ ἄσματα.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, μὲ τὴ συνετὴ διοίκηση τῶν ἀποστόλων, ὀργανώθηκαν σ' ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία καὶ προόδευαν στὴν ἀρετή. **«Ησαν προσκαρτεροῦντες τὴ διδαχὴ τῶν ἀποστόλων καὶ τὴ κοινωνία τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.** Αὐτὴ ἡ εὐσέβεια στὴ ζωὴ τους ἔφερε μεγάλη ἀγάπη καὶ ἐνότητα μεταξὺ τους, ὥστε τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία.

’Ανάμεσα στοὺς δώδεκα ἀποστόλους βρέθηκε ἔνας ποὺ γιὰ τὰ χρήματα πρόδωσε τὸν Κύριο. ’Ανάμεσα στοὺς πρώτους Χριστιανοὺς βρέθηκαν δύο νὰ ψευδολογήσουν ἀπὸ φιλαργυρία. Κι αὐτοὶ ἡταν ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ γυναίκα του Σαπφείρα. ”Οταν αὐτοὶ εἶδαν τὸν Βαρνάβα καὶ τοὺς ἄλλους πλούσιους Χριστιανοὺς νὰ καταθέτουν στὸ κοινὸ ταμεῖο τὸ ἀντίτιμο τῶν χωραφιῶν τους, θέλησαν νὰ τοὺς μιμηθοῦν. ’Αγαποῦσαν ὅμως πολὺ τὰ χρήματα. Σκέφτηκαν λοιπὸν καὶ ἀποφάσισαν

νὰ πουλήσουν ἔνα χωράφι τους, νὰ προσφέρουν ὅμως μόνο ἔνα μέρος ἀπὸ τὰ χρήματα καὶ νὰ ποῦνε ὅτι τόσο μόνο τὸ πούλησαν. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ τοὺς παίνευαν ὅλοι, θὰ εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ τρέφονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, θὰ εἶχαν στὴν ἀκρη, δικά τους, καὶ τὰ ύπολοιπα χρήματα. Ἡ φιλαργυρία, ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ δολιότητα κυρίεψαν τὴν ψυχή τους.

Πούλησαν λοιπὸν τὸ κτῆμα τους κι ὁ Ἀνανίας πῆρε ἔνα μέρος ἀπὸ τὰ λεφτὰ καὶ τὰ ἔφερε στοὺς ἀποστόλους, Ὁ Πέτρος ὅμως, φωτισμένος ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, εἶδε καθαρὰ τὴν ἀπάτη κι εἶπε αὐστηρὰ στὸ φιλάργυρο καὶ ψεύτη χριστιανό:

—Ἀνανία, γιατί ἄφησες τὸν Σατανᾶ νὰ κυριέψει τὴν καρδιά σου καὶ νὰ σὲ κάμει νὰ πεῖς ψέματα μπροστὰ στὸ “Ἄγιο Πνεῦμα; Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

‘Ο ταλαίπωρος Ἀνανίας, ὅταν ἤκουσε αὐτὰ τὰ λόγια, κυριεύτηκε ἀπὸ μεγάλο τρόμο κι ἐπεσε ἀμέσως νεκρός. Ἡ θεία δίκη τιμώρησε παραδειγματικὰ τὸν ψεύτη.

Πέρασαν τρεῖς ὥρες καὶ ἡ Σαπφείρα, χωρὶς νὰ ξέρει τί ἔγινε, ἤρθε στὴ συγκέντρωση τῶν Χριστιανῶν.

—Πές μου, Σαπφείρα, τῆς λέει ὁ Πέτρος, τόσο μόνο πουλήσατε τὸ χωράφι σας;

—Μάλιστα τόσο, ἀπάντησε ἐκείνη.

—Γιατί συμφώνησες μὲ τὸν ἄντρα σου, ρώτησε μὲ ἀγανάκτηση ὁ Πέτρος, νὰ ἔξαπατήσεις τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ; ‘Ο σύζυγός σου τιμωρήθηκε ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ νά, τώρα γυρίζουν αὐτοὶ ποὺ τὸν ἔθαψαν. Αὐτοὶ θὰ σὲ πάρουν κι ἐσένα. .

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἡ γυναίκα ἐκείνη ἐπεσε νεκρή. Τὴν παράλαβαν καὶ τὴν ἔθαψαν κοντὰ στὸν ἄντρα της. Οἱ Χριστιανοὶ ἔμαθαν τότε καλὰ ὅτι ὁ Θεὸς κάνει μεγάλα θαύματα γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τιμωρεῖ αὐστηρὰ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀμετανόητους. “Ολοι τότε παρακαλοῦσαν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς προφυλάξει ἀπὸ τὸ θλιβερὸ κατάντημα ποὺ δόηγοῦν τὸν ἀνθρωπὸ οἱ ὑποκριτικὲς πράξεις. **Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.**

## 7. ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΑΤΑΔΙΩΚΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ (Πράξ. ε' 12 - 42)

Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν (Ἰωάν. ιε' 30). Τὰ λόγια αὐτά, ποὺ ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητές του τὴν νύχτα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, βγῆκαν ἀπόλυτα ἀληθινά. Οἱ ἀπόστολοι ύπόφεραν διωγμούς, γιατὶ

κήρυξσαν τὸ Εὐαγγέλιο κι ἔκαναν θαύματα μὲ τὴ δύναμη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἔκαναν πάρα πολλὰ θαύματα. Καθένας ποὺ κατάφευγε σ' αὐτοὺς μὲ πίστη, ἐπαιρνε αὐτὸ ποὺ ποθοῦσε. Ἀρρωστους, παράλυτους, χωλούς, τυφλούς, δαιμονιζόμενους, τοὺς ἔφερναν μπροστά στοὺς ἀποστόλους. Καὶ πίστευαν ὅτι καὶ ἡ σκιὰ ἀκόμα τοῦ Πέτρου νὰ ἔπεφτε ἐπάνω τους, θὰ θεραπεύονταν ἀμέσως.

“Ολοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλήμ ἔβλεπαν τοὺς ἀποστόλους μὲ σεβασμὸ καὶ φόβο. Κανεὶς Ἰουδαῖος δὲν τολμοῦσε νὰ τοὺς πλησιάσει ἐλεύθερα καὶ νὰ τοὺς μιλήσει μὲ θάρρος. Πολλοὶ ὅμως πίστευαν στὸν Χριστό, κι ἔτσι πλῆθος ἄντρες καὶ γυναικες προσθέτονταν στὴν Ἐκκλησία. Ἡ φήμη τῶν ἀποστόλων ἀπλώθηκε στὴν Ἰουδαία καὶ σὲ ὀλόκληρη τὴν Παλαιστίνη. Πλῆθος λαοῦ ἐρχόταν τώρα κι ἀπὸ τὶς γύρω πόλεις κι ἔφερναν στοὺς ἀποστόλους ἀρρώστους γιὰ νὰ τοὺς θεραπεύσουν. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνη δὲν μιλοῦσαν γιὰ τίποτ’ ἄλλο παρὰ γιὰ τοὺς ἀποστόλους καὶ γιὰ τὸν Χριστό.

Ἡ κατάσταση ὅμως αὐτὴ δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστη γιὰ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γιὰ τὸ Συνέδριο. Αὐτοὶ θανάτωσαν τὸν Χριστὸ γιὰ νὰ σβήσουν τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὴ γῆ. Καὶ τώρα ἔβλεπαν ὅτι ὅλο καὶ περισσότεροι Ἰουδαῖοι πίστευαν σ' Αὐτόν. Κι ἐκεῖνοι ποὺ προκαλοῦσαν αὐτὴ τὴν κίνηση ἦταν οἱ ψαράδες τῆς Γαλιλαίας. Ἀγανάκτησαν ἐναντίον τους καὶ θέλησαν νὰ βάλουν τέλος πιὰ στὸ κήρυγμα καὶ στὰ θαύματά τους. Καὶ λοιπόν, δῆθεν ἀπὸ ζῆλο γιὰ τὴ μωσαϊκὴ θρησκεία, συνέλαβαν τοὺς ἀποστόλους, τοὺς ἔκλεισαν στὴ φυλακὴ καὶ διάταξαν τὴ φρουρὰ νὰ τοὺς φυλάγει αὐτηρά. Τὴν ἄλλη μέρα θὰ τοὺς δίκαζαν καὶ θὰ τοὺς καταδίκαζαν.

Τὴν νύχτα ὅμως παρουσιάστηκε ἄγγελος Κυρίου στοὺς φυλακισμένους ἀποστόλους, ἀνοιξε τὶς πύλες τῆς φυλακῆς, τοὺς ὁδήγησε ἔξω, χωρὶς κανεὶς ἀπὸ τοὺς φρουροὺς νὰ πάρει εἰδῆση, καὶ τοὺς ἔκαμε τὴ σύσταση νὰ συνεχίσουν τὸ κήρυγμά τους γιὰ τὸν Χριστό. Χαρούμενοι οἱ ἀπόστολοι καὶ διοξάζοντας τὸν Θεὸν ἥρθαν στὸ ναό, κι ἦταν ἀκόμα πολὺ πρώι. Ἔκει ἀρχισαν πάλι νὰ διδάσκουν τὸ λαό.

“Οταν ἀνέτειλε ὁ ἡλιος, συγκεντρώθηκαν στὴν αἴθουσα τοῦ συνεδρίου ὁ ἀρχιερέας, οἱ σύνεδροι κι ὅλη ἡ γερουσία. ”Εστείλαν στὸ δεσμωτήριο γιὰ νὰ φέρουν τοὺς ἀποστόλους. Μὰ τὸ ξάφνιασμά τους ἦταν μεγάλο, ὅταν γύρισαν οἱ στρατιῶτες κι εἶπαν ὅτι ἡ φυλακὴ ἦταν κλειστή, οἱ φρουροὶ στὶς θέσεις τους, οἱ ἀπόστολοι ὅμως ἔλειπαν.

Ἐνῶ ὄλοι ἀποροῦσαν καὶ δὲν ἤξεραν νὰ ἔξηγήσουν αὐτὸ ποὺ ἔγινε, μπήκε στὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου ἔνας Ἰουδαῖος καὶ τοὺς ἐπειδὸς ὅτι οἱ ἀπόστολοι κάνουν κήρυγμα γιὰ τὸν Χριστὸ στὸ ναό. Τότε ὁ στρατηγὸς πῆγε στὸ ναό μὲ πολλοὺς στρατιῶτες. Βρήκε τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς

είπε νὰ παρουσιαστοῦν στὸ Συνέδριο. Δὲν τόλμησε νὰ μεταχειριστεῖ βίᾳ, γιατὶ φοβόταν μήπως λιθιοβοληθεῖ ἀπὸ τὸ λαό. Κι ὅταν ἐκείνοι μὲ θάρρος παρουσιάστηκαν, ὁ ἀρχιερέας εἶπε:

—Δὲν σᾶς διατάξαμε ἐμεῖς νὰ μὴν κηρύσσετε τὸν Χριστό; Κι ἐσεῖς, νά, γεμίσατε τὴν Ἱερουσαλήμ μὲ τὶς διδασκαλίες αὐτὲς καὶ θέλετε νὰ ρίξετε σ' ἐμᾶς τὸ αἷμα ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου.

Κι ὅμως αὐτοὶ οἱ Ἰδιοι, πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες, φώναζαν κάτω ἀπὸ τὸ πραιτώριο: «Τὸ αἷμα του νὰ πέσει πάνω σ' ἐμᾶς καὶ πάνω στὰ παιδιά μας!»

—Ἐμεῖς αὐτὸ ποὺ εἰδαμε, αὐτὸ καὶ θὰ κηρύσσουμε, εἴπαν μ' ἔνα στόμα οἱ ἀπόστολοι. Ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε ἀπὸ σᾶς καὶ ἀναστήθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸν γιὰ νὰ σώσει τὸν κόσμο. Μὲ ὅσα κι ἂν μᾶς ἀπειλεῖτε ἐσεῖς, ἐμεῖς δὲν θὰ κρύψουμε τὴν ἀλήθεια, γιατὶ πρέπει νὰ ὑπακούμε στὸν Θεὸν πιὸ πολὺ παρὰ στοὺς ἀνθρώπους. **Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.**

“Ετριξαν τὰ δόντια τους ἀπὸ ὄργη οἱ σύνεδροι καὶ θέλησαν ἐκείνη τὴ στιγμὴ νὰ τοὺς θανατώσουν. Τοὺς σταμάτησε ὅμως ἔνας σοφὸς δάσκαλος καὶ τίμιος ἀνθρωπος, ὁ Γαμαλιὴλ. Αὐτὸς ἔδωσε τὴν ἐντολὴν νὰ βγοῦν ἔξω ἀπὸ τὴν αἰθουσα οἱ ἀπόστολοι, κι εἶπε:

—Σκεφτῆτε καλὰ αὐτὸ ποὺ θέλετε νὰ κάμετε. Θυμηθῆτε ὅτι, πρὶν ἔρθει ὁ Ἰησοῦς, παρουσιάστηκαν ἄλλοι ψευτομεσσίες. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦταν σταλμένοι ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ αὐτοὶ βρῆκαν κακὸ θάνατο καὶ τὸ ἔργο τους διαλύθηκε κι ὅλοι ὅσοι τοὺς ἀκολούθησαν σκόρπισαν. “Αν τὸ ἔργο τῶν ἀποστόλων εἶναι ἀνθρώπινο, θὰ σβήσει μόνο του. ”Αν ὅμως εἶναι θεϊκό, τίποτα δὲν θὰ κατορθώσετε μὲ τοὺς διωγμούς σας ἐσεῖς. Μόνο ποὺ θὰ γίνετε θεομάχοι. Λοιπόν, ἀφῆστε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἐλεύθερους.

Οἱ σύνεδροι ὑποχώρησαν μὲ δυσφορία μεγάλη κι ἀγανάκτηση. Καὶ, γιὰ νὰ ίκανοποιήσουν κάπως τὴν ὄργη τους, ἔδωσαν διαταγὴ νὰ δείρουν τοὺς ἀπόστόλους. Τοὺς ἔδειραν καὶ τοὺς ἔδιωξαν, ἀφοῦ καὶ πάλι μὲ φοβερὲς ἀπειλὲς τοὺς διάταξαν νὰ μὴν διδάξουν ἄλλη φορὰ τίποτα γιὰ τὸν Χριστό. Οἱ ἀπόστολοι ἔφυγαν ἀπὸ τὸ Συνέδριο χαρούμενοι, γιατὶ μαστιγώθηκαν γιὰ τὸ σνομα τοῦ Χριστοῦ, κι ἐξακολούθησαν τὰ κηρύγματά τους στὸ λαό μὲ ζῆλο μεγαλύτερο.

## 8. Ο ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΡΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

(Πράξ. στ' 1 - η' 3)

‘Ο διωγμὸς τῶν ἀποστόλων βοήθησε στὸ νὰ διαδοθεῖ πιὸ γρήγορα τὸ Εὐαγγέλιο. Οἱ ἀπόστολοι κήρυσσαν μὲ ζῆλο μεγαλύτερο καὶ τὸ πλήθος δεχόταν τὴν νέαν πίστην μὲ προθυμία περισσότερη. Οἱ πιστοὶ πλήθαιναν πάρα πολύ. Τότε ὅμως ἔγινε μιὰ διαφωνία ἀνάμεσα τους. Οἱ ‘Ἐλληνιστές, δηλαδὴ ‘Ιουδαῖοι ποὺ εἶχαν τὴν καταγωγὴν τους ἀπὸ χῶρες ἑλληνικὲς καὶ μιλοῦσαν τὴν ἑλληνικὴν γλώσσαν, Χριστιανοὶ ὅμως τώρα, νόμισαν ὅτι οἱ χῆρες τους δὲν εὔρισκαν καὶ πολλὴ περιποίηση στὴν καθημερινὴ διανομὴ τῶν τροφίμων καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν. Παραπονέθηκαν λοιπὸν κι ἐγόγγυσαν ἐναντίον τῶν Ἐβραίων Χριστιανῶν.

Γιὰ νὰ σταματήσουν τὰ παράπονα καὶ τὰ λόγια, καὶ γιὰ νὰ γίνεται καλύτερα ἡ διανομὴ τῶν βοηθημάτων καὶ ἡ ύπηρεσία στὰ τραπέζια, κάλεσαν οἱ ἀπόστολοι ὅλους τοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς εἶπαν:

— ‘Ἄδελφοί, δὲν εἶναι σωστὸν ν’ ἀφήσουμε ἐμεῖς τὸ κήρυγμα καὶ νὰ ἀναλάβουμε τὴν διαχείριση καὶ τὴν ύπηρεσία στὰ τραπέζια. Γ’ αὐτὸν καλὸν εἶναι νὰ διαλέξετε ἐσεῖς ἐφτὰ ἐνάρετους ἄνδρες, γιὰ νὰ τοὺς ἀναθέσουμε τὴν ύπηρεσία αὐτῆς. Κι ἐμεῖς θ’ ἀσχοληθοῦμε ἀποκλειστικὰ μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὸ κήρυγμα.

‘Αρεσε ἡ πρόταση αὐτὴ στοὺς πιστούς. Ἀμέσως ξεχώρισαν ἐφτὰ ἄνδρες, τὸν Στέφανο, τὸν Φίλιππο, τὸν Πρόχορο, τὸν Νικάνορα, τὸν Τίμωνα, τὸν Παρμενᾶ καὶ τὸν Νικόλαο. Τότε, ἀφοῦ προσευχήθηκαν οἱ ἀπόστολοι, εἴβαλαν πάνω σ’ αὐτοὺς τὰ χέρια τους (= τοὺς ἔχειροτόνησαν) καὶ τοὺς ὄνμασαν διάκονους (= βοηθούς). Τοὺς ἀνάθεσαν νὰ ύπηρετοῦν στὰ τραπέζια, ὅταν ὅμως τοὺς δινόταν εὔκαιρία, νὰ κηρύσσουν καὶ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

‘Ανάμεσά τους ξεχώριζε στὴν ἀρετὴν καὶ στὴ μόρφωση ὁ Στέφανος, ἄνδρας γεμάτος πίστη καὶ Πνεῦμα “Ἄγιο. Αὐτὸς μὲ δύναμη πολλὴ κήρυσσε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ, ἔκανε θαύματα καὶ σημεῖα μεγάλα. Κέρδιζε στὴ χριστιανικὴ πίστη ὥχι μόνο λαϊκούς ἄλλὰ καὶ πολλοὺς ἱερεῖς.

‘Εκεῖνες τὶς μέρες πολλοὶ ‘Ισραηλίτες βρίσκονταν μαζεμένοι ἀπὸ παντοῦ στὴν Ιερουσαλήμ, ἵσως γιατὶ ἡταν κάποια γιορτὴ Ιουδαϊκή. Ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν τὴν φήμην πιὸ μορφωμένοι ὅσοι προέρχονταν ἀπὸ τὴν Κυρήνη, τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τὴν Κιλικία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Ιδαιίτερα οἱ Λιβερτίνοι. Αὐτοὶ ἡταν ‘Ιουδαῖοι κι εἶχαν ὀδηγηθεῖ αἰχμάλωτοι στὴ Ρώμη, ἔγιναν δοῦλοι κι ὑστερ’ ἀπὸ πολλὰ χρόνια ἀπελευθερώθηκαν. Αὐτοὶ λοιπόν, γιὰ νὰ κάμουν ἐντύπωση στοὺς ἄλλους, ἀρχισαν νὰ συζητοῦν καὶ ν’ ἀντιμιλοῦν στὸν Στέφανο. Ἐννοεῖται ὅτι κανεὶς δὲν κατόρθωσε νὰ

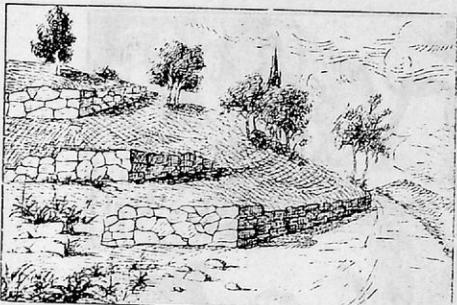


«Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην»

νικήσει τὴ δύναμη καὶ τὴ σοφία τοῦ νεαροῦ διάκονου. "Ολους τοὺς ἀποστόλους.

Τότε οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, γιὰ νὰ τὸν ἐκδικηθοῦν, κατάφυγαν στὴ συκοφαντία. "Εβαλαν ἀνθρώπους καὶ διάδωσαν σ' ὅλη τὴν Ἱερουσαλὴμ ὅτι ὁ Στέφανος λέει βλαστήμεις γιὰ τὸν Θεὸν καὶ τὸν Μωυσῆν. "Εφεραν ταραχὴ στὸ λαό, στοὺς πρεσβύτερους καὶ στοὺς γραμματεῖς, ποὺ ὅλοι μαζὶ ἄρπαξαν τὸν Στέφανο καὶ τὸν ἔφεραν στὸ Συνέδριο. Μπροστὰ σὲ αὐτὸ τὸ διαβόητο κριτήριο βρέθηκαν ψευδομάρτυρες ποὺ κατάθεσαν καὶ αὐτοὶ ὅτι ὁ Στέφανος βλαστημά τὸ Ναὸ καὶ τὸ Νόμο καὶ διδάσκει ὅτι ὁ Ναζωραϊος θὰ καταστρέψει αὐτὸν τὸν τόπο καὶ θὰ καταργήσει τὶς ἐντολὲς τοῦ Μωυσῆ. "Οταν τελείωσαν οἱ μάρτυρες τὴν ψεύτικη κατηγορία, γύρισαν ὅλοι τὰ μάτια τους στὸν Στέφανο, γιὰ ν' ἀκούσουν τὴν ἀπολογία του, καὶ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

"Αρχισε τότε ὁ Στέφανος μιὰ ὑπέροχη ἀπολογία. Διηγήθηκε τὴν ἱστορία τοῦ Ἰσραὴλ κι ἔδειξε φανερὰ τὴν προστασία τοῦ Θεοῦ. Μίλησε



Η θέση όπου λιθοβολήθηκε ὁ πρωτομάρτυρας Στέφανος

στὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ». Φανερώνοντας τότε ὅλη τὴ μανία τους οἱ ἄρχοντες, ἔφραξαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ μὴν ἀκοῦν τάχα τις βλαστήμεις, κι ὅρμησαν ἐναντίον τοῦ νεαροῦ μάρτυρα. Τὸν ἔβγαλαν ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα καὶ, περνώντας τὸν μέσον ἀπὸ τὴν πόλη, τὸν ἔφεραν ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη.

Στὸ δρόμο πῆγαιναν μπροστὰ οἱ ψευδομάρτυρες, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τοῦ νόμου, κι ἐφώναζαν ποιὸν ἔγκλημα εἰχε κάνει ὁ Στέφανος κι ὅτι εἶχε καταδικαστεῖ σὲ θάνατο. Κι ὅταν ἔφτασαν ἐκεῖ ποὺ θὰ τὸν ἐκτελοῦσαν, πρῶτοι αὐτοὶ ἔριξαν πέτρες στὸ μάρτυρα κι ἐπειτα οἱ ἄρχοντες κι ὅλος ὁ λαός. Κάποιος νεαρὸς Φαρισαῖος, Σαῦλος τ' ὄνομά του, φύλαγε τὰ ροῦχα ἐκείνων ποὺ ἔριχναν τὶς πέτρες. Τὴν ὥρα ποὺ τὸν λιθοβολοῦσαν, ὁ Στέφανος προσευχόταν στὸν Κύριο: «Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου», ἔλεγε. Καὶ σὲ λίγο γονάτισε καὶ προσευχήθηκε γιὰ τοὺς δημίους του: «Κύριε, μὴν τοὺς λογαριάσεις αὐτὴ τὴν ἀμαρτία». «Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἀμαρτίαν ταύτην». Μὲ τὶς λέξεις αὐτὲς τῆς συγγνώμης παράδωσε τὸ πνεῦμα του στὸν Θεό, ἐνῷ τὸ σῶμα του, καταπληγωμένο καὶ καταματωμένο, ἔπεφτε στὴ γῆ νεκρό.

Γιὰ νὰ τιμήσει τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανο ὁ ὑμνωδὸς τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχει συνθέσει τὸ ἀπολυτíκιο:

Βασίλειον διάδημα ἐστέφη σῇ κορυφῇ  
ἔξ ἄθλων, ὃν ὑπέμεινας ὑπὲρ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ,  
μαρτύρων πρωτόστηλε. Σὺ γὰρ τὴν Ἰουδαίων  
ἀπελέγης μανίαν, εἰδές σου τὸν Σωτῆρα  
τοῦ Πατρὸς δεξιόθεν. Αὐτὸν οὖν ἐκδυσώπει ἀεὶ<sup>τὸν οὐρανὸν</sup>  
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

ὅμως καὶ γιὰ τὴν ἀσπλαχνία τοῦ λαοῦ. «Κι ἐσεῖς σκληροτράχηλοι, εἰπε στοὺς συνέδρους, πάντοτε τῷ Πνεύματι τῷ Ἀγίῳ ἀντιπίπτετε, ὅπως κι οἱ πρόγονοι σας».

“Οταν ἄκουσαν οἱ ἄρχοντες αὐτές τὶς κατηγορίες, μάνιασαν καὶ ἔτριξαν τὰ δόντια τους ἀπὸ τὴν ὄργη. Ὁ Στέφανος ὅμως, γεμάτος ἀπὸ Πνεῦμα “Ἄγιο, ὑψωσε τὸ βλέμμα του στὸν Οὐρανὸν καὶ εἶπε: «Βλέπω τοὺς οὐρανοὺς ἀνοιχτοὺς καὶ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου νὰ στέκει

## 9. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΣΑΜΑΡΕΙΑ (Πράξ. η 1 - 25)

“Οταν διώκωσιν ύμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην (Ματθ. ι' 23). Λίγος καιρὸς εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν μέρα ποὺ ἰδρύθηκε ἡ πρώτη χριστιανικὴ Ἐκκλησία κι ἄρχισε κι ὅλας ἀδιάκοπος διωγμὸς ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Ὁ ἄγιος Στέφανος ὑπῆρξε τὸ πρῶτο θύμα τῆς μανίας τῶν Ἰουδαίων. Κι ἐνῷ οἱ χριστιανοὶ μὲ εὐλάβεια ἀλλὰ καὶ μὲ πόνο ψυχῆς παράλαβαν τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρα, τὸ θρήνησαν καὶ τὸ ἔθαψαν, οἱ Ἰουδαῖοι, φανατισμένοι κι ἔχαιριωμένοι ἀπὸ τὸ πρῶτο χριστιανικὸ αἷμα, ἔκαμαν ἀγριότερο τὸ διωγμό. Ἀνάμεσά τους ξεχώριζε γιὰ τὴν ἀγριότητά του ὁ Σαῦλος.

Αὐτὸς εἶχε τὴν καταγωγὴν του ἀπὸ τὴν φυλὴν Βενιαμίν. Γεννήθηκε στὴν Ταρσὸ τῆς Κιλικίας, πόλη σημαντικὴ καὶ μεγάλη. Ἐκεῖ ἔμαθε κάπως τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ τὴν ποίηση. Στὴν Ἱερουσαλήμ ὅμως διδάχθηκε μὲ πολλὴ ἐπιμέλεια τὸ Νόμο καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴ θρησκεία ἀπὸ τὸν σοφὸ δάσκαλο Γαμαλιήλ. Ἀνῆκε στὴν αὐστηρὴ τάξη τῶν Φαρισαίων καὶ ἦταν Ρωμαῖος πολίτης. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο συνένωνε τὴν Ἰουδαϊκὴ καταγωγὴν, τὴν ἑλληνικὴ μόρφωση καὶ τὴν ρωμαϊκὴ ὑπηκοότητα. Ἡταν φανατικὸς γιὰ τὶς Ἰουδαϊκὲς παραδόσεις καὶ μισοῦσε τὴν χριστιανικὴ θρησκεία, γιατὶ τὴ θεωροῦσε ψεύτικη κι ἀντίθετη πρὸς τὴν ισραηλιτικὴ θρησκεία. Πίστευε ὅτι εἶχε καθῆκον νὰ καταπολεμᾶ καὶ νὰ ἔχοντώνει τοὺς Χριστιανούς. Στὸ λιθοβολισμὸ τοῦ Στέφανου φύλαγε τὰ ροῦχα τῶν φονιάδων, τοὺς βοηθοῦσε ἔτσι στὸ φοβερό τους ἔργο. Ἀπὸ ἐκείνη τὴν μέρα ἐλυμαίνετο τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐμπαινει στὰ σπίτια τῶν Χριστιανῶν μὲ στρατιώτες, ἔπιανε ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά καὶ τοὺς ἔριχνε στὶς φυλακές. Τὸ ὄνομά του εἶχε καταντῆσει φόβος καὶ τρόμος γιὰ τοὺς χριστιανούς. Οἱ περισσότεροι τότε ἀπὸ τοὺς πιστούς, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὸ σκληρὸ διωγμό, διασκορπίστηκαν στὶς διάφορες πολιτεῖες τῆς Παλαιστίνης. Ἐπειτα κι ὁ Κύριος εἶχε δώσει αὐτὴ τὴ συμβουλή: “Οταν τοὺς κυνηγοῦν στὴ μιὰ πόλη νὰ φεύγουν στὴν ἄλλη. Στὴν Ἱερουσαλήμ ἔμειναν μόνο οἱ ἀπόστολοι καὶ λίγοι Χριστιανοί.

‘Ανάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ ἀναχώρησαν ἦταν κι ἔνας ἀπὸ τοὺς ἐφτὰ διάκονους, ὁ Φίλιππος, ἀντάξιος συνάδελφος τοῦ πρωτομάρτυρα Στέφανου. Αὐτὸς ἤρθε στὴ Σαμάρεια κι ἐκεῖ ἄρχισε νὰ διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιο. Καὶ μὲ τόση δύναμη καὶ χάρη ἀνάπτυσσε τὶς χριστιανικὲς ἀλήθειες, ὥστε οἱ Σαμαρεῖτες τὸν ἄκουαν πρόθυμα καὶ μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον. “Οταν μάλιστα εἶδαν ὅτι ὁ νέος κήρυκας ἔκανε πολλὰ καὶ

μεγάλα θαύματα, θεράπευσε ἄρρωστους, χωλούς, παράλυτους, ἔδιωχνε δαιμόνια, πίστεψαν καὶ βαφτίστηκαν ἀντρες καὶ γυναικες, κι ἔγινε **χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.**

’Ανάμεσα σ’ αὐτοὺς ποὺ βαφτίστηκαν ἦταν κι ἔνας μάγος, ποὺ λεγόταν Σίμων. Αύτὸς μὲ τὶς μαγείες καὶ τὶς ἀπάτες του εἶχε προκαλέσει τὸ θαυμασμὸ τῶν Σαμαρειτῶν καὶ τοὺς εἶχε πείσει νὰ τὸν θεωροῦν σὰν τὴ «δύναμη τοῦ Θεοῦ τὴ μεγάλη». “Οταν ὅμως εἶδε τὰ πραγματικὰ θαύματα καὶ τὴ δύναμη τοῦ Φίλιππου, ἔκρυψε ὅλη του τὴ φιλοδοξία καὶ βαφτίστηκε. Στὸ μεταξὺ οἱ ἀπόστολοι πληροφορήθηκαν ὅτι οἱ Σαμαρεῖτες ἔγιναν χριστιανοί, θυμήθηκαν ὅτι ὁ Χριστὸς τοὺς εἴπε νὰ κηρύξουν ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ (Πράξ. α' 8), καὶ χάρηκαν χαρὰ μεγάλη. Καὶ τότε ἔστειλαν τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰωάννη, γιὰ νὰ στηρίξουν στὴν πίστη τοὺς νεοφύτιστους Χριστιανοὺς καὶ νὰ τοὺς μεταδώσουν τὸ “Ἄγιο Πνεῦμα. Οἱ δύο ἀπόστολοι ἤρθαν, ἔβαλαν τὰ χέρια τους πάνω στοὺς πιστοὺς καὶ τοὺς μετάδιναν τὰ χαρίσματα καὶ τὴ δύναμη τοῦ ‘Ἄγιου Πνεύματος.

’Ο Σίμων ὁ μάγος σκέφτηκε ὅτι ἔπρεπε κι αὐτὸς νὰ ἀποκτήσει τὴ δύναμη τοῦ ‘Άγιου Πνεύματος, γιὰ νὰ τὴ χρησιμοποιήσει σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον του. Πλησίασε λοιπὸν τοὺς ἀποστόλους, τοὺς πρόσφερε χρήματα πολλὰ καὶ τοὺς εἴπε:

—Δῶστε καὶ σ’ ἐμένα τὴν ἐξουσία αὐτῆ.

’Οργίστηκε ὁ Πέτρος ἀπὸ τὶς πονηρὲς αὐτὲς σκέψεις καὶ προτάσεις τοῦ Σίμωνα, τὸν καταράστηκε καὶ τοῦ εἴπε:

—Τὸ ἀργύριον σου σὺν σοὶ εἰη εἰς ἀπώλειαν, ἀφοῦ νόμισες ὅτι μπορεῖς ν’ ἀποκτήσεις μὲ χρήματα τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ.

’Απὸ τότε ἡ Ἐκκλησία καταδικάζει αὐστηρὰ τὴν παραχώρηση τῆς δωρεᾶς τοῦ ‘Άγιου Πνεύματος καὶ μάλιστα τὴν πώληση τῆς ἱερωσύνης. Καὶ ὀνομάζει τὴν πράξη αὐτὴ **σιμωνία**.

’Αφοῦ ἔμειναν μερικὲς μέρες ἐκεὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ στήριξαν τοὺς πιστούς, τριγύρισαν ἔπειτα σ’ ἄλλες κωμοπόλεις τῆς Σαμάρειας καὶ κήρυξαν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. “Υστερα γύρισαν πίσω στὰ Ἱεροσόλυμα δοξάζοντας τὸν Θεὸν γιὰ ὅλα αὐτὰ ποὺ εἶχαν γίνει.

## 10. ΕΝΑΣ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ (Πράξ. η' 26 - 40)

”Οχι μόνο οἱ Σαμαρεῖτες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἑθνικοὶ ἔπρεπε νὰ γίνουν χριστιανοί. ‘Ο Χριστὸς ἤρθε νὰ σώσει ὅλο τὸν κόσμο καὶ μάλιστα

έκεινους πού είχαν τὴν καλὴ διάθεση νὰ γνωρίσουν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ σωθοῦν. Καλὴ πραγματικὰ διάθεση καὶ καλὴ καρδιὰ είχε ἔνας ἐπίσημος ἑθνικός, ἄρχοντας τῆς Αἰθιοπίας. 'Ο Αἰθίοπας αὐτὸς ἦταν γενικὸς διαχειριστὴς τοῦ θησαυροῦ τῆς Κανδάκης, βασίλισσας τῆς Αἰθιοπίας. 'Ηταν κάτι σὰν ύπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν. "Οπως φαίνεται, είχε γνωρίσει τὴν ιουδαϊκὴ θρησκεία, πίστευε σ' αὐτὴν καὶ πολλὲς φορὲς ἐρχόταν στὴν Ἱερουσαλὴμ γιὰ νὰ προσκυνήσει τὸν Θεὸ τοῦ Ἰσραήλ.

'Εκεῖνες τὶς μέρες ὁ Αἰθίοπας αὐτὸς γύριζε ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ στὴν πατρίδα του. Στὸ δρόμο, μελετοῦσε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. 'Ιδιαιτερη ἐντύπωση τοῦ ἔκανε ὁ προφήτης Ἡσαΐας καὶ μάλιστα τὸ χωρίο ἐκεῖνο ὃπου προφητεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὴ συνήθεια ποὺ ἐπικρατοῦσε κι ἐπικρατεῖ στὴν Ἀνατολή, διάβαζε μεγαλόφωνα τὸ ἱερὸ κείμενο, γιὰ νὰ τὸ καταλαβαίνει καλύτερα.

"Οπως ἡ ἄρχοντικὴ ἄμαξά του κυλοῦσε ἥσυχα, αὐτὸς διάβαζε: «Ως πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἥχθῃ· καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα σύτοῦ...» Καὶ ρωτοῦσε τὸν ἑαυτό του, τί νὰ θέλει τάχα νὰ πεῖ ὁ προφήτης μ' αὐτὰ τὰ λόγια; Ξαφνικὰ ἄκουσε κοντά του μιὰ φωνὴ νὰ τοῦ λέει: ἀρά γε γινώσκεις ἂ ἀναγινώσκεις; Καταλαβαίνεις αὐτὰ ποὺ διαβάζεις; Στράφηκε κι εἶδε ἔναν ἄντρα νὰ ἀκολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ τὴν ἄμαξα. Αὐτὸς ἦταν ὁ διάκονος Φίλιππος. Πῶς ὅμως βρέθηκε ἐκεῖ;

'Ο Φίλιππος πρωτύτερα ἦταν στὴ Σαμάρεια. Τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τότε τοῦ εἶπε: «Αφησε τὴ Σαμάρεια καὶ πήγαινε στὸ δρόμο ποὺ πηγαίνει ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ στὴ Γάζα. Θὰ δεῖς τὸ δρόμο ἔρημο, ἐσύ ὅμως θὰ προχωρήσεις». 'Ο Φίλιππος ύπάκουσε στὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ καὶ βάδιζε πολλὴ ὥρα στὸν ἔρημο αὐτὸ δρόμο. Ξαφνικὰ συνάντησε μιὰν ἄμαξα ποὺ προχωροῦσε στὴν ἴδια κατεύθυνση. «Πλησίασε τὴν ἄμαξα», τοῦ εἶπε πάλι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Φίλιππος πλησίασε καὶ ἄκουσε τὸν Αἰθίοπα ύπουργὸ νὰ διαβάζει. Εὐχαριστήθηκε πολὺ καὶ μὲ θάρρος τὸν ρώτησε: «Καταλαβαίνεις αὐτὰ ποὺ διαβάζεις;»

'Ο Αἰθίοπας ύπουργός, χαρούμενος γιατὶ βρήκε ἄνθρωπο νὰ συζητήσει ἔνα τόσο σοβαρὸ ζήτημα, ἀπάντησε μὲ κάθε ειλικρίνεια:

—Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ καταλάβω τὸ νόημα αὐτῶν τῶν λόγων, ἀν δὲ βρεθεῖ ἄνθρωπος νὰ μοῦ τὰ ἐξηγήσει;

Παρακάλεσε τὸν Φίλιππο ν' ἀνεβεῖ στὴν ἄμαξα. Τότε τὸν ρώτησε πάλι:

—Σὲ παρακαλῶ πολύ, πές μου γιὰ ποιόν μιλάει ὁ προφήτης σ' αὐτὸ τὸ χωρίο; Γιὰ τὸν ἑαυτὸ του ἡ γιὰ κανέναν ἄλλο;

"Ελαβε ἀφορμὴ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν ἐρώτηση αὐτὴ καὶ μίλησε στὸν Αἰθίοπα γιὰ τὸν Ἰησοῦ. Κι ὅπως ἡ ἄμαξα προχωροῦσε, ὁ Φίλιππος

διηγόταν «ὅλα τὰ περὶ τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ». Μίλησε γιὰ τὴ γέννηση, γιὰ τὴ διδασκαλία, γιὰ τὰ θαύματά του. Περίγραψε τὰ πάθη, τὴν ἀνάσταση, τὴν ἀνάληψή του. Κι ὅλα αὐτὰ τὰ ἀπόδειχνε μὲ τὶς προφητεῖες. Κι ἐνῶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔδινε τὴ δύναμη νὰ διδάσκει τὴν ἀλήθεια, τὸ ἴδιο Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ φώτιζε τὸν Αἰθίοπα νὰ τὴ δέχεται.

—Ο Χριστός, ἔλεγε ὁ Φίλιππος, ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκαμε γιὰ νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο. Κι ὅταν ἀναστήθηκε, εἶπε στοὺς μαθητές του: **Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.** Ανάγκη λοιπὸν νὰ πιστέψει ὁ καθένας καὶ νὰ βαφτιστεῖ.

—Νά, νερὸ μπροστά μας, εἶπε ὁ Αἰθίοπας ύπουργός, δείχνοντας μιὰ πτηγὴ κοντὰ στὸ δρόμο. Τί μ' ἔμποδίζει νὰ βαφτιστῶ τώρα;

—”Αν πιστεύεις μ' ὅλη σου τὴν καρδιὰ στὸν Ἰησοῦ, μπορεῖς νὰ βαφτιστεῖς, ἀπάντησε ὁ Φίλιππος.

—Πιστεύω, εἶπε ἐκεῖνος, δτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τότε, στὸ ἐρημικὸ ἐκεῖνο μέρος, ἔγινε τὸ ἄγιο Βάπτισμα. Ὁ Αἰθίοπας ἄρχοντας βαφτίστηκε στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, κι ἔγινε αὐτὸς ὁ πρῶτος χριστιανὸς ἀπὸ τὴ χώρα ἐκείνη. “Υστερ’ ἀπὸ τὸ βάπτισμα, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀρπαξε τὸν Φίλιππο καὶ τὸν μετάφερε σὲ κάποιαν ἄλλη, μεγάλη παραθαλάσσια πόλη, τὴν ”Αζωτο. Κι ἐκεὶ, ὅπως καὶ στὰ περίχωρά της, ἐκήρυξε μὲ περισσότερο ζῆλο τὴν ἀλήθεια τοῦ Κυρίου.

Ο Αἰθίοπας χριστιανός, ὅταν ὁ Φίλιππος χάθηκε ἀπὸ μπροστά του μὲ τρόπο μυστηριακό, ἀνέβηκε στὴν ἄμαξά του καὶ συνέχισε μὲ χαρὰ μεγάλη τὸ ταξίδι του γιὰ τὴ μακρινὴ χώρα του. Κι ἐκεῖ, ὅπως λέει ἡ παράδοση, ἐκήρυξε στοὺς συμπολίτες του τὸν Χριστὸ καὶ ἴδρυσε τὴν πρώτη Ἑκκλησία.

## 11. ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ (Πράξ. θ' 31 - ια' 18)

Οἱ Ἰουδαῖοι δοκίμασαν μεγάλη ταραχὴ τὸ ἔτος 40 μ.Χ. Ὁ Καλιγούλας, αὐτοκράτορας τῆς Ρώμης τότε, διάταξε τὸν ἀνθύπατο τῆς Συρίας νὰ τοποθετήσει στὸ Ναὸ τοῦ Σολομώντα τὸ αὐτοκρατορικό του ἄγαλμα, γιὰ νὰ τὸν τιμοῦν σὰν θεό. Καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἤταν ἀποφασισμένοι νὰ πεθάνουν παρὰ νὰ δοῦν τὸ Ναό τους νὰ βεβηλώνεται. Παρακάλεσαν

πολύ, ἀλλὰ δὲν ἀκούστηκαν κι ἡταν φόβος νὰ ξεσπάσει νέος ιουδαϊκὸς πόλεμος. Σὲ μιὰ τόσο ἀνώμαλη κατάσταση παραμέλησαν τὴν καταδίωξη τῶν χριστιανῶν.

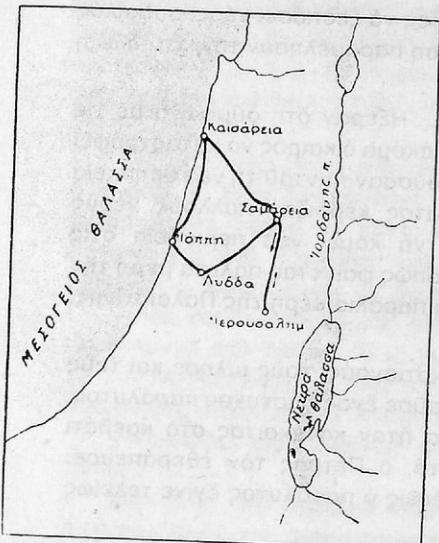
Οἱ χριστιανοὶ ὅμως ἔμεναν ἥσυχοι. "Ηέρεραν δτι, σύμφωνα μὲ τὶς προφητεῖες τοῦ Κυρίου, δὲν εἰχεν ἔρθει ἀκόμα ὁ καιρὸς νὰ καταστραφεῖ ἡ Ἱερουσαλήμ. Ἐλάτρευαν τὸν Θεό, κήρυσσαν παντοῦ τὴν νέα θρησκεία καὶ μὲ τὴ δύναμη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος κέρδιζαν πολλοὺς νέους μαθητές. Τότε ὁ Πέτρος ἀποφάσισε νὰ κάμει νέα περιοδεία στὶς χριστιανικές ἐκκλησίες. Ἐπισκέφτηκε, ὅπως φαίνεται, πάλι τὰ μέρη τῆς Σαμάρειας κι ὑστερα κατέβηκε πρὸς τὰ παράλια μέρη τῆς Παλαιστίνης, στὴν εὔφορη ἐπαρχία τοῦ Σάρωνα.

Στὴν πόλη Λύδδα κάλεσε τοὺς χριστιανούς, τοὺς μίλησε καὶ τοὺς στήριξε στὴν πίστη. Σ' αὐτὴ τὴν πόλη ζοῦσε ἔνας δύστυχος παράλυτος, Αἰνέας λεγόταν, ποὺ δεκαοχτώ χρόνια ἦταν κατάκοιτος στὸ κρεβάτι του. Ἐπειδὴ ἔδειξε πίστη στὸν Χριστό, ὁ Πέτρος τὸν ἐθεράπευσε: «Αἰνέα» τοῦ εἶπε, «σήκω πάνω», κι ἀμέσως ὁ παράλυτος ἔγινε τελείως καλὰ καὶ δόξαζε τὸν Θεό.

'Η θαυμαστὴ αὐτὴ θεραπεία ἔπεισε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς νὰ πιστέψουν στὸ Χριστό. "Ἐπειτα ἡ ἐπίσκεψη καὶ τὸ θαῦμα τοῦ Πέτρου στὴ Λύδδα διαδόθηκαν στὴν πόλη αὐτὴ καὶ σ' ὅλη τὴν περιφέρεια τοῦ Σάρωνα. Διαδόθηκαν ἀκόμα καὶ στὴν Ἰόππη, μιὰ ὡραία παραλιακὴ πόλη. Ἐκεῖ ζοῦσαν πλήθος χριστιανοί. Ἀνάμεσά τους διακρινόταν γιὰ τὴν ἀρετὴ της ἡ εὐσεβὴς Ταβιθά. Αὐτὴ σ' ὅλη της τὴ ζωὴ βοηθοῦσε ὅποιον ὑπόφερε, ἔτρεφε αὐτοὺς ποὺ πεινοῦσαν κι ἔντυνε τοὺς γυμνούς.

"Εκεῖνες ὅμως τὶς μέρες ἀρρώστησε καὶ, παρὰ τὶς πολλὲς περιποιήσεις τῶν χριστιανῶν, πέθανε. "Ολοὶ λυπήθηκαν πολὺ καὶ περισσότερο ἀπ' ὅλους οἱ χῆρες καὶ τὰ ὄρφανά. Πάνω στὴ λύπη τους θυμήθηκαν τὸν ἀπόστολο Πέτρο. Αὐτός, ποὺ τόσα θαύματα ἔκανε στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, δὲ θὰ μποροῦσε, ὅπως καὶ ὁ Κύριος, νὰ ἀναστήσει καὶ νεκρό; "Ἐστειλαν λοιπὸν καὶ τὸν ἐκάλεσαν. Κι ἀμέσως, μόλις τὸν είδαν, τὸν παρακάλεσαν θερμὰ ν' ἀναστήσει τὴν Ταβιθά. Θερμότερα τὸν παρακαλοῦσαν τὰ ὄρφανὰ καὶ οἱ φτωχὲς χῆρες, ποὺ μὲ δάκρυα στὰ μάτια τοῦ ἔδειχναν τοὺς χιτῶνες καὶ τὰ ἴματα ποὺ τοὺς εἶχε χαρίσει ἡ Ταβιθά.

Μὲ συγκίνηση μεγάλη ὁ Πέτρος μπήκε μέσα στὸ δωμάτιο, ὅπου εἶχαν ἀποθέσει τὴν νεκρή. Τοὺς ἔβγαλε ὅλους ἔξω καὶ γονατιστὸς παρακαλοῦσε θερμὰ τὸν Χριστὸ νὰ τοῦ δώσει τὴ δύναμη γιὰ νὰ ἀναστήσει τὴ νεκρή. Καὶ ὁ Θεός τοῦ ἔδωσε τὴ δύναμη. Κι ὅπως μιὰν ἄλλη φορὰ ὁ Κύριος εἶπε στὴ νεκρὴ κόρη τοῦ Ἰάειρου, «Ταλιθά, κοῦμι» (Μάρκου ε' 41), ἔτσι κι ὁ Πέτρος εἶπε, «Ταβιθά, ἀνάστηθι». Καὶ ἡ Ταβιθά



Περιοδεία τοῦ ἀπόστολου Πέτρου

θαρτο.

—“Οσα ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, ἀπάντησε ἡ φωνὴ, ἐσὺ μὴν τὰ θεωρεῖς ἀκάθαρτα.

Αὐτὸ ἔγινε τρεῖς φορὲς κι ἔπειτα τὸ σεντόνι ἀνέβηκε καὶ χάθηκε στὸν οὐρανό. “Οταν ἡρέμησε ὁ Πέτρος, συλλογιζόταν μὲ πολλὴ ἀπορίᾳ: Τί νὰ σημαίνει τὸ ὄραμα αὐτό; Τί ἥθελε ὁ Θεὸς νὰ φανερώσει μ' αὐτό;

Στὸ μεταξύ, στὴν Καισάρεια, 40 χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Ἰόππη, ζοῦσε ἔνας Ρωμαῖος ἑκατόνταρχος, Κορνήλιος λεγόταν. Αὐτὸς ἂν καὶ ἐθνικὸς ἦταν ἐνάρετος, ἔκανε ἐλεημοσύνες καὶ ἥθελε νὰ γνωρίσει τὸν ἀληθινὸν Θεό. Μιὰ μέρα εἶδε ξαφνικὰ μπροστά του ἐναν ἄγγελο τοῦ Θεοῦ, ποὺ τοῦ εἶπε:

—Κορνήλιε, οἱ προσευχὲς καὶ οἱ ἐλεημοσύνες σου ἔγιναν δεκτὲς ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡμεῖς ὁ καιρὸς νὰ γνωρίσεις τὴν ἀληθινὴ θρησκεία. Στεῖλε λοιπὸν ἀνθρώπους στὴν Ἰόππη καὶ κάλεσε τὸν ἀπόστολο Πέτρο.

‘Ο Κορνήλιος ἔστειλε ἀμέσως νὰ βροῦν τὸν Πέτρο. Ἡταν ἀκριβῶς ἡ ὥρα ποὺ ὁ Πέτρος σκεφτόταν τὸ ὄραμα κι ἔλεγε, τί νὰ σημαίνει αὐτό; Ἐκείνη τὴν ὥρα τὸν ζήτησαν οἱ ἀνθρωποί τοῦ Κορνήλιου, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸν ἐνθάρρυνε ν' ἀκολουθήσει χωρὶς δισταγμὸ τοὺς ἔνους.

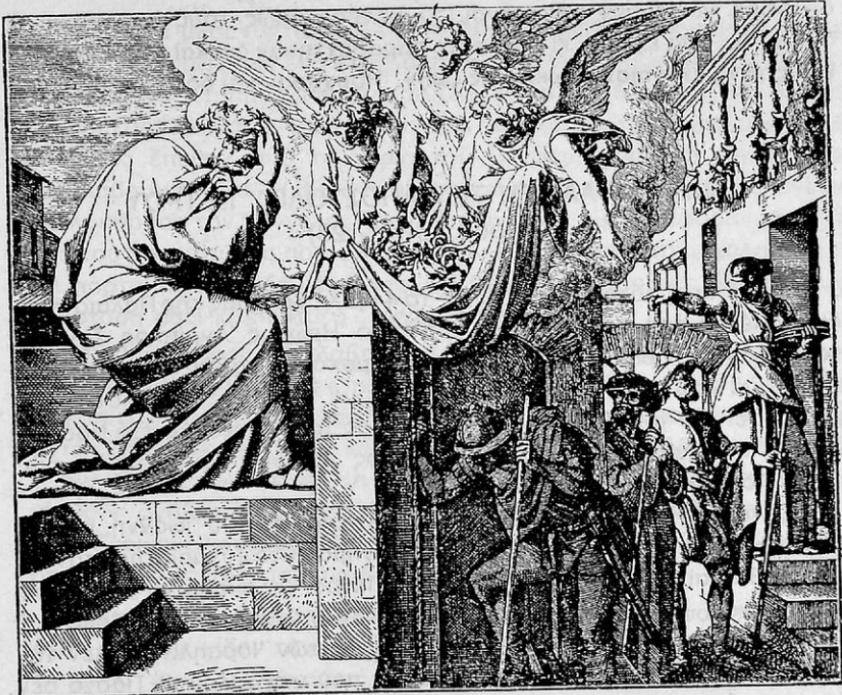
Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε στὴν Καισάρεια, ὅπου ὁ Κορνήλιος μὲ τὴν

ζωντάνεψε καὶ σηκώθηκε πάνω. Τὸ θαῦμα ἔδωσε μεγάλη χαρὰ στοὺς χριστιανοὺς καὶ ἔγινε αἰτία νὰ πιστέψουν πολλοὶ Ἐθνικοί.

‘Ο Πέτρος μετὰ ἔμεινε μερικὲς μέρες ἀκόμα στὴν Ἰόππη, στὸ σπίτι τοῦ Σίμωνα ποὺ κατεργαζόταν δέρματα. Μιὰ μέρα, ἐκεῖ ποὺ προσευχόταν, εἶδε ἔνα περίεργο ὄραμα. Εἶδε ν' ἀνοίγει ὁ οὐρανὸς καὶ νὰ κατεβαίνει μπροστά του κάτι σᾶν σεντόνι κρεμασμένο ἀπὸ τὶς τέσσερεις ἄκρες. Μέσα σ' αὐτὸ ὑπῆρχαν λογῆς ζῶα, καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα. Τότε ἄκουσε μιὰ φωνὴ νὰ τοῦ λέει:

—Πέτρε, πάρε ἀπὸ τὰ ζῶα αὐτά, σφάξε καὶ φάε.

—”Οχι, Κύριε, είπε ὁ Πέτρος. Ποτὲ ὡς τώρα δὲν ἔφαγα ζῶο ἀκά-



Τὸ δράμα τοῦ Πέτρου

οἰκογένειά του καὶ τοὺς φίλους του τὸν προσκύνησαν. Ὁ Πέτρος τὸν σήκωσε καὶ τοῦ εἶπε:

—Δὲν μοῦ ταιριάζει προσκύνηση, γιατὶ κι ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ὅπως ἔσύ. Ἡρθα, ό Ἰουδαῖος ἐγώ, σ' ἐσένα τὸν Ἐθνικό, γιατὶ ό Θεός μὲ πρόσταξε. Αὐτὸς μοῦ φανέρωσε νὰ μὴν θεωρῶ κανένα ἄνθρωπο ἀκάθαρτο.

Κι ὁ Πέτρος συνέχισε νὰ κηρύσσει τὸν Χριστὸ καὶ νὰ βεβαιώνει ὅτι ό Θεός δέχεται πρόθυμα κάθε εύσεβη, εἴτε Ἰουδαῖος εἶναι εἴτε Ἐθνικός. Ὁ Χριστὸς ἤρθε νὰ χαρίσει τὴν ειρήνη καὶ νὰ δώσει τὴ σωτηρία σὲ ὅλους.

Τὰ λόγια τοῦ Πέτρου γέννησαν στὴν ψυχὴ τοῦ Κορνήλιου καὶ τῶν ἄλλων πίστη θερμή. Καὶ βαφτίστηκαν ὄλοι μὲ χαρά.

“Οταν γύρισε ό Πέτρος στὰ Ἱεροσόλυμα, οἱ ἐκεī χριστιανοὶ τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ δυσφορία. Πίστευαν ὅτι μόνο οἱ Ἰουδαῖοι ἦ ἔστω καὶ οἱ Ἐθνικοί, ποὺ εἶχαν ὅμως δεχτεῖ τὴν ἑβραϊκὴ θρησκεία, ἔχουν τὸ

δικαίωμα νὰ γίνουν χριστιανοί. Ο Πέτρος ὅμως τοὺς διηγήθηκε τὸ δράμα καὶ ὅσα ἔγιναν, κι ὅλοι τότε παραδέχτηκαν ὅτι καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν. Ἡσύχασαν καὶ δόξαζαν τὸν Θεό.

## 12. Η ΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ (Πράξ. ιβ' 1 - 23)

Τὴν ἐποχὴν αὐτῆν, ἀπὸ τὸ 41 ὡς τὸ 44 μ.Χ., βασιλιὰς τῆς Παλαιστίνης, διορισμένος ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους, ἦταν ὁ Ἡρώδης Ἀγρίππας, ἔγγονος τοῦ μεγάλου Ἡρώδη. Φιλόδοξος καὶ δημοκόπος καθὼς ἦταν, προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ πάρει τὸ λαὸ μὲ τὸ μέρος του. Αὐτὸς εἶχε ματαιώσει τὴν τοποθέτηση τοῦ ἀγάλματος τοῦ Καλιγούλα στὸ Ναό. Καὶ ἐπειδὴ κατάλαβε ὅτι ὁ Ιουδαϊκὸς λαὸς μισοῦσε τοὺς χριστιανούς, ἀρχισε διωγμὸ ἐναντίον τους.

Συνέλαβε τὸν ἀπόστολο Ιάκωβο, τὸν ἀδελφὸ τοῦ Ἰωάννη, καὶ τὸν ἀποκεφάλισε. Ἐπειδὴ εἶδε ὅτι τὸ κακούργημα αὐτὸς εὐχαρίστησε τὸ λαό, συνέλαβε καὶ φυλάκισε τὸν ἀπόστολο Πέτρο, μὲ σκοπὸ νὰ θανατώσει καὶ ἐκεῖνον. Κι ἔδωσε τὴν ἐντολὴν νὰ τὸν συλλάβουν τίς μέρες τοῦ Πάσχα, γιατὶ τότε μεγάλωνε ὁ φανατισμὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Δὲν τὸν ἐφόνευσε ὅμως ἀμέσως, γιατὶ τὶς μέρες ποὺ γιόρταζαν τὸ Πάσχα δὲν ἔπρεπε νὰ γίνονται θανατικὲς ἐκτελέσεις. "Υστερα ἀπὸ τὸ Πάσχα θὰ ἐκτελοῦσε τὴν κακὴ του ἀπόφαση.

Στὸ μεταξύ, διάταξε νὰ φρουροῦν αὐστηρὰ τὸν Πέτρο. "Ορισε δεκαέξι στρατιῶτες, σὲ τέσσερεις τετράδες χωρισμένους, νὰ τὸν φυλάγουν. Δυὸς ἀπὸ αὐτοὺς φρουροῦσαν τὴν πύλη τῆς φυλακῆς." Άλλοι δύο δένονταν τὴν νύχτα μέσα στὸ δεσμωτήριο μαζὶ μὲ τὸν Πέτρο, μὲ τὶς ἵδιες ἀλυσίδες, ἔνας δεξιὰ κι ἔνας ἀριστερά του, γιὰ νὰ παίρνουν εἰδῆση ἀμέσως καὶ τὴν πιὸ μικρὴ κίνηση τοῦ δεσμώτη. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἦταν, στὰ ἀνθρώπινα μέτρα, ἀδύνατο νὰ διαφύγει ὁ Πέτρος. Ἄλλὰ τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

Οἱ ἑπτά μέρες τοῦ Πάσχα πέρασαν. "Εφτασε ἡ ὥρισμένη μέρα ποὺ ἔπρεπε νὰ είναι καὶ ἡ τελευταία γιὰ τὸν Πέτρο. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Πέτρος θὰ θανατωνόταν. Κι ὅμως, ἥρεμος κι ἀτάραχος, προσευχήθηκε κι ἔπεσε νὰ κοιμήθῃ. Θά κοιμήθηκε ἅραγε τόσο ἥσυχα καὶ ὁ Ἡρώδης ἢ θὰ ἀγρυπνοῦσε ἀνήσυχος; Τὴν τελευταία αὐτὴ νύχτα ἀγρυπνοὶ καὶ οἱ χριστιανοί, μαζεμένοι στὸ σπίτι τῆς μητέρας τοῦ Μάρκου, προσεύχονταν. Παρακαλοῦσαν θερμὰ τὸν Θεὸν νὰ ἀπελευθερώσει τὸν ἀπόστολό του. Καὶ οἱ προσευχές τους ἀκούστηκαν.

Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ἐκεῖ ποὺ ὁ Πέτρος κοιμόταν, ξαφνικά ἔλαμψε μέσα στὸ δεσμωτήριο ἔνα φῶς λαμπρό. "Αγγελος ἐλευθερωτὴς κατέβηκε ἐκεῖ μέσα. Χτύπησε στὸ πλευρὸ τὸν Πέτρο, τὸν ξύπνησε, τὸν διάταξε νὰ φορέσει τὸ ἴματιο καὶ τὰ σαντάλια του καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσει. Οἱ ἀλυσίδες ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Πέτρου, χωρὶς οἱ φύλακες νὰ καταλάβουν τίποτα. 'Η θύρα ἀνοίχτηκε κι ὁ Πέτρος, σὰν μέσα σ' ὄνειρο, ἀκολουθοῦσε τὸν "Αγγελο. Προχώρησαν στὴν αὐλή, πέρασαν μπροστὰ ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες ποὺ φρουροῦσαν κι ἔφθασαν στὴ μεγάλη σιδερένια πόρτα, ποὺ ἄνοιξε μόνη της, καὶ βγῆκαν στὸ δρόμο. Βάδισαν λίγη ἀπόσταση μαζὶ κι ἔπειτα ὁ "Αγγελος χάθηκε.

Τότε ὁ Πέτρος κατάλαβε καλὰ ὅτι αὐτὰ δὲν ἔγιναν οὔτε σὲ ὄνειρο, οὔτε σὲ δράμα, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα. 'Εδόξασε τὸν Θεὸ καὶ πῆγε στὸ σπίτι ὅπου οἱ χριστιανοὶ ἤταν συναθροισμένοι καὶ προσεύχονταν γιὰ αὐτὸν. Χτύπησε τὴν πόρτα καὶ ἡ μικρούλα ύπηρέτρια Ρόδη κατέβηκε γιὰ ν' ἀνοίξει. "Οταν ἄκουσε τὴν φωνὴ τοῦ Πέτρου, πῆρε τόση χαρὰ πού, χωρὶς ν' ἀνοίξει, ἔτρεξε στοὺς χριστιανοὺς νὰ τοὺς πεῖ τὸ εὐχάριστο νέο. 'Εκεῖνοι δὲν τὸ πίστεψαν. Σκέφτηκαν ὅτι ὁ Πέτρος θανατώθηκε καὶ ὅτι ὁ ἄγγελός του παρουσιάστηκε στὸ κοριτσάκι.

Στὸ μεταξὺ τὰ χτυπήματα στὴν πόρτα ἐξακολουθοῦσαν. Κατέβηκαν ὅλοι, ἄνοιξαν, εἶδαν τὸν Πέτρο καὶ παραδέχτηκαν ὅτι αὐτὸς ἤταν. 'Απὸ τὴν χαρὰ τους ἐκραύγασαν. 'Ο Πέτρος τοὺς ἔκαμε τὴν σύσταση νὰ σωτάσουν. Διηγήθηκε ὅσα ἔγιναν καὶ τοὺς παρακάλεσε νὰ τὰ ἀναφέρουν αὐτὰ στὸν ἀδελφόθεο 'Ιάκωβο, τὸν προϊστάμενο τῆς 'Εκκλησίας τῶν 'Ιεροσολύμων. 'Ο Πέτρος δὲν εἶχε καιρὸ νὰ δεῖ τὸν 'Ιάκωβο. Σύμφωνα μὲ διαταγὴ τοῦ ἀγγέλου, ἔπρεπε νὰ φύγει ἀπὸ τὴν 'Ιερουσαλήμ ἀμέσως. Πραγματικά, τὴν ἵδια νύχτα ἀποχαιρέτησε τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔτερον τόπον.

'Η θαυμαστὴ ἀποφυλάκιση τοῦ Πέτρου εἶχε πολὺ κακὲς συνέπειες γιὰ τοὺς στρατιῶτες. "Οταν ὁ 'Ηρώδης ἔμαθε τὸ πρωὶ ὅτι ὁ Πέτρος δὲν βρέθηκε στὴ φυλακή, παρ' ὅλο ποὺ οἱ πύλες ἤταν κλειστές, ὀργίστηκε πάρα πολύ. Καὶ, γιὰ νὰ ίκανοποιήσει τὴν ὄργη του καὶ τὴν ἐπιθυμία τοῦ λαοῦ, ἔδωσε διαταγὴ καὶ θανάτωσαν τοὺς δεκαέξι στρατιῶτες. Τιμωρήθηκε ὅμως σκληρὰ ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὰ ἐγκλήματά του.

Μιὰ μέρα φόρεσε τὴ βασιλικὴ ἀστραφτερὴ χλαμύδα κι ἀνέβηκε στὸ βῆμα καὶ ρητόρευε στὸ συγκεντρωμένο πλῆθος. Μὲ τόσο καμάρι καὶ μὲ τόση μεγαλοπρέπεια μιλοῦσε, ὥστε τὰ πλήθη θαμπωμένα φώναζαν: «Θεὸς καὶ ὅχι ἄνθρωπος μιλάει». Καὶ ὁ λαοπλάνος αὐτὸς βασιλιάς ἀκουει μὲ ύπερηφάνεια τὸν ἔπαινο τοῦ λαοῦ. "Αρχισε νὰ πιστεύει τὸν ἑαυτό του Θεό. 'Αμέσως ὅμως ἡ φοβερὴ ἀσθένεια τοῦ παπποῦ του τὸν

έχτυπησε κι αύτόν. Τὸ σῶμα του γέμισε πληγὴς καὶ σκουλήκια. Πέθανε ἐλεεινὸς κι ἀξιοδάκρυτος μέσα σὲ φριχτοὺς πόνους.

### 13. Ο ΔΙΩΚΤΗΣ ΣΑΟΥΛ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (Πράξ. θ' 1-30 καὶ κοτ' 12-18)

Ἐνῶ οἱ ἀπόστολοι ἔκαναν τόσες προσπάθειες καὶ κόπους γιὰ νὰ διαδώσουν τὸ Εὐαγγέλιο, ἔνας ἄλλος ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ καταπνίξει τὸ Χριστιανισμό. Ἡταν κι αὐτὸς ζηλωτής, ὅχι ὅμως τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ τῶν ιουδαϊκῶν παραδόσεων. Ἡταν ὁ Σαούλ ἢ Σαῦλος.

Ο ζῆλος του γιὰ τὶς **πατρικές του παραδόσεις** εἶχε ἀνάψει κι ἔγινε φανατισμός, κι ὁ φανατισμὸς τὸν ἔκαμε νὰ μισήσει τὴν χριστιανικὴ θρησκεία. Στὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ πολεμοῦσε τὰ παιδιά τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ φυλάκισε, βασάνισε καὶ κατασκόρπισε τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ζήτησε καὶ πῆρε ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς συστατικὰ γράμματα γιὰ τὶς συναγωγὲς ποὺ ἦταν στὴ Δαμασκό, ὡστε νὰ τὸν διευκολύνουν στὸ διωγμὸ τῶν Χριστιανῶν ποὺ βρίσκονταν ἐκεῖ.

Εἶχε μάθει ὅτι στὴ μεγάλη κι ἀρχαιότατη αὐτὴ πόλη πάρα πολλοὶ ιουδαῖοι είχαν πιστεύει στὸ Χριστό. Εἶχε τὴν ἀπόφαση νὰ τοὺς βρεῖ, νὰ τοὺς συλλάβει ὄλους, ἄντρες καὶ γυναῖκες, καὶ νὰ τοὺς φέρει δεμένους στὴν Ἱερουσαλήμ γιὰ νὰ δικαστοῦν ἀπὸ τὸ Συνέδριο.

Στὸ μεταξύ, οἱ χριστιανοὶ στὴ Δαμασκὸ πληροφορήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τῆς Ἱερουσαλήμ τὰ σχέδια τοῦ τρομεροῦ διώκτη. Είχαν μάθει πρωτύτερα **ὅσα κακὰ ἐποίησε** στοὺς ἀδελφούς τῆς Ἱερουσαλήμ. Λυπήθηκαν βέβαια γιὰ τὸ διωγμὸ ποὺ πλησίαζε, δὲν ἔχασαν ὅμως τὸ θάρρος τους. Τὸν περίμεναν ἡσυχοὶ μὲ πίστη στὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἔσωσε.

Ο Σαῦλος πῆρε τὰ συστατικὰ γράμματα καὶ μὲ τὴ συνοδεία πολλῶν στρατιωτῶν βάδιζε πρὸς τὴ Δαμασκό. “Οταν ἔφτασε, ὅπως ἀναφέρει μιὰ ἀρχαία παράδοση, δέκα περίπου χιλιόμετρα ἔξω ἀπὸ τὴ Δαμασκό, συνέβη κάτι παράδοξο. Ἡταν μεσημέρι. “Ἐνα ὄλόλαμπτρο φῶς, λαμπρότερο ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου, κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν κι ἀστραψε γύρω ἀπὸ τὸν Σαούλ καὶ τὴ συνοδεία του. “Ολοι κατατρόμαξαν κι ἔπεσαν κάτω στὴ γῆ. Τότε ἀκούστηκε μιὰ αὔστηρὴ φωνὴ νὰ λέει στὴν ἐβραϊκὴ γλώσσα:

—**Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις;** Εἶναι σκληρὸς γιὰ σένα νὰ κλωτσᾶς στὰ καρφιά.

Τρομαγμένος τώρα περισσότερο ὁ Σαούλ ἀπὸ τὴ φωνὴ, γιατὶ

κατάλαβε ότι τοῦ μιλοῦσε ὁ Θεός, μόλις ποὺ κατόρθωσε νὰ ρωτήσει:  
—Κύριε, ποιός εἰσαι;

—Ἐγώ εἰμαι, ἀπάντησε ἡ φωνή, ὁ Ἰησοῦς ποὺ ἐσύ τὸν πολεμᾶς.  
Ἄλλα μὴ φοβᾶσαι. Σήκω, στάσου στὰ πόδια σου. Ἐγώ σὲ προορίζω νὰ γίνεις ἀπόστολός μου. Γι' αὐτὸ καὶ παρουσιάστηκα σ' ἐσένα. Λοιπὸν ἀπὸ τὴν στιγμὴν αὐτὴν θὰ κηρύσσεις αὐτὰ ποὺ εἶδες κι ὅσα θὰ σου φανερώσω ἀργότερα. Γιατὶ ἐγώ διάλεξα ἐσένα ἀπὸ τὸ λαὸ τοῦ Ἰσραὴλ κι ἀπὸ τὰ Ἐθνη σὰν ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν. Ἐγώ σὲ στέλνω, γιὰ νὰ τοὺς ἀνοίξεις τὰ μάτια καὶ νὰ τοὺς φέρεις ἀπὸ τὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας στὸ φῶς τῆς ἀλήθειας. Πήγαινε ὅμως πρῶτα μέσα στὴν πόλη κι ἔκει θὰ μάθεις τί πρέπει νὰ κάμεις.

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ συνόδευαν τὸν Σαούλ ἔμειναν κατάπληκτοι.  
“Ακουαν τὰ λόγια, ἀλλὰ δὲν τὰ καταλάβαιναν, γιατὶ ἦταν στὴν ἑβραϊκὴ γλώσσα, οὔτε κι ἔβλεπαν αὐτὸν ποὺ μιλοῦσε. Μὰ κι ὁ Σαούλ δὲν ἔβλεπε, δχι μόνο τὸν Θεὸ ποὺ μιλοῦσε, ἀλλὰ οὔτε καὶ τοὺς γύρω του στρατιῶτες. Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἐκτυφλωτικὸ φῶς ἔχασε τὴν ὄρασή του. Ταπεινωμένος καὶ μετανοημένος, μὲ φόβο κι ἀνησυχία στὴν καρδιά, ὀδηγήθηκε ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες καὶ μπῆκε στὴν πόλη.

Τρεῖς μέρες ἔμεινε μόνος σ' ἕνα σπίτι, τελείως τυφλός, χωρὶς νὰ φάει καὶ χωρὶς νὰ πιει τίποτα. Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα σκεφτόταν τοὺς διωγμοὺς ποὺ ἔκαμε ἐναντίον τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἀσέβεια ποὺ ἔδειξε στὸν ἀληθινὸ Θεό. Μετανοοῦσε τώρα πικρά, προσευχόταν ἀδιάκοπα καὶ ζητοῦσε συγχώρεση ἀπὸ τὸν Θεό.

Τὴν τρίτη μέρα παρουσιάστηκε ὁ Θεὸς σ' ἔναν εύσεβη χριστιανὸ στὴ Δαμασκό, τὸν Ἀνανία, καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἀνανία, πήγαινε στὴν ὁδὸ ποὺ λέγεται Εύθεια, στὸ σπίτι τοῦ Ἰούδα, καὶ θὰ βρεῖς ἐκεῖ τὸν Σαῦλο. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ προσεύχεται καὶ βλέπει σὲ ὄραμα ἐσένα. Σὲ βλέπει νὰ πηγαίνεις καὶ νὰ βάζεις πάνω του τὸ χέρι σου, γιὰ νὰ βρεῖ τὸ φῶς του.

—Κύριε, ἀπάντησε ὁ Ἀνανίας, αὐτὸς εἶναι τρομερὸς ἔχθρὸς τῶν ἀδελφῶν μου.

—Ἡταν, δὲν εἶναι τώρα, εἶπε ὁ Θεός. Τώρα σκεύος ἐκλογῆς μοί ἐστιν. Εἶναι ἐκλεκτὸ ὅργανό μου. Θὰ κηρύξει τὸ θέλημά μου σ' ὅλο τὸν κόσμο, στοὺς Ἰσραὴλίτες καὶ στοὺς Ἐθνικούς, ἀκόμα καὶ μπροστὰ σὲ βασιλιάδες. Πήγαινε λοιπὸν κοντά του.

—Υπάκουουσε ὁ Ἀνανίας, πήγε, βρῆκε τὸν Σαῦλο καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἀδελφέ μου Σαούλ, μ' ἔστειλε ὁ Ἰησοῦς γιὰ νὰ βρεῖς τὸ φῶς σου καὶ νὰ λάβεις Πνεῦμα “Ἄγιο.”

Κι ὅπως ἔβαλε πάνω στὸ Σαῦλο τὰ χέρια του, ἔπεσαν κάτι σὰ λέπια ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ τυφλοῦ κι ἀμέσως εἶδε τὸ φῶς του. Διδάχτηκε τότε

άπό τὸν Ἀνανία τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου, πίστεψε μὲ δὲ τοῦ τὴν ψυχὴ καὶ βαφτίστηκε στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ.

‘Ο διώκτης ἔγινε ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ. ‘Η ἀλλαγὴ αὐτὴ τοῦ Σαύλου ἔγινε γύρω στὸ 37 μ.Χ.

## 14. Ο ΝΕΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΗΡΥΞΣΕΙ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟ (Πράξ. θ' 19-30, Γαλάτ. α' 13-21)

‘Απὸ τὴν στιγμὴ ποὺ βαφτίστηκε ὁ Σαῦλος, ἔγινε ἄλλος ἀνθρωπος. Ο νοῦς του φωτίστηκε, αὐτὰ ποὺ πίστευε ἄλλαξαν. Λάτρευε τώρα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του τὸν Χριστό. Ἀγαποῦσε καὶ σεβόταν τοὺς χριστιανούς, ποὺ τοὺς θεωροῦσε τώρα ἀληθινούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Ζητοῦσε τὴν εὐκαιρία νὰ βρίσκεται μαζί τους. Συνομιλοῦσε μὲ αὐτούς γιὰ τὸν Σωτῆρα. “Οσο περισσότερο σχετιζόταν μαζί τους, τόσο θερμότερα τοὺς ἀγαποῦσε καὶ τόσο καλύτερα γνώριζε τὸν Κύριο. Καὶ ἀφοῦ ἔμεινε λίγον καιρὸ στὴ Δαμασκό, ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀραβία, ὅπου ἔμεινε τρία χρόνια.

Ἐκεῖ, στὴν ἔρημο, μελετοῦσε βαθύτερα τὸ Χριστιανισμὸ καὶ δεχόταν ἀποκαλύψεις ἀπὸ τὸν Θεό. “Οσα εἶχαν διδαχτεῖ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου, ὅταν ἡταν πάνω στὴ γῆ, τὰ διδάχτηκε ὁ Σαῦλος τώρα, καθὼς τοῦ τὰ φανέρωνε ὁ Θεός, μὲ ἀποκάλυψη. Πολὺ πιθανὸ εἶναι ὅτι τότε ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανούς, εἶδε τὸν Παράδεισο κι ἄκουσε ἀπὸ τὸν Κύριο ἄρρητα ρήματα, ὅπως γράφει ἀργότερα στοὺς Κορινθίους (Β' Κορ. ιβ' 2-4).

Καταρτισμένος πιὰ στὴ γνώση καὶ τὴν πίστη, γύρισε πίσω στὴ Δαμασκό. Οἱ χριστιανοὶ χάρηκαν, ὅταν τὸν εἶδαν, ὅχι ὅμως καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. Αὔτει ἤξεραν ὅτι ὁ Σαοὺλ ἡταν διώκτης τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ περίμεναν νὰ συνεχίσει κι ἐκεῖ τὸ διωγμό. Μὰ τὸ ξάφνιασμά τους ἡταν μεγάλο, ὅταν τὸν ἄκουσαν στὴ συναγωγὴ νὰ τοὺς κάμει κι αὐτοὺς χριστιανούς. Μάταια συζητοῦσαν μὲ πεῖσμα μαζί του καὶ τοῦ ἀντιμιλοῦσαν. Μὲ ἀκατανίκητη δύναμη ἐκείνος τοὺς ἀποστόμωνε. Τοὺς ἔφερνε ἀποδείξεις ἀπὸ τὶς Γραφές ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Μεσσίας, ποὺ ὁ κόσμος περίμενε. Πολὺν καιρὸ μὲ τὸ κήρυγμά του ἄλλους τοὺς κέρδιζε κι ἄλλους τοὺς ἔξοργιζε.

Οἱ φανατισμένοι Ἰουδαῖοι ἔκαμαν σύσκεψη κι ἀποφάσισαν νὰ τὸν θανατώσουν. Συνεννοήθηκαν λοιπὸν μὲ τὸν Ἀρέθα, τὸν διοικητὴ τῆς Δαμασκοῦ, καὶ φρουροῦσαν τὶς πύλες γιὰ νὰ τὸν συλλάβουν, ἃν

έπιχειροῦσε νὰ φύγει. Εύτυχῶς τὰ ἐγκληματικά τους σχέδια τὰ ἔμαθαν οἱ χριστιανοὶ κι ἀπόκρυψαν τὸν Σαούλ. Καὶ μιὰ νύχτα ἔφεραν τὸν ἀπόστολο στὸ σπίτι ἐνὸς χριστιανοῦ, ποὺ ἦταν χτισμένο κοντὰ στὸ τεῖχος. Ἐπὸ κεῖ τὸν κατέβασαν μ' ἔνα καλάθι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὸν ἄφησαν νὰ γυρίσει στὴν Ἱερουσαλήμ.

Μὲ πόση συγκίνηση ξαναγύριζε στὴν ἀγία πόλη! Πῶς εἶχε φύγει καὶ πῶς γύριζε! Εὐχαριστοῦσε τὸν Θεό, γιατὶ τὸν ἀξίωσε νὰ γυρίσει ὅχι διώκτης ἀλλὰ ἀπόστολος. Στὴν Ἱερουσαλήμ θέλησε νὰ σχετιστεῖ μὲ τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μάλιστα μὲ τὸν ἔνα ἀπὸ τοὺς τρεῖς **κορυφαίους** ἀπόστολους, τὸν Πέτρο. Οἱ χριστιανοὶ ὅμως, παρ' ὅλα ὅσα εἰχαν μάθει ἀπὸ τὴν Δαμασκό, δίσταζαν νὰ τὸν δεχτοῦν. Φοβήθηκαν μήπως ὑποκρινόταν τὸν χριστιανό, γιὰ νὰ ἔξαπατήσει τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ μπεῖ μέσα στὴν Ἔκκλησία, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ τοὺς γνωρίσει καλὰ καὶ νὰ τοὺς κυνηγήσει ἔπειτα εύκολότερα.

Ο Βαρνάβας ὅμως, ὁ εὔσεβὴς αὐτὸς καὶ ἐκλεκτὸς χριστιανός, ἔτρεξε μὲ θάρρος καὶ πλησίασε πρῶτος τὸν Σαούλ. Εἶναι πιθανὸ νὰ τὸν εἶχε γνωρίσει ἐνωρίτερα στὴν Ταρσό, ποὺ δὲν βρισκόταν πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴν Κύπρο, τὴν πατρίδα του. "Οπως κι ἂν εἶναι, αὐτὸς ἔφερε καὶ παρουσίασε τὸν νέο ἀπόστολο στὸν Πέτρο καὶ τοὺς χριστιανούς. "Ολοι χάρηκαν χαρὰ μεγάλη καὶ δόξασαν τὸν Θεό, ὅταν ἔμαθαν τὶς λεπτομέρειες τῆς μεταστροφῆς του.

Στὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Σαῦλος ἄρχισε νὰ κηρύσσει μὲ θάρρος τὸν Χριστὸ στὸ Ναό, στοὺς δρόμους, παντοῦ. Ἀποστόμωνε τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Ἑλληνιστὲς ποὺ συζητοῦσαν μαζί του. "Ἐπειθε τοὺς καλοπροαίρετους νὰ πιστέψουν στὸν Χριστό. "Οπως ὅμως στὴ Δαμασκό, ἔτσι καὶ ἐδῶ οἱ φανατισμένοι Ἰουδαῖοι θέλησαν νὰ τὸν θανατώσουν. Οἱ ἀδελφοὶ ἔμαθαν καὶ πάλι τὰ κακὰ αὐτὰ σχέδια. Καὶ ὁ Θεός, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Σαῦλος προσευχόταν στὸ Ναό, παρουσιάστηκε καὶ τοῦ εἶπε νὰ φύγει ἀμέσως ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ πάει νὰ κηρύξει στὰ "Εθνη. "Οτι ἐγώ εἰς



Ἄρχικὴ περιοδεία τοῦ ἀπόστολου Παύλου

**ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε** (Πράξ. κβ' 17-21).

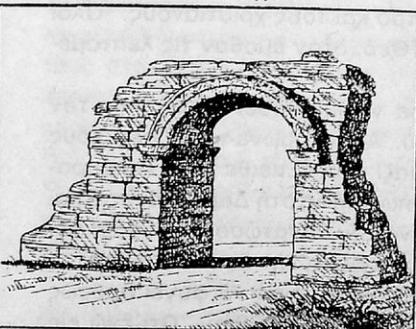
Στὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ καὶ στὶς παρακινήσεις τῶν ἀδελφῶν ὑπάκουουσε ὁ Σαῦλος κι ἔφυγε ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἡρθε στὴν Καισάρεια, ἀπὸ ὅπου οἱ ἀδελφοί τὸν ἐστειλαν μὲν πλοϊοῦ στὴν Ἰδιαίτερη πατρίδα του, τὴν Ταρσό. Ἔκεῖ ὁ Σαῦλος θὰ ἐργαστεῖ ἀρκετὸν καιρό, ὥσπου ὁ Κύριος νὰ τοῦ ἀνοίξει νέο δρόμο γιὰ κήρυγμα. Πολὺ πιθανὸν εἶναι ὅτι στὴν Ταρσὸ πῆγε περίπου τὸ 40 μ.Χ.

## 15. Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ANTIOCHEIA (Πράξ. ια' 19 - 30)

‘Η Ἱερουαλὴμ ὡς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἦταν ἡ μητέρα-πόλη τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπὸ αὐτῆν, ὅπως οἱ φωτεινὲς ἀχτίνες ἀπὸ τὸν ἥλιο, μεταδινόταν ἡ χριστιανικὴ ζωὴ στὶς γύρω πόλεις τῆς Πάλαιστίνης. Ἡταν σὰν τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ο Πέτρος καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ἔβαλαν τὰ θεμέλια καὶ στήριζαν τὴν ἐκκλησίαν ἀυτῆν. Νά σμας ποὺ ἔνας ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, ὁ Ἰάκωβος, ὁ γιοὶς τοῦ Ζεβεδαίου, ἀποκεφαλίστηκε. Ο Πέτρος ἀναχώρησε γιὰ μεγάλη περιοδεία, ποὺ κράτησε πάνω ἀπὸ δέκα χρόνια. Κι οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους ἔφυγαν γιὰ νὰ μαθητεύσουν πάντα τὰ ἔθνη. Πάρα πολλοὶ χριστιανοὶ σκόρπισαν σ' ἄλλες πολιτεῖες, ὅπου καὶ κήρυσσαν τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἡ μητέρα-Ἐκκλησία, ἡ Ἱερουσαλήμ, ἔχασε τὴν πρώτη της θρησκευτικὴν ζωὴν καὶ κίνησην.

Νέα σμας ζωὴ δημιουργήθηκε τώρα σὲ μιὰν ἄλλη πόλη, ὅχι ιουδαϊκή, ἀλλὰ ἔθνική, στὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας. Τὸ κέντρο τοῦ χριστιανισμοῦ μεταφέρθηκε σ' αὐτὴν. ‘Η Ἀντιόχεια, σημαντικὴ πόλη, μὲ πληθυσμὸ τότε μισὸ ἑκατομμύριο, πρωτεύουσα τῆς Συρίας, χτισμένη δίπλα στὸν Ὁρόντη ποταμῷ, ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ φημισμένες πόλεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου. “Υστερ’ ἀπὸ τὴν Ρώμη καὶ τὴν Ἀλεξάνδρεια, αὐτὴ ἐρχόταν πρώτη.

Σ' αὐτὴν ἦρθαν ἐξ αἰτίας τῶν διωγμῶν πολλοὶ χριστιανοί, καὶ προπάντων Κύπριοι καὶ Κιυρηναῖοι. Ἔκεῖ ἀρχισαν νὰ συζητοῦν μὲ τοὺς ‘Ελ-



ληνιστὲς καὶ νὰ διαδίδουν τὸ Χριστιανισμὸ ἀνάμεσά τους. Ὁ Θεὸς εὐλόγοϋσε τὶς προσπάθειές τους καὶ **πολὺς ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.**

‘Ανάμεσα σ’ αὐτοὺς ποὺ πίστεψαν ἡταν καὶ πολλοὶ Ἐθνικοί. ‘Οταν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ἔμαθαν τὴ διάδοση τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν Ἀντιόχεια, ἔστειλαν τὸν Βαρνάβα νὰ ὄργανώσει καὶ νὰ στηρίξει τὴ νεογέννητη Ἑκκλησία. Ὁ Βαρνάβας, ποὺ εἶχε ἑβραικὴ καταγωγὴ, ἑλληνικὴ μόρφωση κι ἡταν ἀνθρωπος ἀγαθός, γεμάτος Πνεῦμα “Ἄγιο καὶ πίστη, ἡταν ὁ καταλληλότερος γι’ αὐτὸ τὸ ἔργο. “Οταν ἦρθε καὶ εἶδε τὴ θαυμαστὴ πρόοδο τοῦ Εὐαγγελίου, πῆρε μεγάλη χαρά. Ἀνάλαβε νὰ κατευθύνει ὅλη τὴ θρησκευτικὴ κίνηση καὶ κήρυσσε τὸν Χριστὸ μὲ θάρρος καὶ πειστικότητα. Δυνάμωνε τοὺς πιστούς, στήριζε τοὺς ὀλιγόπιστους, ἐπειθε ὅσους δίσταζαν νὰ πιστέψουν κι ἔπαιρνε μὲ τὸ μέρος του πολλοὺς Ἰουδαίους κι Ἐθνικούς. Σὲ λίγο καιρὸ πολὺς λαὸς εἶχε προστεθεῖ στὴ νέα πίστη.

‘Ο Βαρνάβας εἶδε καθαρὰ ὅτι στὴν Ἀντιόχεια μποροῦσε νὰ γίνει σπουδαία ἐργασία. Τοῦ χρειαζόταν δμως ἔνας ίκανὸς βοηθός. Τότε σκέφτηκε τὸν Σαῦλο. Σ’ ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Σαῦλος βρισκόταν στὴν Κιλικία κι ἔκει ἐργαζόταν μὲ κάποιαν ἐπιτυχία. Ἡ Ἑκκλησία δὲν τοῦ εἶχε ἀναθέσει ἀκόμη ἄλλη σπουδαιότερη ἀποστολή. Αὐτὸν ἔκρινε ὁ Βαρνάβας κατάλληλο γιὰ τὴν Ἀντιόχεια. Ἔβλεπε ὅτι ὁ Σαῦλος ἡταν ἔξοχο πνεῦμα. Ἐλληνιστής, ὅπως αὐτός, καθὼς ἤξερε ὅχι μόνο τὴν ἑλληνικὴ γλώσσα ἀλλὰ καὶ τὴν ἑλληνικὴ σκέψη, θὰ ἐργαζόταν μ’ ἐπιτυχία ἀνάμεσα στοὺς Ἰουδαίους Ἐλληνιστὲς καὶ στοὺς Ἐθνικούς. Ἔπειτα, αὐτός, σύμφωνα μὲ τὴν πρόγνωση τοῦ Θεοῦ, ἡταν ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν.

“Οπως πρωτύτερα ὁ Ἰδιος ὁ Βαρνάβας ἔφερε τὸν Σαῦλο στοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔτσι καὶ τώρα τὸν παράλαβε ἀπὸ τὴν Ταρσὸ καὶ τὸν ὁδήγησε στὴν Ἀντιόχεια. Τὸν ἔβαλε στὸ δρόμο τῆς μεγάλης του ἀποστολῆς. Ἐκεὶ ἐργάστηκαν μὲ ζῆλο, ἔνα χρόνο συνέχεια, οἱ δύο ἀπόστολοι κι ἔφεραν στὸ Χριστιανισμὸ πλῆθος λαοῦ. Ἡ Χριστιανικὴ Ἑκκλησία ἀριθμοῦσε τότε χιλιάδες πιστούς, ὥστε νὰ τὴν ὑπολογίζουν κι ἄλλοι κάτοικοι τῆς Ἀντιόχειας. Ἐκεῖ μάλιστα, στὴν Ἀντιόχεια γιὰ πρώτη φορά, ὀνομάστηκαν Χριστιανοὶ οἱ πιστοὶ τῆς νέας θρησκείας. Τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ δέχτηκαν μὲ εὐχαρίστηση οἱ πιστοὶ καὶ φρόντισαν ν’ ἀπλωθεῖ σ’ ὅλους τοὺς ὄπαδοὺς τοῦ Κυρίου.

Δὲν ἔλειψαν δμως καὶ οἱ περιστάσεις νὰ δείξουν μὲ ἔργα τὴν εὔσεβειά τους οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀντιόχειας. “Ἐνας προφήτης, ὁ Ἀγαβος, ἐπρόβλεψε ὅτι θὰ γινόταν μεγάλος λιμὸς σ’ ὅλη τὴν οἰκουμένη, ὅπως κι ἔγινε πραγματικά, τὸν καιρὸ τοῦ Κλαυδίου Καίσαρα, τὸ 44 ἦ-

45 μ.Χ. Οι Ἰουδαῖοι ἀπὸ παντοῦ ἔστειλαν βοηθήματα στὴν Ἱερουσαλήμ, ἀπὸ τὰ ὄποια βέβαια τίποτα δὲν ἔδιναν στοὺς χριστιανούς. Γι' αὐτοὺς ὅμως ἐφόροντισαν οἱ ἀδελφοὶ τους τῆς Ἀντιόχειας.

"Ἐκαμαν ἔρανο μεταξὺ τους, μάζεψαν χρήματα καὶ τρόφιμα καὶ τὰ ἔστειλαν στὰ Ἱεροσόλυμα μὲ τὸν Παῦλο καὶ τὸν Βαρνάβα. Κι ἐκεῖνοι ἤρθαν κι ἔδωσαν τὰ βοηθήματα στοὺς πρεσβύτερους, γιὰ τὰ μοιράσουν. Δὲν τὰ ἔδωσαν στοὺς ἀποστόλους, γιατὶ ἐκεῖνοι εἶχαν διασκορπιστεῖ στὴν οἰκουμένη, κι ἔπειτα οἱ πρεσβύτεροι ἦταν διαχειριστὲς τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

## 16. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ (Πράξ. ιγ' 1 - 12)

**Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ "Εθνη**, εἶχε πεῖ ὁ Κύριος στοὺς ἀποστόλους. Ἀφοῦ παράδωσαν τὰ βοηθήματα στοὺς χριστιανούς τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ Παῦλος κι ὁ Βαρνάβας γύρισαν πίσω στὴν Ἀντιόχεια. Μαζί τους πῆραν τὸν Μάρκο, ποὺ λεγόταν καὶ Ἰωάννης, κι ἦταν ἀνηψιός τοῦ Βαρνάβα (Κολοσ. δ' 10). Αὐτὸς ὁ Μάρκος ἔγραψε ἀργότερα τὸ δεύτερο Εὐαγγέλιο.

Στὴν Ἀντιόχεια οἱ γνωστότεροι χριστιανοί, ὅσοι εἶχαν ἐπίσημη θέση, ὅσοι δίδασκαν, ὅσοι εἶχαν τὸ χάρισμα τῆς προφητείας, οἱ προεστοὶ καὶ οἱ βοηθοί, ὑστερ' ἀπὸ νηστεία συγκεντρώθηκαν σὲ κοινὴ προσευχὴ. Καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ "Ἄγιο τοὺς εἶπε νὰ διαλέξουν τὸν Βαρνάβα καὶ τὸν Σαῦλο, καὶ νὰ τοὺς στείλουν νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιο στοὺς Ἐθνικούς. Φανέρωσε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ Θεός ὅτι ἡ Ἑκκλησία τῆς Ἀντιόχειας καὶ τῆς Παλαιστίνης ἦταν ἔνα μικρὸ μέρος ὅλης τῆς οἰκουμενικῆς Ἑκκλησίας. Καὶ ζήτησε εἰδικὰ τὸν Βαρνάβα καὶ τὸν Σαῦλο, γιατὶ αὐτοὶ περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους πιστοὺς κατάλαβαν ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἦταν προορισμένος νὰ γίνει παγκόσμια θρησκεία.

Οἱ προεστοὶ λοιπὸν τῆς Ἑκκλησίας ἔβαλαν τὰ χέρια τους πάνω στοὺς ἐκλεκτούς τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν χειροθεσία αὐτὴ ἔδωσαν τὴν εὐχή τους καὶ τοὺς ἀναγνώρισαν ἀντιπρόσωπους στὸ μεγάλο ἔργο τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἐθνῶν.

'Ο Βαρνάβας καὶ ὁ Σαῦλος, μὲ τὶς εὐχὲς ὅλης τῆς Ἑκκλησίας, ἔσκινθσαν ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια. Πῆραν μαζί τους καὶ τὸ νεαρὸ Μάρκο. Κατέβηκαν τὸν Ὁρόντη ποταμὸ κι ἔφτασαν στὸ ἐπίνειο τῆς Ἀντιόχειας, τὴ Σελεύκεια. Ἀπὸ κεῖ πῆγαν μὲ πλοϊὸ στὴν Κύπρο. Καὶ προτίμησαν τὴν



Χάρτης τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τὸν Α' αἰώνα μ.Χ.

Κύπρο, γιατὶ αὐτὴ βρισκόταν λίγες ώρες μόνο μακριὰ ἀπὸ τὴ Σελεύκεια, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ὁ Βαρνάβας ἤταν Κύπριος καὶ θὰ εἶχε βέβαια πολλοὺς φίλους καὶ γνωστοὺς ἐκεῖ. Στὴ μεγαλόνησο αὐτὴ πάρα πολλοὶ Ἐβραῖοι εἶχαν ἔγκατασταθεὶ ὡς ἐργάτες στὰ μεταλλεία χαλκοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀρκετοὶ χριστιανοὶ κατοικοῦσαν ἐκεῖ. Ἀποβιβάστηκαν πρῶτα στὴ Σαλαμίνα, ὅπου κήρυξαν στὶς συναγωγές της. Ἔπειτα διάσχισαν κατὰ μῆκος τὸ νησί, κηρύσσοντας στὶς πολιτεῖες του. Καὶ κατάληξαν στὴν ἄλλη ἄκρη, στὴν πόλη Πάφο, ὅπου εἶχε τὴν ἔδρα του ὁ διοικητὴς τοῦ νησιοῦ.

Διοικητής, μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ ἀνθύπατου, ἤταν τότε ὁ Σέργιος Παῦλος, ἄνθρωπος συνετός, φιλομαθής, Ρωμαῖος βέβαια, ποὺ εἶχε τὸν πόθο νὰ γνωρίσει τὴν ἀλήθεια. Γι' αὐτὸ Ἰωσᾶς καὶ εἶχε μαζί του, ὅπως συνήθιζαν τότε, ἔνα μάγο Ἰουδαῖο, ποὺ τὸν ἐλέγεν τὸν Ἐλύμα. Ὁ Σέργιος Παῦλος, μόλις ἔμαθε τὴν ἀφίξην τῶν ἀποστόλων, τοὺς κάλεσε καὶ ζήτησε ν' ἀκούσει τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἐλύμας ὅμως, πανοῦργος καθὼς ἤταν, κατάλαβε ὅτι, ἂν ὁ Σέργιος πίστευε στὸν Χριστό, αὐτὸς δὲν θὰ εἶχε πιὰ καμιὰ θέση κοντά του, ἵσως καὶ νὰ φανερώνονταν οἱ ἀπάτες του καὶ νὰ τὸν τιμωροῦσαν. Ἀντιτάχθηκε λοιπὸν στοὺς δύο ἀποστόλους καὶ προσπαθοῦσε μὲ σοφιστίες καὶ πανουργίες νὰ διαστρέψει τὴ διδασκαλία τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μὴν ἀφῆσει τὸν ἀνθύπατο νὰ πιστέψει. Τότε ὁ Σαῦλος, φωτισμένος ἀπὸ τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα, εἶδε ἀμέσως τὴ δολιότητα τοῦ μάγου καὶ τὴ φανέρωσε.

—Γιε τοῦ διαβόλου, τοῦ εἶπε μὲ ὄργή, ἐσὺ ποὺ ἔχεις τὴν ψυχή σου γημάτη δόλο καὶ ραδιουργία, ἔχθρε τῆς δικαιοσύνης, δὲν θὰ πάψεις λοιπὸν νὰ φέρνεις ἐμπόδια στὸ δρόμο τοῦ Κυρίου; Γιὰ νὰ τιμωρηθεῖς ἐσύ, ἀλλὰ καὶ νὰ προφυλαχτοῦν οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὴν πανουργία σου, τὸ χέρι τοῦ Κυρίου σὲ τιμωρεῖ νὰ μείνεις τυφλός γιὰ ἔνα διάστημα.

Πραγματικά, σκοτάδι σκέπασε τὰ μάτια τοῦ μάγου τὴν ἴδια στιγμή. Δὲν ἔβλεπε καθόλου πιά, ἅπλωνε τὰ χέρια του καὶ ζητοῦσε νὰ τὸν ὀδηγήσουν.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἔκαμε ἐντύπωση μεγάλη στὸν ἀνθύπατο. Κατάλαβε ὅτι εἶχε μπροστά του ἀνθρώπους πολὺ πιὸ δυνατοὺς ἀπὸ τὸ μάγο, ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Πίστεψε σ' αὐτοὺς, ἐζήτησε νὰ διδαχτεῖ τὴν χριστιανικὴ ἀλήθεια. Θαύμασε τὸ ὑψός τῆς νέας θρησκείας, βαφτίστηκε κι ἔγινε χριστιανός. Ἡ προσωρινὴ τύφλωση τοῦ μάγου ἄνοιξε γιὰ πάντα τὰ μάτια τοῦ ἀνθύπατου Σέργιου Παύλου. Κι ἔτσι ὁ ἐπίσημος αὐτὸς Ρωμαῖος ἔγινε ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ.

## 17. Ο ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ (Πράξ. ιγ' 13 - 52)

’Απὸ τὴ μέρα ποὺ ὁ ἀπόστολος Σαῦλος ἐκήρυξε στὴν Πάφο καὶ ἔκαμε χριστιανὸ τὸν Σέργιο Παῦλο, ἔγινε ἀρχηγὸς στὴν ὁμάδα τῆς ἱεραποστολῆς. Αὐτὸς τώρα θὰ μιλάει, αὐτὸς θὰ ἀπολογεῖται. Αὐτὸς θὰ διευθύνει τὴν περιοδεία. Κι ἀπὸ τὴ μέρα αὐτὴ ἔπαιψε νὰ λέγεται Σαῦλος. Πῆρε σὰν μόνιμο τὸ ὄνομα Παῦλος. Εἶναι πιθανὸ νὰ εἶχε καὶ πρὶν τὸ ὄνομα Παῦλος, ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦσε. Τώρα ὅμως, ποὺ ἀρχιζε μιὰ νέα περίοδο στὴ δράση του, δὲν θὰ λεγόταν πιὰ Σαῦλος, ἀλλὰ Παῦλος, ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν.

’Απὸ τὴν Πάφο, μὲ τὸν Βαρνάβα καὶ τὸν Μάρκο, πέρασαν στὴν ἀπέναντι παραλία τῆς Μικρᾶς Ασίας, στὴν πόλη Πέργη. Ὁ νεαρὸς Μάρκος κουράστηκε, φαίνεται, ἀπὸ τίς ταλαιπωρίες τῆς περιοδείας, ἀφῆσε τοὺς ἀπόστολους καὶ γύρισε στὰ Ἱεροσόλυμα. Οἱ δύο ἀπόστολοι δὲν ἔμειναν σχεδὸν καθόλου στὴν Πέργη. Προχώρησαν στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας. “Υστερ” ἀπὸ κοπιαστικὴ πορεία πολλῶν ἡμερῶν σὲ δρόμο ἀνηφορικὸ κι ἀνώμαλο, ἔφτασαν στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας, σπουδαῖο Ρωμαϊκὸ κέντρο. Κατὰ τὴ συνήθειά τους, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας μπῆκαν στὴ συναγωγὴ τὸ Σάββατο. Στὴ συναγωγὴ, ὅταν δὲν ὑπῆρχε εἰδικὸς ἀνθρωπος γιὰ νὰ διαβάζει καὶ νὰ ἐρμηνεύει περικοπές τῆς

Γραφής, μποροῦσε ό αρχισυνάγωγος ν' άναθέτει τὸ ἔργο αὐτὸ σ' ἐναντίον τούς παρόντες.

Οἱ ἀρχισυνάγωγοι εἶδαν τὸν Παῦλο καὶ τὸν Βαρνάβα νὰ κάθονται μὲ πολλὴ εὐλάβεια καὶ κατάλαβαν ὅτι εἶχαν ἀπέναντί τους ἐπίσημους καὶ εὔσεβεῖς ἐπισκέπτες. Λοιπόν, ἀφοῦ διαβάστηκαν οἱ περικοπές ἀπὸ τοὺς Νόμους καὶ τοὺς Προφῆτες, οἱ ἀρχισυνάγωγοι ἔστειλαν τὸν ὑπηρέτη καὶ παρακάλεσαν τοὺς δύο ξένους νὰ μιλήσουν λίγα λόγια παρήγορα στὸ λαό.

Ο Παῦλος πῆρε τὸ λόγο, τόνισε μερικὰ σπουδαῖα σημεῖα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἔκαμε δῆλους νὰ ἐνδιαφερθοῦν ζωηρά. Τοὺς θύμισε τὰ ἔνδοξα χρόνια τῶν προγόνων τους, ἀπὸ τὸν Μωυσῆ μέχρι τὸν Δαβὶδ. Ἐτόνισε τίς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν Μεσσία. Μίλησε γιὰ τὸν τελευταῖο μεγάλο προφήτη, τὸν Ἰωάννη τὸν Βαπτιστή, ποὺ ἔδειξε τὸν Μεσσία στὸ λαὸ τοῦ Ἰσραὴλ. Ο Μεσσίας λοιπὸν ἦρθε καὶ μὲ τὸ σταυρικὸ θάνατο καὶ τὴ θαυμαστὴ ἀνάστασή του ἔδωσε τὴ σωτηρία στοὺς ἀνθρώπους.

—'Αδέλφια μου, ἐσεῖς ποὺ εἶστε ἀπόγονοι τοῦ Ἀβραὰμ (εἴπε γιὰ τοὺς Ἰσραηλίτες), κι ἐσεῖς ποὺ ἔχετε τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ (εἴπε γιὰ τοὺς εὔσεβεῖς ἑθνικούς), ἡ σωτηρία ἦρθε γιὰ δῆλους σας. Μὴν ἀδιαφορήσετε, γιὰ νὰ μὴν ὀργιστεῖ μὲ σᾶς ὁ Θεός.

Ο λόγος του ἔκαμε ἐντύπωση σ' δῆλους. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι, ὅταν

#### Πρώτη περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου



τελείωσε ή συγκέντρωση, τὸν ἀκολούθησαν καὶ ζητοῦσαν περισσότερες πληροφορίες γιὰ τὴ νέα πίστη. Μεγαλύτερο ὅμως ἐνδιαφέρον ἔδειξαν οἱ Ἐθνικοί. Αὐτοὶ μάλιστα τὸν παρακάλεσαν νὰ κηρύξει καὶ σ' ἄλλους συμπατριώτες τους. Ἡ προθυμία αὐτὴ τῶν Ἐθνικῶν πίκρανε τοὺς Ἰσραηλίτες. Αὐτοὶ, ἐγωιστὲς καὶ περήφανοι, πίστευαν ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ὁ Μεσσίας εἶναι μόνο γι' αὐτοὺς καὶ ὥχι γιὰ τοὺς Ἐθνικούς. Κι ὅταν, τὸ ἐπόμενο Σάββατο, ὁ Παῦλος μίλησε σ' ἕνα πλῆθος Ἐθνικούς, οἱ Ἰουδαῖοι ἀντιτάχτηκαν μὲ φανατισμό, περιγελοῦσαν καὶ κακολογοῦσαν τὸ κήρυγμά του.

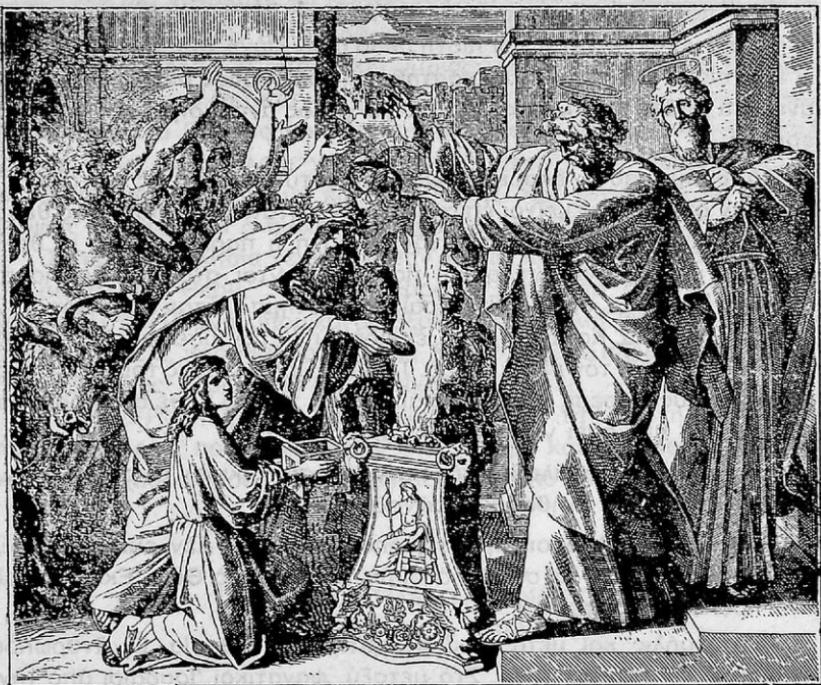
—Σ' ἐσᾶς ἔπρεπε νὰ κηρύξουμε πρῶτα, τοὺς εἶπε ὁ ἀπόστολος Παύλος. Ἐπειδὴ ὅμως ἐσεῖς δὲν παραδέχεστε τὸ κήρυγμά μας, γι' αὐτὸ στρεφόμαστε στοὺς Ἐθνικούς καὶ τοὺς καλοῦμε αὐτοὺς γιὰ τὴν αἰώνια ζωὴ. Μάλιστα ἐμένα ὁ Θεὸς μ' ἀνάδειξε ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν.

Οἱ Ἐθνικοὶ χάρηκαν πολὺ, ὅταν ἀκουσαν τὰ παρήγορα λόγια τοῦ Παύλου. Δέχτηκαν μ' εὐχαρίστηση τὴ νέα θρησκεία, πίστεψαν, βαφτίστηκαν κι ἀποτέλεσαν τὴν πρώτη χριστιανική ἐκκλησία τῆς Ἀντιόχειας. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως ὄργιστηκαν, γιατί, ὅπως νόμισαν, περιφρονήθηκαν, καὶ προκάλεσαν διωγμὸν ἐναντίον τῶν ἀποστόλων. Τοὺς συκοφάντησαν στοὺς ἄρχοντες, ξεσήκωσαν μερικὲς θρησκόληπτες γυναῖκες, παράσυραν καὶ μερικὲς ἄλλες ξεχωριστὲς γυναῖκες καὶ κατόρθωσαν νὰ διώξουν τοὺς ἀποστόλους ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια. Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶχε ἀπλωθεῖ κι εἶχε βλαστήσει, γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἐκεῖ μαθητὲς ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἀγίου.

## 18. ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΩΓΜΟΙ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (Πράξ. Ιδ')

Οἱ Ἀπόστολοι ἤξεραν πολὺ καλὰ ὅτι θὰ συναντοῦσαν ἐμπόδια καὶ κατατρεγμούς στὴ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου. Γι' αὐτὸ σὲ κάθε τέτοια καταδίωξη δὲν ξαφνιάζονταν, οὕτε ἔχαναν τὸ θάρρος τους. Χαίρονταν μάλιστα, γιατὶ ύπόφεραν γιὰ χάρη τοῦ Εὐαγγελίου. Ο Παῦλος λοιπὸν μὲ τὸν Βαρνάβα διώχτηκαν ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια, μὰ δὲν ἐδείλιασαν. Ἀντίθετα, γεμάτοι θάρρος ἔκεινησαν γι' ἄλλες πόλεις.

Ἐφτασαν στὸ Ἰκόνιο, σπουδαίᾳ καὶ ἀρχαίᾳ πόλη, στὰ σύνορα τῆς Λυκαονίας καὶ τῆς Φρυγίας. Ἐκεῖ ζοῦσαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ εἶχαν εὐρύχωρη, ὡραία συναγωγή. Στὴ συναγωγή, σύμφωνα μὲ τὴ συνήθειά του, ἔκαμε τὸ πρῶτο κήρυγμα ὁ Παῦλος. Ἐπειτα μίλησε στοὺς προσή-



*Oἱ ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας στὰ Λύστρα*

λυτους και τους ἄλλους Ἐθνικούς. Τὸ κήρυγμα βρῆκε καλὴ ύποδοχὴ ἐκεῖ και γι' αὐτὸ οἱ ἀπόστολοι ἔμειναν ἀρκετὸ καιρό. "Εκαμαν πολλὰ θαύματα κι ἔφεραν πολλοὺς στὸ Χριστό. Ἀνάμεσα σ' ἐκείνους ποὺ πίστεψαν, ὅπως ἀναφέρει ἀρχαία παράδοση, ἦταν και ἡ ἁγία Θέκλα.

'Αλλὰ οἱ Ἰουδαῖοι ἄρχισαν ν' ἀντιδροῦν. Συκοφάντησαν τοὺς ἀποστόλους, ξεσήκωσαν πολὺ λαό, παράσυραν ἀκόμη και τους ἄρχοντες ἐναντίον τους. Πολὺς λαὸς ὅμως, και μάλιστα οἱ πιστοί, πῆγαν μὲ τὸ μέρος τῶν ἀποστόλων κι ἔτσι ἔγινε σχίσμα στὴν πόλη. Οἱ πιστοί, ἀκολουθώντας και τὴ συμβουλὴ τῶν ἀποστόλων, δέν ἔφεραν ἀντίσταση. Γι' αὐτὸ οἱ ἀντίπαλοι πήραν τὸ θάρρος κι ὅρμησαν νὰ κακοποιήσουν και νὰ λιθοβολήσουν τοὺς ἀποστόλους. Ἐκεῖνοι ὅμως ξέφυγαν, ἄφησαν τὴν πόλη και πῆγαν στὰ Λύστρα.

Στὴν πόλη αὐτή κατοικοῦσαν λίγοι Ρωμαῖοι, Ἐλληνες, Ἰουδαῖοι και πολλοὶ βάρβαροι. "Ολοι ἤξεραν ἑλληνικά. Συναγωγὴ δὲν ύπηρχε, γιὰ αὐτὸ ὁ Παῦλος μίλησε στὰ τιλήθη ἔξω, μπροστὰ σ' ἔνα ναὸ ποὺ ἴσως ἦταν τοῦ Δία. Ἐκεῖ, στὰ σκαλιά, καθόταν ἔνας χωλὸς ἀπὸ τὴ γέννηση

του, ποὺ ποτὲ δὲν εἶχε περπατήσει. ”Ακουσε μὲ προσοχὴ τὸ κῆρυγμα καὶ ἄρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴν πίστη μέσα στὴν ψυχή του. Εἶδε ὁ Παῦλος ὅτι ἔχει πίστη καὶ τοῦ εἶπε: **’Ανάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὄρθος.** Σήκω πάνω στὰ πόδια σου ὄρθιος. ’Αμέσως ὁ χωλὸς ἀναπήδησε κι ἄρχισε νὰ περπατᾶ.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἔκαμε ἑξαιρετικὴ ἐντύπωση στοὺς κατοίκους. Πίστεψαν ὅτι οἱ δύο ἐκεῖνοι ἐπισκέπτες δὲν ἦταν ἄνθρωποι, ἀλλὰ θεοί. ”Ἐπειτα, ἐπικρατοῦσε σ' αὐτὴν τὴν περιοχὴν ἡ παράδοση ὅτι οἱ θεοὶ παίρνουν μορφὴν ἀνθρώπινην καὶ παρουσιάζονται στοὺς ἀνθρώπους. ”Ἐτσι τὸν Βαρνάβα, ἐπειδὴ εἶχε ὥραί παράστημα κι ἦταν σιωπηλός, τὸν πῆραν γιὰ τὸν Δία. Καὶ τὸν Παῦλο, ἐπειδὴ αὐτὸς μιλοῦσε καὶ κήρυσσε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸν εἶπαν ‘Ερμῆ. Τὴν ἵδια ὥρα ὁ Ἱερέας τοῦ Διὸς πῆρε ταύρους, τοὺς φόρεσε στεφάνια καὶ μαζὶ μὲ τὸ λαό ἤρθε στὰ πρόθυρα τοῦ ναοῦ νὰ θυσιάσει γιὰ τιμὴ τῶν ἀποστόλων.

’Εκεῖνοι, ὅταν κατάλαβαν τὴν παρεξήγηση, ἔσκισαν τὰ ροῦχα τους, ὅρμησαν μέσα στὸ πλήθος καὶ φώναξαν:

—Κι ἐμεῖς ἄνθρωποι εἴμαστε, ὅπως κι ἐσεῖς. Δὲν εἴμαστε θεοί, ἥρθαμε ἀκριβῶς γιὰ νὰ σᾶς διδάξουμε τὸν ἀληθινὸ Θεό. ’Εκεῖνον καὶ μόνο πρέπει νὰ λατρεύετε.

”Ἐτσι, μόλις καὶ μετὰ βίας σταμάτησαν τὴν θυσία. Οἱ ἄνθρωποι κατάλαβαν τὸ σφάλμα τους. Στὸ μεταξύ, φανατικοὶ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια καὶ τὸ Ἰκόνιο, χωρὶς νὰ φοβηθοῦν τοὺς κόπους ἐνὸς ταξιδιοῦ διακοσίων καὶ πάνω χιλιομέτρων, ἥρθαν στὰ Λύστρα κι ἄρχισαν νὰ κατηγοροῦν τοὺς ἀποστόλους. ‘Ο λαὸς τότε ἐρεθίστηκε. ”Ἐπιασαν τὸν Παῦλο, τὸν ἔσυραν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη κι ἄρχισαν νὰ τὸν λιθοβολοῦν. ’Εκεῖνος βέβαια, ὅπως ἐπεφταν ὄρμητικά οἱ πέτρες καὶ πλήγωναν τὸ σῶμα του, θὰ θυμήθηκε κάποιον ἄλλο λιθοβολισμό, ποὺ πρὶν ἀπὸ δέκα περίπου χρόνια τὸν παρακολούθησε καὶ τὸν εὔκόλυνε. Δὲν εἶχεν ἔρθει δόμως ὁ καιρὸς ν' ἀφήσει τὸν κόσμο αὐτό. Λιποθύμησε μόνο. Οἱ διῶκτες τὸν ἐνόμισαν νεκρό, τὸν ἄφησαν κι ἔφυγαν.

Σὲ λίγο οἱ μαθητὲς τὸν ξανάφεραν στὶς αἰσθήσεις του. Τὸν περιποιήθηκαν, τὸν ἔκαμαν καλὰ καὶ τὸν ἔστειλαν μαζὶ μὲ τὸν Βαρνάβα στὴν κοντινὴ πόλη, τὴν Δέρβη. Ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλη ἦταν τὸ πιὸ μακρινὸ σημεῖο τῆς ἀποστολικῆς περιοδείας. ’Εκεῖ ὁ Παῦλος ἐκήρυξε κι ἔφερε πολλοὺς κοντὰ στὸν Χριστό. ’Ανάμεσα στοὺς πιστοὺς ἦταν κι ἔνας νέος, ποὺ ἀργότερα ἔγινε ἀκόλουθος τοῦ Παύλου κι ἔπειτα ἐπίσκοπος τῆς Ἐφέσου, ὁ Τιμόθεος. Αὐτὸς εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι βρισκόταν στὰ Λύστρα καὶ παρακολούθησε τὸ λιθοβολισμό. Γ' αὐτὸς ὁ Παῦλος τοῦ ἔγραφε ἀργότερα: «Σὺ παρηκολούθηκάς μου τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθή-

μασιν, οιά μοι ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις. Οἶους διωγμοὺς ὑπήνεγκα!» (Β' Τιμόθεον γ' 10-11).

‘Απὸ τὴ Δέρβη οἱ ἀπόστολοι γύρισαν πίσω στὰ Λύστρα, πέρασαν ἀπὸ τὸ Ἰκόνιο κι ἔφτασαν στὴν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας. Στὶς πόλεις αὐτὲς ἔκαμε ὁ Παῦλος πολλὲς συγκεντρώσεις τῶν χριστιανῶν. Τοὺς μίλησε, τοὺς παρακάλεσε νὰ μείνουν σταθεροὶ στὴν πίστη καὶ νὰ μὴ φοβοῦνται τοὺς διωγμούς καὶ τὶς θλίψεις. Καὶ τόνιζε ὅτι μὲ πολλὲς θλίψεις θὰ κερδίσει ὁ πιστὸς τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σὲ κάθε Ἐκκλησία χειροτόνησαν ιερεῖς, ποὺ τοὺς ἀφίέρωσαν στὴν ὑπηρεσία τοῦ Θεοῦ. “Ἐπειτα πέρασαν μέσ’ ἀπὸ ὅλη τὴν Πισιδία, ἔφτασαν στὴν Πέργη, ὅπου καὶ δίδαξαν τὸ Εὔαγγέλιο. Κατέβηκαν ἔπειτα στὴν Ἀττάλεια, παραθαλάσσια πόλη, κι ἀπὸ ἐκεῖ μὲ πλοϊο γύρισαν στὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας, ἀπ’ ὅπου εἶχαν ξεκινήσει.

“Ετσι ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἔκλεισαν τὴν πρώτη ἀποστολικὴ περιοδεία τους, ποὺ τὴν ἔκαμαν στὴν Κύπρο καὶ στὴ Μικρὰ Ασία καὶ κράτησε σχεδὸν τέσσερα χρόνια, περίπου ἀπὸ τὸ 45 ὡς τὸ 49 μ.Χ.

## 19. Η ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

(Πράξ. ιε' 1 - 35)

Στὴν Ἀντιόχεια ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἔκάλεσαν ὅλους τοὺς χριστιανούς καὶ τοὺς διηγήθηκαν ὅλα ὅσα ἔκαμε ὁ Θεὸς στὰ Ἐθνη. Ἐντύπωση ἔκαμε σὲ ὅλους ἡ μεγάλη προθυμία ποὺ ἔδειξαν οἱ Ἐθνικοὶ γιὰ νὰ δεχτοῦν τὸ Χριστιανισμό.

“Ομως, αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγινε σὲ λίγο ἀφορμὴ μεγάλης ταραχῆς στὴν Ἐκκλησία. Οἱ Ἰουδαῖοι, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἴστορίας τους εἶχαν συνηθίσει νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ Μεσσίας, ὅταν θὰ ἐρχόταν, θὰ ἥταν δικός τους μόνο Σωτήρας καὶ Βασιλιάς. Δὲν ἤθελαν νὰ παραδεχτοῦν ὅτι μποροῦσε ποτὲ νὰ καλέσει στὴ βασιλεία του καὶ τὰ Ἐθνη. Πίστευαν λοιπὸν ὅτι οἱ Ἐθνικοί, ποὺ ἥταν ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀκάθαρτοι, δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ γίνουν ἀμέσως χριστιανοί. Νόμιζαν ὅτι ἔπρεπε νὰ δεχτοῦν πρῶτα τὴ μωσαϊκὴ θρησκεία καὶ ὑστερα νὰ βαφτιστοῦν.

Αὐτὸ τὸ ζήτημα τὸ προκάλεσαν μερικοὶ Ἰουδαῖοι ποὺ εἶχαν γίνει Χριστιανοὶ κι εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὰ Ιεροσόλυμα. Στὴν Ἀντιόχεια, ὅταν εἶδαν πολλοὺς ἐθνικούς-χριστιανούς, ἄρχισαν νὰ τοὺς κατηγοροῦν καὶ νὰ τοὺς λένε ὅτι δὲν εἶναι κανονικοὶ χριστιανοί. “Οτι δὲν τοὺς ὠφελεῖ τὸ βάπτισμα, οὕτε εἶναι δυνατὸ νὰ σωθοῦν, ἀν δὲν ἐφαρμόσουν πρῶτα τὶς διατάξεις καὶ τοὺς τύπους τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας.” Εκαναν σύσταση

καὶ στοὺς ἰουδαίους-χριστιανοὺς νὰ τοὺς ἀποφεύγουν καὶ νὰ μὴν τοὺς θεωροῦν ἀδελφούς.

Τὰ κηρυγματα αὐτά, ποὺ δὲν ἦταν καθόλου χριστιανικά, ἔφεραν μεγάλη ταραχή, φιλονεικίες καὶ σχίσματα στὶς τάξεις τῶν χριστιανῶν. Γ’ αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀντιόχειας ἀποφάσισε νὰ στείλει τὸν Παῦλο, τὸν Βαρνάβα, τὸν Τίτο (Γαλάτ. β 1) καὶ μερικοὺς ἄλλους διαλεχτούς χριστιανοὺς στὰ Ἱεροσόλυμα, νὰ ἀναφέρουν καὶ νὰ συζητήσουν τὸ ζήτημα. Ἀπὸ τοὺς ἰουδαίους τῆς Ἱερουσαλήμ βγῆκε ἡ πλανημένη αὐτὴ διδασκαλία, στὴν Ἱερουσαλήμ ἐπρεπε νὰ χτυπηθεῖ. Ἔπειτα, στὴν Ἱερουσαλήμ ζοῦσαν οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διδάσκαλοι, κι ἐκεῖ ἦταν εὐκολότερο νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ ἀπόστολοι.

Ἡ ἐπίσημη λοιπὸν αὐτὴ ἀντιπροσωπεία, μὲ ἀρχηγὸ τὸν Παῦλο, ἔφτασε στὴν Ἱερουσαλήμ. Οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοὺς ὑποδέχτηκαν σὰν ἀδελφούς καὶ συνεργάτες. Καὶ τότε, μπροστὰ σ’ ὅλη τὴν Ἐκκλησία, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας διηγήθηκαν πῶς οἱ Ἑθνικοὶ δέχτηκαν τὸ Χριστιανισμὸ καὶ βεβαίωσαν ὅτι ὁ Θεὸς ἤνοιξε τοῖς Ἔθνεσι θύραν πίστεως.

Στὰ λόγια τους ὅμως ἄρχισαν ν’ ἀντιτάσσονται ὅχι οἱ ἀπόστολοι ἢ οἱ πρεσβύτεροι, ἀλλὰ μερικοὶ χριστιανοὶ ποὺ προέρχονταν ἀπὸ τὴν τάξη τῶν Φαρισαίων. Αὐτοὶ δὲν μποροῦσαν νὰ καταλάβουν πῶς ὁ Παῦλος, ποὺ ἦταν πρὶν αὐστηρὸς Φαρισαῖος, τώρα καταργοῦσε τόσο φανερά τὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Ὅποστήριξαν ἐπίμονα ὅτι οἱ Ἑθνικοί, γιὰ νὰ σωθοῦν, ἐπρεπε νὰ τηροῦν ὅλες τὶς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Μ’ αὐτὸν τὸν τρόπο ἥθελαν νὰ περιορίσουν τὴν ζωντανὴ χριστιανικὴ θρησκεία στοὺς ἄγονους πιὰ τύπους τῶν μωσαϊκῶν ἐντολῶν καὶ νὰ τὴν καταντήσουν μιὰ ἰουδαϊκὴ αἵρεση.

Γιὰ νὰ λυθεῖ ἐπίσημα τὸ ζήτημα καὶ νὰ καθοριστεῖ καθαρὰ ἡ ἀλήθεια, συγκροτήθηκε ἡ Ἀποστολικὴ Σύνοδος στὰ Ἱεροσόλυμα, περίπου τὸ 50 μ.Χ. Σ’ αὐτὴν ἔλαβαν μέρος ὅλοι οἱ ἀπόστολοι, ὁ Παῦλος καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἀντιόχειας, οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοί. Πρόεδρος ἦταν ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος. Ἔκεī ἐξέτασαν μὲ λεπτομέρεια ὅσα ἔγιναν καὶ σκέφτηκαν πολὺ τὸ ζήτημα.

Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης, ἔλαβε τὸ λόγο ὁ Πέτρος καὶ θύμισε σ’ ὅλους αὐτὸ ποὺ ἔγινε στὴν Καισάρεια. «Τὸ ξέρετε καλά, εἶπε, ὅτι ὁ Θεὸς διάλεξε ἐμένα πρῶτο νὰ διδάξω καὶ νὰ βαφτίσω τοὺς Ἑθνικούς. Σᾶς εἴπα ὅτι στοὺς Ἑθνικούς ἐκείνους τῆς Καισάρειας ἔδωσε ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἀγιο, ὅπως τὸ ἔδωσε καὶ σ’ ἐμᾶς τοὺς ἰουδαίους. Δὲν ἔκαμε καμιὰ διάκριση ἀνάμεσα σ’ ἐκείνους καὶ σ’ ἐμᾶς. Λοιπὸν τώρα γιατί ἀντιδράτε στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ θέλετε νὰ βάλετε βαρὺ ζυγὸ στὸν τράχηλο τῶν Ἑθνικῶν Χριστιανῶν;»

“Ολοι σώπασαν. Και τότε ὁ Παῦλος μὲ τὸν Βαρνάβα διηγήθηκαν πάλι μὲ λεπτομέρειες ὅλα τὰ θαύματα καὶ τὰ σημεῖα ποὺ ἔκαμε ὁ Θεὸς γιὰ τοὺς Ἐθνικούς. Ἀπ’ ὅσα ἔγιναν φαινόταν πολὺ καθαρὰ ἡ θέληση τοῦ Θεοῦ. Οἱ χριστιανοὶ ὅλο καὶ περισσότερο ἔβλεπαν τὴν ἀλήθειαν. “Οσοι εἶχαν ἀντιρρήσεις, σώπασαν. Τελευταῖος ἀπ’ ὅλους πῆρε τὸ λόγο ὁ ἀδελφόθεος Ἰάκωβος. Συγκέντρωσε ὅσα εἶπαν οἱ ἄλλοι καὶ διατύπωσε τὰ συμπεράσματα τῆς Συνόδου, ποὺ τὰ ἐπικύρωσε μὲ γνῶμες τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. «Ἄυτὰ ποὺ εἶπαν ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος» εἶπε ὁ Ἰάκωβος, «ἀποδείχνουν ὅτι ὁ Θεὸς καλεῖ χωρὶς περιορισμοὺς τοὺς Ἐθνικούς στὴ νέα θρησκεία. Λοιπὸν ἐγὼ κρίνω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρύνουμε τοὺς ἑθνικοὺς-χριστιανοὺς μὲ τίς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου».

‘Ολόκληρη ἡ Σύνοδος δέχτηκε αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Ἰακώβου. Καὶ συμφώνησαν ὅλοι νὰ στείλουν τὸν Σίλα καὶ τὸν Βαρσαββᾶ μαζὶ μὲ τὸν Παῦλο καὶ τὸν Βαρνάβα στοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἀντιόχειας, γιὰ νὰ τοὺς ἀνακοινώσουν τὴν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς ἀποστολικῆς Συνόδου. Μάλιστα ἔγραψαν καὶ μιὰ ἐπιστολή, ποὺ δόθηκε σὰν ἐπίσημο ἔγγραφο, γιὰ νὰ διαβαστεῖ στὴν Ἐκκλησία.

Στὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν (Πράξ. ιε' 23-29) οἱ ἀπόστολοι γράφουν ἀνάμεσα στ’ ἄλλα ὅτι ἔδοξε τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος. ”Ετοι ἔληξε τὸ πολύκροτο αὐτὸν ζήτημα καὶ δόθηκε ἐπίσημη λύση. Οἱ δύο ἀπόστολοι καὶ οἱ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ἥρθαν στὴν Ἀντιόχεια, διάβασαν τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀνακοίνωσαν στοὺς ἔκει χριστιανούς τὰ ὅσα ἔγιναν. ’Εκείνοι καὶ ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ χάρηκαν καὶ ἡσύχασαν.

Βέβαια, πολλοὶ ιουδαῖοντες ψευδάδελφοι, ἐπίμονοι γιὰ τὸν ιουδαϊκὸν νόμο παρ’ ὅλο ποὺ ἦταν χριστιανοί, συνέχισαν γιὰ πολὺ νὰ διαδίδουν τις αἵρετικές διδασκαλίες τους. Ἰδιαίτερα πολεμούσαν τὸν Παῦλο καὶ παράσυραν ἀρκετοὺς μὲ τὸ μέρος τους. ‘Η αἵρεσή τους βάσταξε ὡς τὸ 70 μ.Χ. τότε ποὺ καταστράφηκε ἡ Ιερουσαλήμ καὶ γκρεμίστηκε ὁ ναὸς τοῦ Σολομώντα. Τότε ἡ αἵρεσή τους ἔσβησε.

## 20. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ (Πράξ. ιε' 35 - ιστ' 15)

‘Ο Παῦλος ἦταν ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. ”Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ φύγει πάλι ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια γιὰ νὰ κηρύξει τὸ Χριστιανισμὸ καὶ στοὺς

Ἐθνικούς. Μὲ τὸ φωτισμὸ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μελέτησε μὲ τὸν Βαρνάβα τὴν νέα ἀποστολικὴν περιοδείαν. Ἀποφάσισαν νὰ περάσουν πάλι ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, σ' αὐτὰ ποὺ εἶχαν πάει στὴν πρώτη τους περιοδεία.

Χωρίστηκαν σὲ δύο ὁμάδες. Ὁ Βαρνάβας μὲ τὸν ἀνεψιό του Μάρκο ἔκαμε περιοδεία στὴν Κύπρο. Ἀρχαία παράδοση ἀναφέρει ὅτι ὁ Βαρνάβας ἔμεινε στὴν Κύπρο κι ἐργάστηκε ὡς τὸ θάνατό του, γιὰ νὰ τάφηκε στὴ Σαλαμίνα, ὅπου ὡς σήμερα δείχνουν τὸν τάφο του. Τὸν Μάρκο ἀργότερα τὸν πῆρε κοντά του ὁ Παῦλος.

Τώρα λοιπὸν ὁ Παῦλος πῆρε μαζὶ του τὸν Σίλα καὶ ξεκίνησε μὲ τὶς εὐχές τῆς Ἐκκλησίας. Πέρασε ἀπὸ τὴν Συρία καὶ τὴν Κιλικία διδάσκοντας. Πήγε στὰ μέρη τῆς Λυκαονίας κι ἔφτασε στὴ Δέρβη καὶ στὰ Λύστρα. Ἐκεὶ βρήκε πάλι τὸ νεαρὸ Τιμόθεο καὶ τὸν πῆρε μαζὶ του, γιατὶ ἐκτίμησε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν ἐνθουσιασμό του. Μ' αὐτὸν καὶ μὲ τὸν Σίλα ἐπισκέφτηκαν τὶς Ἐκκλησίες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Παντοῦ κήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιο καὶ διάβαζαν σ' ὄλους τὴν ἐπιστολὴν τῆς ἀποστολικῆς Συνόδου. Συμβούλευαν τοὺς χριστιανοὺς νὰ τηροῦν μὲ ἀκρίβεια ὅσα οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῆς Ἱερουσαλήμ ἀποφάσισαν, γιὰ νὰ μὴν παρασυρθοῦν σὲ πλάνες καὶ αἰρέσεις.

Ἀπὸ κεῖ πέρασαν τὴν Φρυγία καὶ ἔφτασαν στὴ Γαλατία. Ἐκεὶ φαίνεται ὅτι ἀρρώστησε ὁ Παῦλος καὶ ἀναγκάστηκε νὰ παραμείνει ἀρκετὸ καιρό. Οἱ Γαλάτες τὸν περιποιήθηκαν πολύ. Σ' αὐτοὺς ἔγραφε ἀργότερα ὅτι καὶ τὰ μάτια τους ἀκόμα θὰ τοῦ ἔδιναν, ἃν ἤταν ἀνάγκη. (Γαλάτ. δ' 13-15). "Ἄν καὶ ἄρρωστος, δὲν ἔπαιε τὸ κήρυγμα. Χωρὶς νὰ βιάζεται, γύριζε πόλεις καὶ χωριά καὶ ἵδρυσε πολλές Ἐκκλησίες. "Οταν ἔγινε τελείως καλά, θέλησε νὰ περιοδεύσει σ' ἄλλες πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα ὅμως τὸν ἐμπόδισε. Γ' αὐτὸν κατέβηκε στὴ Μυσία, μὲ σκοπὸ νὰ περάσει στὴ Βιθυνία. Ἄλλα τὸ "Ἄγιο Πνεῦμα καὶ πάλι τὸν ἐμπόδισε.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔφτασαν στὴν Τρωάδα, πόλη παραθαλάσσια στὰ βορειοδυτικὰ μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου καὶ σταμάτησαν. Ἐκεὶ γιὰ μεγάλη τους χαρὰ συναντήθηκαν μὲ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶ. Ἀποφάσισαν νὰ τὸν πάρουν κι αὐτὸν μαζὶ τους. Ποῦ θὰ πήγαιναν ὅμως;

Ἐκείνη τὴν νύχτα ὁ Παῦλος εἶδε ἔνα ὄραμα. Εἶδε νὰ παρουσιάζεται μπρόστά του ἔνας Μακεδόνας καὶ νὰ τοῦ λέει: **Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἥμιν.** Πέρασε στὴ Μακεδονία καὶ βοήθησέ μας. Κατάλαβαν οἱ ἀπόστολοι ὅτι αὐτὸν ἤταν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, νὰ πάνε στὴ Μακεδονία. Καί, μόλις βρήκαν πλοῖο, ἀναχώρησαν. Ἀρμένισαν κατευθείαν πρὸς τὴ

Σαμοθράκη κι ἀπὸ κεῖ στὴ Νεάπολη, πόλη στὰ παράλια τῆς Μακεδονίας, τὴ σημερινὴ Καβάλα.

Ἐπειτα ἥρθαν στοὺς Φιλίππους, πόλη μεγάλη, δεκαπέντε περίπου χιλιόμετρα ἀπὸ τὴ Νεάπολη. Ἡ πόλη αὐτὴ ἦταν χτισμένη ἀπὸ τὸν Φίλιππο, τὸν πατέρα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἁταν τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ρωμαϊκὴ ἀποικία κι ἐκεὶ στρατοπέδευε πάντοτε ἀρκετὸς ρωμαϊκὸς στρατός. Πλούσια, ἐμπορική, κατοικούσαν σ' αὐτὴν "Ελληνες, Ρωμαῖοι καὶ λίγοι Ἰουδαῖοι. Ἐκεὶ οἱ τρεῖς ἀπόστολοι, ἀφοῦ ἔμειναν μερικὲς μέρες γι' ἀνάπταυση, ἄρχισαν τὴ διδασκαλία τους. Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε συναγωγὴ, βρῆκαν ἔναν τόπο προσευχῆς, κοντὰ σὲ ποταμό, κι ἐκεῖ ἐδίδαξαν. Πίστεψαν ἀρκετοί. Ἀνάμεσά τους ἦταν καὶ μὰ γυναίκα πτολούσια, ή Λυδία, ποὺ ἐμπορευόταν τὴν πορφύρα, ύφασματα καὶ χρώματα πορφυρά. Αὐτὴ παρακάλεσε τοὺς ἀποστόλους νὰ κατοικήσουν στὸ σπίτι της ὅλο τὸν καιρὸ ποὺ θὰ ἔμεναν στοὺς Φιλίππους.

## 21. ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΣ

(Πράξ. ιστ' 16 - 40)

Μερικές μέρες ἀκόμη ὁ Παῦλος μὲ τὸν Σίλα πήγαιναν στὸν τόπο τῆς προσευχῆς ἥ γύριζαν στὴν πόλη καὶ δίδασκαν. Τὸ κήρυγμά τους ἄρχισε νὰ προκαλεῖ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κατοίκων. Κι ἔγιναν θέμα ποὺ τὸ συζητοῦσαν ὅλοι, ὅταν θεράπευσαν ἔνα μικρὸ κορίτσι. Ἡ παιδίσκη αὐτὴ ἦταν κυριευμένη ἀπὸ πνεῦμα πύθωνα. "Ἐνα πονηρὸ πνεῦμα δηλαδὴ εἶχε καταλάβει ἐκεῖνο τὸ κορίτσι κι ἔδινε μὲ τὸ δικό της στόμα πληροφορίες καὶ μαντείες. Μάλιστα οἱ κύριοι τῆς παιδίσκης πουλοῦσαν τίς πληροφορίες αὐτὲς καὶ κέρδιζαν ἀρκετὰ λεφτά.

Ἡ κόρη λοιπὸν αὐτὴ παρακολουθοῦσε πολλὲς μέρες τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ φώναζε στὸν κόσμο:

—Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ μᾶς διδάσκουν τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας.

Ο Παῦλος ὅμως δὲν ἤθελε τέτοιες ὑποπτειὲς διαφημίσεις. Ἀπόδιωξε λοιπὸν τὸ πονηρὸ πνεῦμα καὶ θεράπευσε τὴν κόρη. Τότε ὅμως ἡ κόρη ἔχασε τὴ μαντικὴ της δύναμη, πράγμα ποὺ ζημίωσε πολὺ τ' ἀφεντικά της. Ἐκεῖνοι ἀγανάκτησαν ἐναντίον τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα, τοὺς ἐπιασαν καὶ μὲ φωνὲς καὶ κραυγὲς τοὺς ἔφεραν στὴν ἀγορά, ὅπου οἱ δύο Ρωμαῖοι ἄρχοντες δίκαζαν καὶ κανόνιζαν τὶς ὑποθέσεις τοῦ λαοῦ. Δὲν τόλμησαν ὅμως νὰ ὅμολογήσουν ὅτι οἱ δύο ἀπόστολοι τοὺς

έζημιώσαν οἰκονομικὰ μὲ τὸ νὰ θεραπέψουν τὸ κορίτσι. Σκέφτηκαν ἄλλῃ κατηγορίᾳ. "Έκρυψαν τὴν ἀπληστία τους κάτω ἀπὸ τὴν φιλοπατρία.

—Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, εἴπαν, ποὺ εἶναι Ἰουδαῖοι, φέρνουν ταραχὴ στὴν πόλη. Προσπαθοῦν ν' ἀλλάξουν τὴ ζωὴ μας ἔτσι ποὺ δὲν ταιριάζει σ' ἐμᾶς, γιατὶ ἐμεῖς εἴμαστε Ρωμαῖοι.

Τὸ πλῆθος σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἐξαγριώθηκε. Οἱ στρατηγοὶ πού, ὅπως ὅλοι οἱ Ρωμαῖοι, περιφρονοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους, πρόσταξαν τοὺς ραβδοῦχους νὰ δείρουν τοὺς ἀποστόλους.

Οἱ ραβδοῦχοι πῆραν τὰ μαστίγια τους, ξεγύμνωσαν τοὺς ἀποστόλους κι ἄρχισαν νὰ τοὺς ραβδίζουν μὲ δύναμη καὶ τέχνη. Αὐτοὺς τοὺς ραβδισμούς θὰ εἶχε ύπόψη του ὁ Παῦλος, ὅταν ἀργότερα ἔγραφε στοὺς Κορίνθιους γιὰ τοὺς διωγμούς του (Β' Κορινθίους ια' 25). "Επειτα οἱ στρατηγοὶ διάταξαν καὶ τοὺς ἔβαλαν στὴ φυλακὴ καὶ ὥρισαν γι' αὐτοὺς αὔστηρὴ φρούρηση. Ο δεσμοφύλακας τοὺς ἔριξε στὴν πιὸ βαθιὰ φυλακή. Καὶ γιὰ ἀκόμα μεγαλύτερη ἀσφάλεια ἔδεσε τὰ πόδια τους σὲ δυσὶ βαριὰ ξύλα, ἐπίτηδες κατασκευασμένα.

Οἱ δύο ἀπόστολοι εἶχαν χαρὰ γιὰ τὰ παθήματά τους κι ἔψελναν ὕμνους στὸν Θεό. Οἱ ἄλλοι φυλακισμένοι τοὺς ἄκουαν μὲ ἀπορία καὶ θαυμασμό. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ὅμως, ἔνας δυνατὸς σεισμὸς συγκλόνισε ὅλοκληρη τὴν πόλη. Ἀκόμα πιὸ δυνατὸς ἦταν στὸν τόπο τῆς φυλακῆς. Τὰ θεμέλια τῆς φυλακῆς σείστηκαν μὲ ὄρμή, οἱ πόρτες ἀνοιξαν. Τὰ δεσμὰ τῶν κρατουμένων ἐσπασαν καὶ λύθηκαν. Ο δεσμοφύλακας τρομαγμένος ξύπνησε κι ἔτρεξε πρὸς τὰ κελιά τῆς φυλακῆς. "Οταν εἰδε τὶς πόρτες ἀνοιχτές, νόμισε ὅτι οἱ κατάδικοι εἶχαν δραπετεύσει. Ἀμέσως σκέφτηκε ὅτι τὸν περιμένει σκληρὴ τιμωρία, ἵσως καὶ θάνατος, ἀφοῦ θὰ τὸν θεωροῦσαν ύπευθυνο γιὰ τὴν ἀπόδραση. Ἀνάστατος, τράβηξε ἀπὸ τὴ ζώνη του ἓνα μαχαίρι, γιὰ ν' αὐτοκτονήσει.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὅμως ὁ Παῦλος κατάλαβε τὶς διαθέσεις τοῦ δεσμοφύλακα καὶ τοῦ φώναξε:

—Μὴν ἐπιχειρήσεις τίποτα ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ σου, γιατὶ εἴμαστε ὅλοι ἐδῶ.

Ζήτησε τότε ὁ δεσμοφύλακας καὶ τοῦ ἔφεραν φῶτα. Ἐπιθεώρησε τὴ φυλακή, εἶδε ὅλους τοὺς κρατούμενους στὴ θέση τους καὶ τοῦ πέρασε ὁ τρόμος. Τότε ὅμως σκέφτηκε ὅτι ὁ σεισμὸς αὐτὸς καὶ οἱ πόρτες ποὺ ἀνοιξαν εἶναι ἀσφαλῶς ἔργο τοῦ Θεοῦ, ποὺ λατρεύουν οἱ ἀπόστολοι. "Ἐπεισε ἀμέσως στὰ πόδια τους καὶ τοὺς ρώτησε μὲ σεβασμό:

—Κύριοι, τί πρέπει νὰ κάνω γιὰ νὰ σωθῶ;

—Νὰ πιστέψεις στὸν Χριστὸν ἐσὺ καὶ ἡ οἰκογένειά σου, τοῦ εἰπαν  
ἐκεῖνοι.

Τοὺς ὁδῆγησε ἀμέσως στὸ σπίτι του. Κι ἐκεῖνες τὶς ὥρες, περασμένα μεσάνυχτα, κατηχήθηκε καὶ βαφτίστηκε μὲ δῆλη του τὴν οἰκογένεια. "Εστρωσε ἔπειτα τραπέζι κι ἔφαγαν ὅλοι μαζὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους.

Τὸ ἄλλο πρωὶ οἱ στρατηγοὶ ἔστειλαν τοὺς ραβδούχους στὴ φυλακή, μὲ διαταγὴ στὸ δεσμοφύλακα νὰ ἀπολύσει τοὺς δύο φυλακισμένους. Τότε ὁ Παῦλος διαμαρτυρήθηκε μὲ θάρρος γιὰ τὴν ἐνέργεια τῶν στρατηγῶν.

—Εἴμαστε, εἶπε, Ρωμαῖοι πολίτες. Μᾶς ἔδειραν καὶ μᾶς φυλάκισαν ἄδικα. Ζητοῦμε ἰκανοποίηση. Πρέπει νὰ ἔρθουν ἐδῶ οἱ ἴδιοι οἱ στρατηγοὶ νὰ μᾶς βγάλουν ἀπὸ τὴν φυλακή.

Οἱ δύο στρατηγοὶ φοβήθηκαν πολύ, ὅταν ἔμαθαν ὅτι οἱ δύο ἀπόστολοι ἦταν Ρωμαῖοι πολίτες. "Ηξεραν ὅτι ἀδικία, καὶ μάλιστα τόσο ταπεινωτική, σὲ βάρος Ρωμαίου πολίτη τιμωρεῖται πολὺ αὐστηρά. Ἀρκοῦσε μιὰ καταγγελία ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, γιὰ νὰ χάσουν τὴ θέση τους ἢ νὰ τιμωρηθοῦν μὲ ἄλλον τρόπο. Ἡρθαν λοιπὸν φοβισμένοι, μόνοι τους ἄφησαν ἐλεύθερους τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ τοὺς συνόδευψαν ὡς ἔξω ἀπὸ τὴν φυλακή. Πλήρωσαν ἔτοι τὴν ἀδικία ποὺ εἶχαν κάμει τόσο ἄσκεφτα.

## 22. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (Πράξ. ΙΖ' 1-15)

'Ο Παῦλος, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀποφυλάκισή του, δὲν ἔπρεπε νὰ μείνει πολὺ ἀκόμη στοὺς Φιλίππους. Εἶχε πάρει τὴν ἐντολὴ ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ περάσει στὴ Μακεδονία. Ἡταν λοιπὸν καιρὸς τώρα νὰ πάει καὶ στὶς ἄλλες Μακεδονικὲς πόλεις. Μὲ τὶς εὐχές καὶ τὶς θερμές ἐκδηλώσεις ἀγάπης τῶν Φιλιππησίων Χριστιανῶν ἀναχώρησε. Ἀκολουθώντας τὴ μεγάλη Ἐγνατία ὁδό, πέρασε ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολη καὶ τὴν Ἀπολλωνία καὶ ἔφτασε στὴ Θεσσαλονίκη, μαζὶ μὲ τοὺς βοηθούς του.

'Η Θεσσαλονίκη καὶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν μεγάλη καὶ πλούσια. Τὴ διοικοῦσαν Ρωμαῖοι ἄρχοντες, ποὺ δὲν ὄνομάζονταν ὑπατοὶ ἢ πραίτορες, ἀλλὰ πολιτάρχες. Κατοικοῦσαν σ' αὐτὴν προπάντων "Ἐλληνες, ἀρκετοὶ Ρωμαῖοι καὶ πολλοὶ Ἐβραῖοι, ποὺ εἶχαν καὶ συναγωγή. Σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια του ὁ Παῦλος ἄρχισε τὸ κήρυγμά του στὴ συναγωγή. Τρία Σάββατα στὴ συνέχεια ἐρχόταν καὶ συζητοῦσε μὲ τοὺς Ἐβραίους.

Τοὺς ἔρμήνευε τὶς Γραφὲς καὶ τοὺς ἔφερνε ἀποδείξεις ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Μεσσίας ποὺ περίμεναν. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἔγιναν Χριστιανοί. Ἀργότερα πολλοὶ εύσεβεῖς "Ελληνες, ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ σύχναζαν στὴ συναγωγὴ, καὶ πολλὲς γυναῖκες, ἀπὸ τὶς πιὸ ἐχχωριστὲς μάλιστα, πίστεψαν στὴ νέα θρησκεία.

"Η γρῆγορη αὐτὴ διάστηση τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποὺ γι' αὐτὴ μάλιστα ὁ Ἱδιος ὁ Παῦλος μιλάει σὲ μιὰ ἐπιστολὴ του (Α' Θεσσαλονικεῖς α'5, β'3), τὸν παρακίνησε νὰ μείνει ἀρκετὲς ἑβδομάδες στὴ Θεσσαλονίκη. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ οἱ Φιλιππῆσι, γιὰ νὰ βοηθήσουν τὸ ἔργο του, τοῦ ἔστειλαν δυὸ φορὲς βοηθήματα (Φιλιπ. δ' 16). 'Ο Ἰάσων, νεοφότιστος Χριστιανὸς τῆς Θεσσαλονίκης, διάθεσε τὸ σπίτι του γιὰ νὰ κατοικήσουν οἱ ἀπόστολοι. "Ετσι, τὸ κήρυγμα μὲ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ Παύλου, μὲ τὴ βοήθεια τῶν πιστῶν καὶ προπάντων μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἔφερε πολλοὺς καρπούς.

Αὕτη ἀκριβῶς ἡ καρποφορία τοῦ κηρύγματος ἔρεθισε μερικοὺς φανατικοὺς Ἰουδαίους. Αὔτοί, μὲ ύποσχέσεις ἥ καὶ μὲ πληρωμή, παράσυραν μερικοὺς ἀγοραίους, ἀργόσχολους δηλαδὴ καὶ πονηροὺς ἀνθρώπους, ἐναντίον τῶν ἀποστόλων. Τοὺς ἔβαλαν καὶ φώναζαν, παρ' ὅλο ποὺ οἱ ἀνθρωποὶ αὐτοὶ δὲν εἶχαν κανένα ενδιαφέρον οὔτε γιὰ τὴν Ἰουδαϊκὴ οὐτε γιὰ τὴν χριστιανικὴ θρησκεία. Πληρώθηκαν ὅμως κι ἔκαναν μεγάλη ὄχλαγωγία.

Αὔτοὶ λοιπὸν μπροστά, καὶ πίσω τους τὸ περίεργο πλῆθος, ὄρμησαν νὰ συλλάβουν τοὺς ἀποστόλους στὸ σπίτι τοῦ Ἰάσονα. 'Επειδὴ ὅμως δὲν τοὺς βρῆκαν ἐκεῖ, ἔπιασαν τὸν Ἰάσονα μαζὶ μὲ ἄλλους ἀδελφούς καὶ τοὺς ἔφεραν ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς πολιτείας στοὺς πολιτάρχες. 'Εκεῖ οἱ Ἰουδαῖοι κατηγόρησαν τοὺς ἀποστόλους ὡς ταραχοποιοὺς καὶ, τὸ χειρότερο, τοὺς κατηγόρησαν ὅτι συνωμοτοῦν ἐναντίον τοῦ Καίσαρα. Παρεξήγησαν ἥ καὶ διάστρεψαν ἐπίτηδες τὰ λόγια τοῦ Παύλου γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ κατάγγειλαν μὲ ύποκριτικὴ ἀγανάκτηση ὅτι οἱ ἀπόστολοι θέλουν τάχα νὰ ιδρύσουν νέα βασιλεία καὶ νὰ καταργήσουν τὸν Καίσαρα.

Τὸ πλῆθος, παρασυρμένο ἀπὸ τοὺς ἀγοραίους αὐτούς, κραύγαζε μὲ ἀγανάκτηση. Οἱ πολιτάρχες φοβήθηκαν καὶ ζήτησαν ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν Ἰάσονα. 'Ο Ἰάσων, ἀνθρωπος μὲ ύπόληψη στὴ Θεσσαλονίκη, ἔδωσε ἀρκετὲς ἐξηγήσεις. 'Απόδειξε ψεύτικες τὶς κατηγορίες καὶ τὸν ἄφησαν ἐλεύθερο μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς. Οἱ ἀπόστολοι βέβαια δὲν ἐκινδύνευαν πιὰ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες. Κινδύνευαν ὅμως ἀπὸ τοὺς φανατισμένους Ἰουδαίους κι ἀπὸ τοὺς ἀργόσχολους τῆς ἀγορᾶς. Αὔτοὶ ἤταν ἴκανοι ἀκόμα καὶ γιὰ ἐγκλήματα. "Ετσι οἱ ἀδελφοὶ ἀποφάσισαν καὶ

εστειλαν μέσα στή νύχτα τὸν Παῦλο μὲ τὸν Σίλα καὶ τὸν Τιμόθεο στὴ Βέροια, ἐνῶ ὁ Λουκᾶς παράμεινε στὴ Θεσσαλονίκη.

Ἐκεῖ ὁ Παῦλος βρῆκε πολὺ καλὴ ὑποδοχή, γιατὶ οἱ κάτοικοι τῆς Βέροιας ἦταν πιὸ εὐγενικοὶ ἀπὸ τοὺς κατόίκους τῆς Θεσσαλονίκης. Μὲ προσοχή, στὴ συναγωγὴ κι ἔξω ἀπὸ τὴ συναγωγὴ, ἄκουαν τὸ κήρυγμα καὶ τὸ δέχονταν μὲ προθυμία. Σὲ λίγο διάστημα βαφτίστηκαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἑλληνες, ἄντρες καὶ γυναικες. Αὐτοὶ ἀποτέλεσαν τὴν πρώτη Ἐκκλησία στὴ Βέροια. Κι ὅσο τὰ κηρύγματα συνεχίζονταν, πλήθαιναν οἱ πιστοί.

Ἡ φήμη γιὰ τὴ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου ἔφτασε στὴ Θεσσαλονίκη. Οἱ φανατισμένοι Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἄλλοι μάνιασαν καὶ πάλι. Ἔτρεξαν στὴ Βέροια κι ἄρχισαν νὰ φανατίζουν ἄγρια τὸ πλήθος ἐναντίον τοῦ Παύλου. Οἱ πιστοί, γιὰ νὰ ἀσφαλίσουν τὴν πολύτιμη ζωὴ τοῦ ἀποστόλου, τὸν ἔστειλαν μὲ συνοδεία σ' ἕνα παράλιο μέρος, καὶ ἀπὸ κεῖ μὲ πλοϊο στὴν Ἀθήνα. Ὁ Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἔμειναν στὴ Βέροια. Εἶχαν τὴν ἀπόφαση ν' ἀναχωρήσουν κι ἐκεῖνοι σὲ λίγες μέρες γιὰ τὴν Ἀθήνα.

### 23. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΗ ΑΘΗΝΑ (Πράξ. Ιε' 17 - 34)

Ἡ Ἀθήνα, τὴν ἐποχὴ ποὺ τὴν ἐπισκέφτηκε ὁ Παῦλος, γύρω στὰ 50 μ.Χ. δὲν εἶχε βέβαια τὴν πρώτη της δύναμη καὶ δόξα. Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι καὶ προπάντων ἡ ύποδιούλωση στοὺς Ρωμαίους εἶχαν περιορίσει τὴ δόξα τῆς Ἀθήνας. Παρ' ὅλα αὐτὰ εἶχε τὴ φήμη καὶ ἦταν ἀκόμα ἡ πόλη τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς σοφίας. Τὰ υπέροχα μαρμάρινα κτίρια, τὰ εύρύχωρα στάδια, ἡ ὥραία ἀγορὰ μὲ τὸ πλήθος τὶς στοές, οἱ πλατιοὶ δρόμοι καὶ οἱ ὥραιες πλατεῖες, προπάντων ὅμως ἡ ἀριστουργηματικὴ Ἀκρόπολη, ἔδιναν στὴν πόλη μοναδικὴ ὥραιότητα. Ἔνα πλήθος ἀγάλματα τὴ στόλιζαν. Ἀγάλματα διασήμων ἀνδρῶν, ἀγάλματα μυθικῶν προσώπων καὶ μάλιστα ἀγάλματα θεῶν καὶ ἡμιθέων ἦταν τοποθετημένα στὶς πλατεῖες καὶ στὸ μάκρος τῶν δρόμων. Στὴν Ἀθήνα, ἔλεγε κάποιος Ρωμαίος ποιητής, εὔκολότερα μπορεῖτε νὰ βρῆτε ἔναν Θεὸ παρὰ ἔναν ἄνθρωπο.

Εὔσεβεῖς οἱ Ἀθηναῖοι, πίστευαν καὶ φοβοῦνταν τοὺς Θεοὺς μὲ τρόπο τυπικό, ποὺ δὲν τοὺς ἴκανοποιοῦσε, γι' αὐτὸ ἥθελαν νὰ γνωρίσουν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Πίστευαν στὴν πολυθεΐα κι εἶχαν κατείδωλον, γεμάτη δηλαδὴ εἰδωλα τῶν θεῶν, τὴν πόλη τους. Εἶχαν ὅμως τὸ φόβο μήπως, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς γνωστοὺς θεούς, τὸν Δία, τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν



Ο ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει στὴν Ἀθήνα

Ἐεμῆ, τὴν Ἀθηνᾶ καὶ τοὺς ἄλλους, ὑπάρχει καὶ κάποιος ἄλλος ἄγνωστος θεός. Γ' αὐτὸ ἔκαμαν καὶ βωμὸ ποὺ τὸν ἀφιέρωσαν τῷ Ἀγνώστῳ Θεῷ.

Στὴν Ἀθήνα δὲν ζοῦσαν τότε ὄνομαστοι φιλόσοφοι καὶ οἱ φιλοσοφικὲς σχολές δὲν ἔφταναν τὶς μεγάλες σχολές τῆς ἀρχαιότητας. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀγαποῦσαν πάντοτε τὴ σοφία καὶ ἐρευνοῦσαν νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια. ‘Ο ιερὸς Λουκᾶς βεβαιώνει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πάντες οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἔτερον ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.

‘Ανάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ φιλοσοφοῦσαν ἐκείνη τὴν ἐποχὴν διακρίνονταν κυρίως οἱ στωικοὶ καὶ οἱ ἐπικούρειοι.

Οἱ στωικοὶ δίδασκαν ὅτι μόνο ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ἔχουν σημασία σὲ αὐτὸ τὸν κόσμο. Γ' αὐτὸ ὁ ἀνθρωπος δὲν πρέπει νὰ δίνει προσοχὴ στὰ ἄλλα πράγματα, οὕτε στὴν ύγεια ἢ τὴν ἀσθένεια, οὕτε στὴ μόρφωση ἢ τὴν ἀμάθεια, οὕτε στὸν πλοῦτο ἢ στὴν φτώχεια, οὕτε στὴ χαρὰ ἢ τὸν πόνο. ‘Ο Θεός εἶναι, ἔλεγαν, μιὰ οὐσία ποὺ γεμίζει τὸν κόσμο. Πάνω

ὅμως ἀπὸ τοὺς θεούς καὶ τοὺς ἄνθρώπους ὑπάρχει ἡ Εἰμαρμένη, ἡ τύχη, κι αὐτὴ ἐπιβάλλει τὴν θέλησή της στὸ σύμπαν. Ἐλευθερία λοιπὸν στὸν ἄνθρωπο δὲν ὑπάρχει. "Ο, τι κάνει, καλὸς ή κακό, τὸ κάνει, διότι τὸ προστάζει ἡ είμαρμένη. Γι' αὐτὸς ἀκριβῶς δὲν ἔχει εὐθύνη γιὰ τις πράξεις του.

Αὐτὸς 'Η φιλοσοφία τῶν στωικῶν ἔκανε τὸν ἄνθρωπο σκληρὸς καὶ ἀπονοῦσαν τὴν ψυχὴν μὲν λύπη καὶ ὁδηγοῦσε πολλοὺς ὡς τὴν αὐτοκτονία.

Οἱ ἐπικούρειοι πάλι διδασκαν ὅτι ὁ κόσμος ἔγινε μόνος του, ὁ Θεὸς δὲν ἔνδιαιφέρεται γιὰ τὴν τύχη τοῦ κόσμου, ἡ ψυχὴ πεθαίνει ὅπως καὶ τὸ σῶμα. 'Η ἀπόλαυση τῶν ἀγαθῶν εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς. Οἱ κόποι καὶ οἱ θλίψεις εἶναι τὸ κακό, πρέπει λοιπὸν ν' ἀποφεύγονται. «Φάγωμεν, πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν», αὐτὸς θὰ μποροῦσε νὰ ήταν τὸ σύνθημά τους. 'Η διδασκαλία δημοσιεύεται καὶ ύλιστική, ἔκανε τὸν ἄνθρωπο σύμμοιχο μὲν τὰ δίχως λογική ζῶα.

Αὐτὲς ήταν οἱ φιλοσοφίκες διδασκαλίες ποὺ ἐπικρατοῦσαν τότε στὴν 'Αθήνα. Κι ἐνῶ οἱ διδασκαλίες τῶν μεγάλων ἀρχαίων φιλοσόφων ὁδηγοῦσαν τὸν ἄνθρωπο στὸ Θεό, αὐτὲς τὸν ἀπομάκραιναν ἀπὸ τὸν Θεό. Φυσικά, ὅσοι διδασκαν καὶ ὅσοι δέχονταν αὐτὲς τὶς διδασκαλίες, δὲν ήταν δυνατὸν νὰ δεχτοῦν τὴν νέα θρησκεία, ποὺ ἔφερνε ὁ ἀπόστολος Παῦλος.

'Ο Παῦλος λοιπόν, ποὺ περίμενε στὴν 'Αθήνα νὰ ἔρθουν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη οἱ βοηθοί του, τριγύριζε στὴν πόλη. "Ἐβλεπε μ' ἔκπληξη τὸ πλῆθος τ' ἀγάλματα κι ἐπαναστατοῦσε τὸ πνεῦμα του ἀπὸ τὰ πολλὰ εἴδωλα καὶ τοὺς βωμούς. Σὲ καμιὰ ἄλλη πόλη δὲν τὸ εἶχε δεῖ αὐτὸς τὸ φαινόμενο.

Πήγε καὶ μίλησε στὴ Συναγωγή. Πολλὲς φορὲς συνομιλοῦσε καὶ μὲ τοὺς 'Αθηναίους σὲ κάθε εύκαιρια. Τὰ λόγια του τὰ πρόσεξαν ιδιαίτερα μερικοὶ ἐπικούρειοι καὶ στωικοί, ποὺ παραδενεύτηκαν πολὺ μ' αὐτὰ ποὺ ἄκουαν. Τὸν εἶπαν σπερμολόγο, ὅτι δηλαδὴ εἶχε μαζέψει ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ ξένες γνῶμες καὶ προσπαθοῦσε τώρα νὰ τὶς σπείρει στὴν 'Αθήνα. "Ἄλλοι τὸν κατηγοροῦσαν, ὅπως ἄλλη φορὰ τὸν Σωκράτη, ὅτι διδάσκει καινὰ δαιμόνια.

"Ετσι ἔνας θόρυβος δημιουργήθηκε γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ Παύλου. 'Η περιέργεια ὅλων κεντρίστηκε. Τὸν πῆραν λοιπόν, τὸν ἔφεραν κάτω ἀπὸ τὴν 'Ακρόπολη, στὸν "Αρειο Πάγο, καὶ τοῦ εἶπαν:

—Καταλάβαμε ὅτι κηρύσσεις μερικὰ παράξενα διδάγματα. Θέλομε νὰ μάθουμε ποιά εἶναι αὐτὴ ή νέα διδασκαλία.

'Εκεῖ, στὸν τόπο ποὺ εἶχαν μιλήσει τόσοι ρήτορες καὶ σοφοί, κήρυξε

ό Παῦλος τὴν ἀληθινή σοφία. Ἐπειδὴ ἤξερε ὅτι οἱ ὥραῖς δημηγορίες ἄρεσαν στοὺς Ἀθηναίους, ἐκαμε ἔναν ύπέροχο λόγο, ποὺ τὴν περίληψή του μᾶς διέσωσε ὁ Λουκᾶς. Δὲν μίλησε μὲ βάση τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅπως μιλούσε στοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ μ' ἐπιχειρήματα ἀπὸ τὴ λογικὴ καὶ τὴ φιλοσοφία.

—Ἀθηναῖοι, εἶπε, ἐγὼ σᾶς θεωρῶ σὰν τοὺς πιὸ φιλόθρησκους ἀνθρώπους, γιατὶ τριγυρίζοντας στὴν πόλη σας εἰδα τὰ πολλὰ «σεβάσματά σας» καὶ ἀνάμεσά τους εἰδα κι ἔνα βωμὸ ἀφιερωμένο τῷ Ἀγγώντῳ Θεῷ. Αὐτὸν λοιπὸν τὸν ἄγνωστο Θεό, ποὺ χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζετε τὸν τιμῆτε, αὐτὸν ἐγὼ σᾶς κηρύσσω. Ο Θεὸς αὐτὸς δὲν είναι μιὰ δύναμη σκορπισμένη στὸν κόσμο, οὔτε είναι ξένος καὶ ἀσχετος πρὸς τὸν κόσμο. "Οχι! Αὐτὸς ἐκαμε τὸν κόσμο καὶ ὅλα ὅσα ὑπάρχουν. Εἶναι Κύριος τοῦ Ούρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, χωρὶς νὰ ἔχει αὐτὸς κανένα κύριο του.

Καί, γιὰ ν' ἀντικρούσει τὴ διδασκαλία τῶν στωικῶν ὅτι οἱ ἀνθρωποι δὲν είναι ἵσοι μεταξύ τους, καὶ τὴ γνώμη τῶν Ἑλλήνων ὅτι ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτούς, είναι βάρβαροι, κήρυξε ὅτι ο Θεός είναι δημιουργός ὅλων τῶν ἀνθρώπων. "Οτι ἐπλασε ὅλα τὰ ἔθνη ἐξ ἐνὸς αἵματος, ἀπὸ μιὰ δηλαδὴ οὐσία, καὶ τοὺς ἔδωσε τὸ δικαίωμα νὰ κατοικοῦν σ' ὅλη τὴ Γῆ. Αὐτὸς ἔβαλε στὴν καρδιὰ τῶν ἀνθρώπων τὸν πόθο ν' ἀναζητοῦν, γιὰ νὰ βροῦν καὶ νὰ γνωρίσουν καλὰ τὸν Θεό. Ο Θεὸς βέβαια δὲν βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὸν καθένα, γιατὶ ὅλοι οἱ ἀνθρωποι ἐν αὐτῷ ζῶμεν, κινούμεθα καὶ ἐσμέν. Γ' αὐτὸς καὶ δὲν πρέπει νὰ πιστεύουμε ὅτι ο Θεός μοιάζει μὲ τὰ εἰδῶλα τὰ λίθινα ἢ τ' ἀσημένια καὶ τὰ χρυσά, ποὺ τὰ κατασκευάζουν οἱ ἀνθρωποι. Αὐτὸς είναι ἀπειρος, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὶς δικές μας ὑπηρεσίες, οὔτε ἀπὸ κανένα ἄλλο πράγμα.

Μὲ τὸ πρῶτο αὐτὸ μέρος τοῦ λόγου του, ὁ ἀπόστολος ἐπολέμησε τὶς πλανημένες ἀντιλήψεις τῶν Ἀθηναίων γιὰ τὸν Θεὸ καὶ τὸν ἀνθρωπο. Καὶ φαίνεται ὅτι μὲ πολλὴ προσοχὴ παρακολούθησαν τὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ αὐτὰ διδάγματα οἱ Ἀθηναῖοι. "Ἐπειτα ὁ Παῦλος γύρισε τὸ λόγο στὸ Χριστὸ καὶ στὴ σωτηρία. Μίλησε γιὰ τὴν ἀμαρτία καὶ συμβούλεψε μετάνοια. Μὲ τὴ μετάνοια καὶ τὴν πίστη στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ κατορθώνεται ἡ σωτηρία. «Στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ ἔδωσε ὁ Θεὸς τὸ δικαίωμα νὰ κρίνει τοὺς ἀνθρώπους ὅλης τῆς οἰκουμένης, ζωντανοὺς καὶ νεκρούς. Κι αὐτόν, σὰν κύριο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τὸν ἀνάστησε ὁ Θεὸς ἀπὸ τοὺς νεκρούς...»

"Οταν ἀκουσαν γιὰ ἀνάσταση νεκρῶν, ἄλλοι ξαφνιάστηκαν, ἄλλοι τὸν περιγέλασαν. Μερικοὶ ζήτησαν νὰ μιλήσει πάνω στὰ ζητήματα αὐτὰ καὶ πάλι. Κι ὅμως, ἡ ὄμιλία αὐτὴ ἔφερε κάποιο καρπό. Πίστεψαν μερικοί, κι ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς μιὰ γυναίκα ποὺ λεγόταν Δάμαρις κι ἔνας

’Αρεοπαγίτης, ὁ Διονύσιος. Αὐτός, ὅπως λέει ἡ ἀρχαία παράδοση, ἔγινε ἐπίσκοπος τῆς Ἀθήνας. Εἶναι ὁ προστάτης ἄγιος τῆς Ἀθήνας καὶ ἡ μνήμη του γιορτάζεται στὶς 3 Ὁκτωβρίου.

## 24. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ (Πράξ. ιη' 1 - 28)

Στὴν Ἀθήνα δὲν ἔφερε σπουδαῖα ἀποτελέσματα τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου. Ἡ πρόσκαιρη σοφία τῆς ἐποχῆς ἐμπόδισε τοὺς Ἀθηναίους νὰ δεχτοῦν τὴν αἰώνια σοφία τοῦ Θεοῦ. Γ’ αὐτὸν ὁ Παῦλος, χωρὶς νὰ περιμένει τοὺς βοηθούς του ἀπὸ τὴν Μακεδονία, ἀφῆσε τὴν πόλη τῆς σοφίας γιὰ νὰ πάει στὴν Κόρινθο, τὴν πόλη τοῦ πλούτου. Πήγαινε μὲ κάποιο δισταγμό, γιατὶ σκεφτόταν ὅτι ἡ σοφία τοῦ κόσμου καὶ ὁ πλοῦτος δὲν ἀφήνουν τὸν ἄνθρωπο νὰ πιστέψει στὸν Χριστό. ‘Ο Ἰδιος ἔγραφε ἀργότερα στοὺς Κορίνθιους, ὅτι ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἤρθα σὲ σᾶς (Α' Κορ. β' 3).

Ἡ Κόρινθος, «ἡ πόλη τῶν δύο θαλασσῶν» ὅπως τὴν ὄνομαζαν οἱ ποιητές, ὥριστηκε ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους πρωτεύουσα ὅλης τῆς Ἑλλάδας κι εἶχε σπουδαῖο ἐμπόριο καὶ μεγάλη κίνηση. Πλοῦτος πολὺς ἀπ’ ὅλα τὰ μέρη μαζεύοταν σ’ αὐτήν, μὲ συνέπεια τὴν πολυτέλεια καὶ τὴν ἀσωτία. ‘Υπέροχα κτίρια, μεγαλόπρεποι ναοὶ καὶ ὥραια ἀγάλματα τὴν στόλιζαν. Οἱ κάτοικοί της ἔφταναν τίς ἐκατὸ χιλιάδες, ἐνῶ οἱ δοῦλοι περνοῦσαν τὶς τετρακόσιες χιλιάδες. Σ’ αὐτὴν κατοικοῦσαν καὶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι, ποὺ εἶχαν καὶ συναγωγή. Αὐτὴ τὴν ἐποχὴν μάλιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἰουδαίων εἶχε μεγαλώσει, γιατὶ ἤρθαν πολλοὶ ἀπὸ τὴν Ρώμη. Τοὺς εἶχε διώξει ὁ αὐτοκράτορας Κλαύδιος, γιατὶ προκάλεσαν ταραχὴν ἐκεῖ. Ἀνάμεσα σὲ αὐτοὺς ποὺ ἤρθαν ἀπὸ τὴν Ρώμη ἦταν καὶ ἕνα ἀνδρόγυνο, ὁ Ἀκύλας καὶ ἡ Πρίσκιλλα, ποὺ κατάγονταν ἀπὸ τὸν Πόντο. Μ’ αὐτοὺς πρώτα σχετίστηκε ὁ Παῦλος. Ἐπειδὴ ἦταν σκηνοποιοὶ κι ὁ Παῦλος ἤξερε αὐτὴ τὴν τέχνη, συνεργαζόταν μ’ αὐτούς, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ζεῖ χωρὶς νὰ δίνει βάρος σὲ ἄλλους. Δὲν παραμέλησε ὅμως καὶ τὸ κύριο ἔργο του, δηλαδὴ τὸ κήρυγμα. Στήριξε στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ τὸν Ἀκύλα καὶ τὴν Πρίσκιλλα. Κάθε Σάββατο πήγαινε στὴ συναγωγή, μιλοῦσε στοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς “Ελληνες προσήλυτους κι ἔφερε μερικοὺς στὸν Χριστό. Δὲν εἶχε ὅμως σπουδαῖα ἀποτελέσματα.

Ἐκεῖνες τὶς μέρες ἤρθαν ἀπὸ τὴν Μακεδονία ὁ Σίλας μὲ τὸν Τιμόθεο καὶ τοῦ ἔφεραν, ἵσως ἀπὸ τοὺς Φιλιππίστους, χρηματικὸ βοήθημα (Φιλιπ. δ' 15, Β' Κορ. ια' 9). ”Ετσι ὁ Παῦλος, μὴν ἔχοντας τώρα ἀνάγκη νὰ

έργαζεται για νὰ ζεῖ, ἄρχισε νὰ κηρύσσει μὲν ζῆλο μεγαλύτερο δίνοντας ὅλο τὸν καιρό του. Τότε ἔγραψε καὶ τὴν πρώτη του ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς.

‘Ο Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος τὸν πληροφόρησαν ὅτι ὁ διωγμὸς ἐναντίον τῶν χριστιανῶν τῆς Θεσσαλονίκης συνεχίζόταν, ἀλλὰ οἱ Χριστιανοὶ ἔμεναν σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι στὴν πίστη. Μερικοὶ μόνο, ἐπειδὴ νόμιζαν ὅτι πολὺ σύντομα θὰ γινόταν ἡ δεύτερη παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου, εἶχαν ἀφήσει τὶς ἔργασίες τους καὶ ζοῦσαν μὲν ἔξοδα τῶν πλουσίων ἀδελφῶν.

Μὲν ἀφορμὴ τὶς πληροφορίες αὐτὲς ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴν πρώτη ἐπιστολὴ του πρὸς Θεσσαλονικεῖς. Τοὺς συγχαίρει γιὰ τὴ σταθερὴ πίστη καὶ τοὺς ὄνομάζει ὑπόδειγμα καλῶν χριστιανῶν. Τοὺς κάνει τὴ σύσταση κατόπιν νὰ ἐργάζονται ὅπως καὶ πρίν, γιατὶ εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. “Οσο γιὰ τὴ δεύτερη παρουσίᾳ, τοὺς βεβαιώνει ὅτι θὰ γίνει ξαφνικά, σὲ χρόνο ἄγνωστο. Δίνει ἐπειτα πολύτιμες συμβουλὲς γιὰ τὴ συμπεριφορὰ ποὺ ἔπρεπε νὰ ἔχουν μεταξύ τους κι ἀπέναντι στοὺς ἀνωτέρους τους. Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν τὴν ἔστειλε στοὺς Θεσσαλονικεῖς μ' ἔναν Κορίνθιο χριστιανό, ἵσως τὸ 52 μ.Χ.

“Ἐπειτα ὁ Παῦλος ἀσχολήθηκε καὶ πάλι μὲ τὸ κήρυγμα στὴ συναγωγὴ, οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως δὲν ἥθελαν νὰ πιστέψουν. Τότε, ὁ Παῦλος, βλέποντας ὅτι αὐτοὶ καθόλου δὲν ὠφελοῦνται, τοὺς ἄφησε κατὰ μέρος. Τοὺς εἰπε:

—‘Η εὐθύνη γιὰ τὴν ἀπιστία σας θὰ πέσει πάνω σας. Ἐγὼ εἶμαι πιὰ ἀθῶος. Σᾶς ἀφήνω, καὶ στρέφομαι στοὺς Ἐθνικούς.

Ἐφυγε ἀπὸ τὴ συναγωγὴ καὶ δὲν ἔναντις ποτὲ πιὰ σ' αὐτὴν. Ἀπὸ τότε κατοίκησε στὸ σπίτι του ἐνὸς πλούσιου “Ελληνα, τοῦ Ἰούστου, ποὺ εἶχε πιστέψει καὶ βαφτιστεῖ. Μὰ καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος Κρίσπος μαζὶ μὲ ὅλη τὴν οἰκογένειά του ἔγινε χριστιανός. Φυσικὰ παραιτήθηκε ἀπὸ τὸ ἀξίωμά του κι ἔγινε ἀρχισυνάγωγος ὁ Σωσθένης. Πίστεψαν μερικοὶ Ἐθνικοὶ Κορίνθιοι στὸν Χριστό. “Ομως συνολικὰ πολὺ λίγοι ἔγιναν πιστοὶ παρ' ὅλο ποὺ ὁ Παῦλος ἐδίδαξε ἐκεῖ τόσον καιρό. Αὐτὸ τὸν ἔκαμε νὰ χάσει κάπως τὸ θάρρος του. Ἀλλὰ ὁ Κύριος μ' ἔνα ὄραμα τὴ νύχτα τοῦ ἔδωσε δύναμη. Τοῦ εἴπε: «Μὴ φοβᾶσαι. Δίδαξε τὸ λόγο τῆς ἀλήθειας καὶ μὴ σωπάσεις, γιατὶ πολὺς λαὸς ἀπὸ αὐτὴ τὴν πόλη θὰ πιστέψει. Ἐγὼ εἶμαι μαζί σου καὶ κανεὶς δὲ θὰ μπορέσει νὰ σοῦ κάμει κακό.»

‘Ο Παῦλος μὲν νέο θάρρος καὶ ἐνθουσιασμὸ κήρυσσε τὸν Χριστό. Πολλοὶ Ἐθνικοὶ πίστευαν καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου ὀλοένα μεγάλωνε.

Οι Ἰουδαῖοι ὅμως ὄργιστηκαν ἐναντίον τοῦ Παύλου, γιατὶ χρησιμοποιοῦσε στὰ κηρύγματά του τὴν Παλαιὰ Διαθήκη. Αὐτὸ τὸ θεώρησαν βεβήλωση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Σὲ μιὰ ἔξεγερση ἔπιασαν τὸν Παῦλο καὶ τὸν ἔφεραν στὸν ἀνθύπατο. Ἀνθύπατος τότε ἦταν ὁ Λούκιος Γαλλίων, ἀνθρωπος τίμιος καὶ συνετός, ἀδερφὸς τοῦ φιλόσοφου Σενέκα. Ἀπὸ αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ Ιδιαίτερα ὁ ἀρχισυνάγωγος Σωσθένης ζήτησαν τὴν καταδίκη τοῦ Παύλου.

—Αὐτός, ἔλεγαν, καταπατεῖ τὸ Μωσαϊκὸ Νόμον καὶ κάνει τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν σὲ κάποιον ἄλλο Θεό.

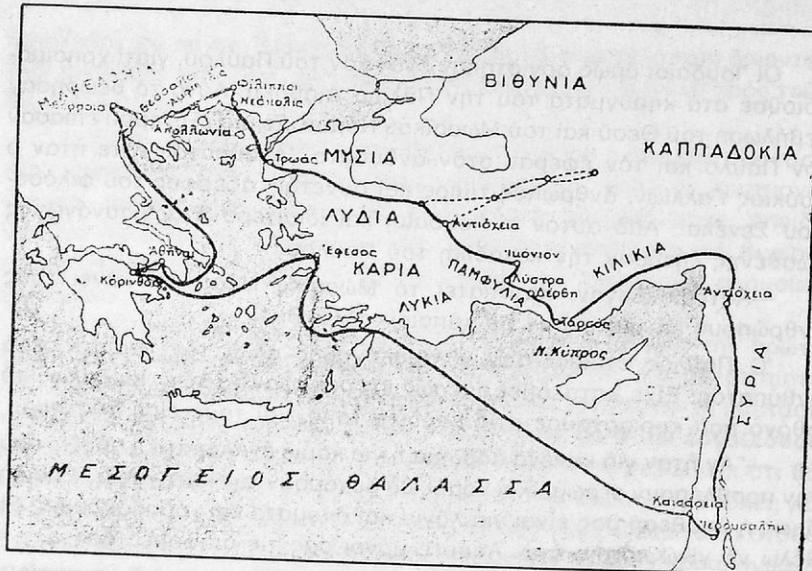
‘Ο Παῦλος ἐτοιμαζόταν ν’ ἀπολογηθεῖ, ἀλλὰ τὸν σταμάτησε ὁ ἀνθύπατος. Εἶχε καταλάβει ἀμέσως τὴν συκοφαντία τῶν Ἰουδαίων, τὸ φθόνο ποὺ κυριαρχοῦσε στὶς καρδιές τους, καὶ τοὺς εἶπε αὔστηρά:

—”Ἄν ἦταν γιὰ κανένα ἀδίκημα ἡ γιὰ καμιὰ ἐγκληματικὴ πράξη, ποὺ τὴν προβλέπουν οἱ ρωμαϊκοὶ νόμοι, θὰ δεχόμουν τὴν κατηγορία. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ὑπόθεσή σας εἶναι γιὰ λόγια καὶ ὄνόματα καὶ νόμο ιουδαϊκό, δὲ θέλω νὰ γίνω κριτῆς ἐγώ. Λύσετε μόνοι σας τις διαφορές σας.

Καὶ τοὺς πρόσταξε νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν αἴθουσα τοῦ δικαστηρίου. Ἐκεī ὅμως βρέθηκαν καὶ πολλοὶ “Ελληνες ποὺ ἀντιπαθοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους. Αὐτοὶ ἄρπαξαν τὸν Σωσθένη κι ἄρχισαν νὰ τὸν δέρνουν μέσα στὴν αἴθουσα. ‘Ο Γαλλίων τοὺς εἶδε, δὲν εἶπε ὅμως τίποτα. Σκέφτηκε ὅτι αὐτὴ ἡ τιμωρία ἄξιζε στὸν πονηρὸν καὶ ταραχοποιὸν ἄρχισυνάγωγο.

‘Ο Παῦλος ἔμεινε ἔνα χρόνο καὶ μισὸ στὴν Κόρινθο, ἀρκετὸν καιρὸν δηλαδή, ὅσο δὲν εἶχε μείνει σὲ ἄλλες μεγάλες πόλεις. Ἡταν καιρὸς πιὰ νὰ φύγει. Πρὶν φύγει ὅμως, ἔγραψε δεύτερη ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς. Φαίνεται ὅτι οἱ ἀνησυχίες καὶ οἱ ἀκαταστασίες συνεχίζονταν ἀνάμεσα στοὺς Χριστιανοὺς τῆς Θεσσαλονίκης. Τοὺς γράφει λοιπὸν κάπως αὐστηρὰ καὶ τοὺς παραγγέλνει νὰ μὴν ἀνησυχοῦν ἀπὸ ἀνόητες διαδόσεις γιὰ τὴ δεύτερη παρουσία τοῦ Κυρίου. Αὐτὴ θὰ ἀργήσει, θὰ φανοῦν πρώτα ἄλλα σημεῖα. Νὰ μὴν ἔχουν συναναστροφές μὲ ἀδελφούς ποὺ δὲν ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιο, ἀλλὰ **περιπατούσι ἀτάκτως**. Οἱ ἀπρόθυμοι γιὰ δουλειὰ πρέπει νὰ διώξουν τὴν ὁκνηρία καὶ ν’ ἀρχίσουν νὰ ἐργάζονται. “Ολοι ἔχουν χρέος νὰ εἶναι ἐλεήμονες. Καὶ ἄλλες πολλές συμβουλές τοὺς δίνει καὶ τελειώνει τὴν ἐπιστολὴ μὲ τὴν εὐχὴν: **Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἄμην.**

‘Η μέρα γιὰ τὴν ἀναχώρησή του ἔφτασε. Μὲ μεγάλη συγκίνηση ἀποχαιρέτησε τοὺς πολυάριθμους χριστιανούς. ‘Υποσχέθηκε ὅτι θὰ τοὺς γράφει ἐπιστολές, κι ἔφυγε. Πήρε μαζί του τὸν Ἀκύλα καὶ τὴν



Δεύτερη περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου

Πρίσκιλλα, γιατὶ ἔβλεπε ὅτι ἡ θερμή τους πίστη θὰ ἦταν χρήσιμη καὶ ἀλλοῦ.

’Απὸ τὶς Κεγχρεές, σπουδαῖο λιμάνι τῆς Κορίνθου στὸ Σαρωνικὸ κόλπο, μὲ πλοϊ ἔφυγαν γιὰ τὴν Ἔφεσο. Σκοπὸς τοῦ Παύλου ἦταν νὰ ἀφήσει ἐκεῖ τοὺς δύο βοηθούς του κι ἐκείνος νὰ γυρίσει στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ στὴν Ἀντιόχεια. Ἡθελε νὰ πληροφορήσει τοὺς ἐκεῖ ἀδελφοὺς γιὰ τὴ διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου στὴ Μακεδονία καὶ τὴν Ἑλλάδα, κι ἔτοι νὰ κλείσει τὴ δεύτερη μεγάλη ἀποστολικὴ περιοδεία του.

Πραγματικά, μόλις ἔφτασε στὴν Ἔφεσο, τὶς λίγες μέρες ποὺ ἔμεινε ἐκεῖ, προκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη σὲ πολλούς. Τὸν παρακάλεσαν νὰ μείνει περισσότερο, κι ἐκείνος ὑποσχέθηκε ὅτι, ἀνθέλει ὁ Θεός, θὰ ξαναγύριζε κοντά τους. Ἔτσι ἔφυγε μὲ πλοϊ ἀπὸ τὴν Ἔφεσο γιὰ τὴν Καισάρεια τῆς Παλαιστίνης. Ἀπὸ κεῖ ἀνέβηκε στὴν Ἱερουσαλήμ, πληροφόρησε τοὺς ἀδελφοὺς καὶ σύντομα ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀντιόχεια. Μὲ χαρὰ εἰδε πάλι καὶ χαιρέτησε τοὺς ἐκεῖ χριστιανούς. Τοὺς ἔφερε τὰ καλὰ νέα γιὰ τὴν ἴδρυση τῶν νέων Ἐκκλησιῶν μέσα στὸν Ἐθνικὸ κόσμο καὶ τοὺς στήριξε στὴν πίστη.

”Ἐτσι, στὴν Ἀντιόχεια τελείωσε ἡ δεύτερη περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου, μεγάλη σὲ χρόνο, σ' ἀποτελέσματα καὶ σὲ σημασία. Κράτησε ἀπὸ τὸ 49 ὡς τὸ 52 μ.Χ.

## 25. ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΠΑΥΛΟΥ. ΕΦΕΣΟΣ

(Πράξ. ιη' 23 - ιθ' 20)

‘Ο ἀπόστολος Παῦλος δὲν ἔμεινε πολὺ στὴν Ἀντιόχεια κι ἄς ἦταν κατάκοπος κι ἀδιάκοπα ἄρρωστος.’ Ἀρχισε μιὰ τρίτη περιοδεία. ‘Ἐφυγε τὸ 53 ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια, πέρασε μέσα ἀπὸ τὴν Μικρὰ Ἀσία, ἔμεινε πολὺ στὴν Ἐφεσο, ὕστερα πέρασε πάλι στὴ Μακεδονία, κατέβηκε ώς τὴν Κόρινθο καὶ κατάληξε στὰ Ἱεροσόλυμα, τὸ 58. Πρέπει νὰ δοῦμε τὰ κυριότερα ποὺ ἔγιναν σ’ αὐτὴ τῇ διαδρομῇ.

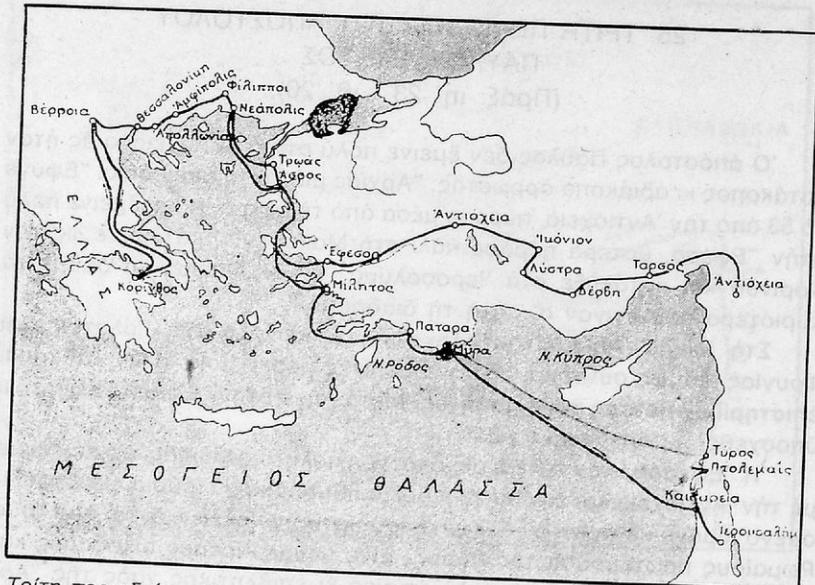
Στὴ Μικρὰ Ἀσία ἐπισκέφτηκε τὶς Ἐκκλησίες τῆς Γαλατίας καὶ Φρυγίας, κάτιως σύντομα. ‘Ἐμεινε μερικὲς μέρες μόνο στὴν κάθε μιά, ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς. Μετὰ πῆγε στὴν Ἐφεσο, ὅπως εἶχε ὑποσχεθεῖ, κι ἐργάστηκε πολὺ.

‘Η Ἐφεσος ἦταν τότε ἡ μεγαλύτερη πόλη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅμοια μὲ τὴν Ἀντιόχεια καὶ τὴν Ἀλεξάνδρεια. Ἐμπορική, πλούσια, μὲ ἀσφαλισμένο λιμάνι, κέντρο τῶν ἄλλων μικρασιατικῶν πόλεων, ἔγινε ἀπὸ τούς Ρωμαίους πρωτεύουσα τῆς Ἀσίας. Εἶχε μεγαλόπρεπες οἰκοδομὲς καὶ ἀνάμεσά τους ξεχώριζε ὁ πολὺ ὥρατος κι ἐπιβλητικός ναὸς τῆς Ἀρτεμῆς.

Αύτὸς κτίστηκε μὲ συνεισφορὲς ὅλων τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀργότερα κάηκε ἀπὸ τὸν Ἡρόστρατο, ύψωθηκε ὅμως πάλι μὲ πολλὲς δαπάνες καὶ πολλούς κόπους. Μάρμαρα πολύχρωμα συνδυάστηκαν γιὰ τὴν οἰκοδομή του. Πολλὲς καὶ ψηλὲς μαρμάρινες κολόνες μὲ ὥραιες βάσεις καὶ καλλιτεχνικὰ κιονόκρανα στήριζαν τὴ στέγη. Ὁραιότατα ἀγάλματα τοῦ Πραξιτέλη καὶ τοῦ Φειδία τὸν στόλιζαν. Ἀντίθεση στὴν ὄμορφιὰ τῶν ἀγαλμάτων καὶ τοῦ ναοῦ ἀποτελοῦσε ἔνα ξύλινο κακότεχνο ἄγαλμα τῆς Ἀρτεμῆς, ἔργο κάποιου βάρβαρου Ἀσιάτη. Οἱ Ἐφέσιοι ὅμως πίστευαν ὅτι τὸ ἔριξε ὁ Δίας στὴν πόλη τους καὶ τὸ τιμούσαν πολὺ.

‘Ο Παῦλος ἔβλεπε ὅτι στὴν Ἐφεσο μποροῦσε νὰ ἔχει μεγάλα ἀποτελέσματα τὸ κήρυγμά του. Πρὶν ἀρχίσει τὶς ὄμιλίες του στοὺς Ἐθνικούς, δίδαξε στὴ συναγωγὴ τρεῖς μῆνες συνέχεια. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι πίστεψαν κι ἔγιναν χριστιανοί. Οἱ περισσότεροι ὅμως, ὅπως πάντοτε, ἀντιτάχτηκαν στὸν Παῦλο.

Τὸν κακολογοῦσαν καὶ προσπαθοῦσαν νὰ ξεσηκώσουν τὰ πλήθη ἐναντίον του. Ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν φανατικῶν Ἰουδαίων, ὁ ἀπόστολος ἄφησε τὴ συναγωγὴ καὶ στράφηκε στοὺς Ἐθνικούς. Σὰν τόπο γιὰ τὰ κηρύγματά του διάλεξε μιὰν εὐρύχωρη σχολή, κάποιου ποὺ λεγόταν Τύραννος.



Τρίτη περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου

Δυὸς ὄλόκληρα χρόνια δίδασκε ἐκεῖ, καὶ πολὺς λαός, Ἰουδαῖοι καὶ Ἑλληνες, δέχτηκαν τὸ λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀπὸ τὶς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔρχονταν κι ἀκουαν τὸ κήρυγμα. Αὐτοὶ μετάφερναν τὴ διδασκαλία στὶς πατρίδες τους. "Ἐτοι ή" Ἔφεσος ἔγινε κέντρο χριστιανικοῦ κηρύγματος.

Ἐκείνο ὅμως ποὺ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἡταν τὰ πολλὰ θαύματα τοῦ Παύλου. Θεράπευε πολλοὺς ἀρρώστους καὶ πολλοὺς δαιμονιζόμενους. Τόση θαυματουργική δύναμη τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, ὥστε ἀκόμη καὶ τὰ ἐνδύματά του, ὅταν τὰ ἔπιαναν μὲ πίστη ὅσοι ἔπιασχαν, εἶχαν δύναμη θεραπευτική. Μαντίλια τοῦ χεριοῦ καὶ μαντίλια τοῦ κεφαλοῦ του, σιμικίνθια καὶ σουδάρια, ὅπως τὰ λέει ὁ ιερὸς Λουκᾶς, τὰ ἔβαζαν πάνω στοὺς ἀρρώστους καὶ τοὺς θεράπευαν.

Κατάπληξη προκάλεσαν τὰ θαύματα αὐτὰ καὶ στοὺς πολλοὺς μάγους τῆς Ἔφεσου. Αὔτοὶ ὅμως ἐνόμισαν ὅτι τὰ λόγια καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ Παύλου εἶχαν κάποια μαγικὴ δύναμη. Καὶ πίστεψαν ὅτι, ἂν καὶ αὐτοὶ μεταχειρίζονταν τις ἴδιες λέξεις, θὰ μποροῦσαν νὰ κάμουν τὰ ἴδια θαύματα. Μάλιστα ἐπτὰ παιδιά ἐνὸς Ἰουδαίου ἀρχιερέα, ποὺ τὸν ἐλεγαν Σκευᾶ, ἐπειδὴ κι αὐτὰ ἔκαναν ἐξορκισμούς καὶ μάγια, θέλησαν νὰ διώξουν πονηρὰ πνεύματα, ὅπως ὁ Παῦλος.

Πλησίασαν λοιπόν ἔνα δαιμονιζόμενο καὶ εἶπαν στὸ πονηρὸ πνεῦμα ὃσα εἶχαν ἀκούσει νὰ λέει ὁ Παῦλος: «Σὲ ἔξορκίζομε στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ἐκείνου ποὺ κηρύσσει ὁ Παῦλος». Ἀλλὰ τὸ πονηρὸ πνεῦμα εἶπε: «Καὶ τὸν Ἰησοῦ γνωρίζω καὶ τὸν Παῦλο. Ἐσεῖς ὅμως ποιοὶ εἰστε;» Καὶ, ἀγάπι τὰ φύγει τὸ κακὸ πνεῦμα, ὅρμησε ὁ δαιμονιζόμενος, πήδησε πάνω τους, ἔσκισε τὰ ροῦχα τους καὶ γυμνούς, τραυματισμένους καὶ τρομαγμένους τοὺς ἄφησε νὰ φύγουν.

Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἔγινε γνωστὸ σ' ὅλους τοὺς "Ἐλληνες καὶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ προκάλεσε φόβο μεγάλο. Οἱ πιστοὶ ὅμως δόξαζαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τότε πολλοὶ μάγοι, οἱ τὰ περίεργα πράξαντες, πίστεψαν στὸν Χριστὸ κι ἀπαρνήθηκαν τὴ μαγεία. Ἔφεραν μάλιστα ὄλα τὰ μαγικὰ βιβλία τους καὶ τὰ ἔκαψαν μπροστὰ στὸν κόσμο. Τὰ βιβλία αὐτὰ ἦταν σπάνια κι ὅλοι πίστευαν ὅτι, ὅποιος τὰ μελετοῦσε, γινόταν μάγος. Γ' αὐτὸ ἦταν πανάκριβα. Ἡ ἀξία τους ὑπολογίστηκε σὲ πενήντα χιλιάδες ἀσημένια νομίσματα. **Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυε.**

'Απὸ τὴν "Ἐφεσο ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε δύο ἐπιστολές, μιὰ πρὸς Γαλάτες καὶ μιὰ πρὸς Κορινθίους. Στὶς Ἐκκλησίες τῆς Γαλατίας, ἀφοῦ ἔψυχε ὁ Παῦλος, ὅρμησαν φανατικοὶ Ἰουδαῖοι - χριστιανοί. Αὐτοὶ ἤθελαν νὰ νοθέψουν τὸν Χριστιανισμὸ καὶ νὰ ὑποχρεώσουν τοὺς πιστοὺς στὶς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Παῦλος ματαίωνε τὶς πονηρές τους ἐνέργειες, αὐτοὶ τὸν ἐσυκοφαντοῦσαν καὶ διάδιδαν ὅτι δὲν εἶναι ἀπόστολος. Συμβούλευαν τοὺς πιστοὺς νὰ μὴν δίνουν σημασία στὰ λόγια τοῦ Παύλου. Αὐτοὶ λοιπὸν φαίνεται ὅτι κλόνισαν ἀρκετοὺς Γαλάτες.

Γ' αὐτοὺς ποὺ εἶχαν κλονιστεῖ, ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴν ἐπιστολὴ του. Φανερώνει σ' αὐτὴν ὅτι εἶναι ἀληθινὸς ἀπόστολος καὶ ὅτι τὸν κάλεσε ὁ Ἰδιος ὁ Θεός. Βεβαιώνει ἀκόμα ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος τελειοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ ὅτι ἡ σωτηρία κερδίζεται ὅχι μὲ τοὺς νεκροὺς τύπους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλὰ μὲ τὴ ζωντανὴ πίστη στὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Καὶ στοὺς Κορίνθιους, ποὺ εἶχαν διαιρεθεῖ σὲ κόμματα καὶ μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ζοῦσαν ἄτακτο βίο, συμβουλεύει νὰ ἔχουν ἀγάπη καὶ ὁμόνοια μεταξύ τους, ἀφοῦ ὅλοι ἔχουν τὴν ἴδια πίστη. Τοὺς παρακινεῖ νὰ εἶναι προσεκτικοὶ στὴ ζωὴ τους, γιὰ ν' ἀποφεύγονται ἔτσι τὰ σκάνδαλα.

## 26. ΤΑΡΑΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΕΣΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ

(Πράξ. Ιθ' 21 - 41)

Στήν "Εφεσο κάθε Μάιο ἔκαναν μεγάλες γιορτές για νὰ τιμήσουν τὴν "Αρτεμη. "Έκαναν θυσίες γιὰ τὴ λατρεία τῆς θεᾶς κι ἄλλες λατρευτικὲς τελετές, καὶ ἀγῶνες γιὰ ψυχαγωγία τοῦ λαοῦ. Ὁργάνωναν καὶ παραστάσεις κι ἄλλες διασκεδάσεις κάτω ἀπὸ τὴν προστασία τῆς θεᾶς. Πλήθη κόσμου ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἔφταναν στήν "Εφεσο. Τὴν ἐπίβλεψη καὶ τὴ διεύθυνση τῶν ἑορτῶν εἶχαν οἱ ἀσιάρχες, ἄνθρωποι πλούσιοι καὶ σεβάσμιοι, ποὺ τοὺς διάλεγαν γιὰ τὸ σκοπὸν αὐτὸν κάθε χρόνο. "Ολο τὸ ἔτος, ίδιαίτερα ὅσο διαρκοῦσαν οἱ γιορτὲς αὐτές, οἱ ἔμποροι πουλοῦσαν μικρὰ ἀσημένια ὁμοιώματα τῆς "Αρτεμῆς καὶ τοῦ ναοῦ της. Αὐτὰ οἱ εἰδωλολάτρες τὰ φοροῦσαν ἐπάνω τους σὰν φυλαχτὰ ἢ τὰ κρεμοῦσαν στὰ σπίτια τους. Πολλὲς φορὲς τὰ ἔθαβαν μαζὶ μὲ τὰ σώματα τῶν νεκρῶν.

'Ἐπειδὴ γινόταν μεγάλη κατανάλωση ἀπὸ αὐτά, εἶχε ἀναπτυχθεῖ ὀλόκληρη ἐπιχείρηση στήν "Εφεσο, ποὺ ἀπασχολοῦσε πολλοὺς ἐργάτες. 'Ο ἀρχηγός τους Δημήτριος, ποὺ λεγόταν ἀργυροκόπος, εἶδε ὅτι τὰ δύο τελευταῖα χρόνια ὅλο καὶ λιγότερα ὁμοιώματα πουλιόνταν. Κατάλαβε ὅτι αὐτὸν ὀφειλόταν στὴ διάδοση τῆς θρησκείας τοῦ Παύλου. Σκέφτηκε τότε ὅτι ἐπρεπε ν' ἀπαλλάξει μὲ κάθε τρόπο τὴν πόλη καὶ τὴν περιοχὴ ἀπὸ τὸν Παῦλο, γιὰ νὰ προκόψει καὶ πάλι τὸ ἐμπόριο του.

Κάλεσε λοιπὸν τὸν Μάιο, τὸν μήνα τῶν γιορτῶν, ὅλους τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς τεχνίτες καὶ τοὺς εἴπει:

—Ξέρετε πῶς, γιὰ νὰ ἔχουμε λεφτά, πρέπει ὁ κόσμος νὰ ἀγοράζει αὐτὰ ποὺ κατασκευάζομε. Βλέπετε ὅμως πῶς ὁ Παῦλος ἔκαμε πολὺ λαὸν τῆς Ἐφέσου καὶ ὅλης τῆς Ἀσίας νὰ πιστέψει ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι θεοί. Καταλαβαίνετε βέβαια ὅτι κινδυνεύομε νὰ χάσουμε τὴ δουλειά μας. Καὶ τὸ χειρότερο, ὑπάρχει φόβος νὰ χάσει τὴ δόξα της ἡ μεγάλη θεά μας, ἡ "Αρτεμη, ποὺ ὅλη ἡ οἰκουμένη τὴ σέβεται.

Μὲ τέχνη μεγάλη ὁ Δημήτριος ἀνάμειξε τὸ συμφέρον μὲ τὴ θρησκεία κι ἐφανάτισε τοὺς ἐργάτες. Ἐκεῖνοι ἀγριεμένοι βγήκαν στήν πόλη κι ἀρχισαν νὰ κραυγάζουν μὲ ὅλη τους τὴ δύναμη: «Μεγάλη ἡ "Αρτεμις Ἐφεσίων!» Ἀπὸ τὶς φωνές τους ταράχτηκε ἡ πόλη, καὶ λαὸς πολὺς τοὺς ἀκολούθησε, χωρὶς νὰ ξέρει τί συμβαίνει. Ἐτρεξαν στὸ σπίτι ὅπου ἔμενε ὁ Παῦλος. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν τὸν βρήκαν, ἄρπαξαν τοὺς Μακεδόνες βοηθούς του, τὸν Γάιο καὶ τὸν Ἀρίσταρχο, καὶ τοὺς ἔσυραν στὸ μεγάλο θέατρο τῆς Ἐφέσου. "Οταν ὁ Παῦλος ἔμαθε ὅσα ἔγιναν, θέλησε νὰ τρέξει στὸ θέατρο καὶ νὰ μιλήσει στὰ πλήθη. Οἱ

μαθητές του ὅμως τὸν ἐμπόδισαν. Καὶ μερικοὶ μάλιστα ἀσιάρχες, ἄρχοντες τοῦ τόπου, ποὺ ἦταν φίλοι του, τοῦ παράγγειλαν νὰ μὴν παρουσιαστεῖ καθόλου στὸ φανατισμένο πλῆθος, κι ἐκεῖνοι θὰ κανόνιζαν τὴν ὑπόθεση.

Τὴν ἵδια ὥρα γινόταν μεγάλη ὄχλοβοὴ στὸ Θέατρο. Φώναζε ὁ καθένας τὸ δικό του. Οἱ περισσότεροι δὲν εἶχαν ιδέα γιὰ ποιό ζήτημα φώναζαν. Τότε θεώρησε κατάλληλη τὴν εὐκαιρία νὰ μιλήσει στὰ πλήθη ἔνας Ἰουδαῖος, Ἀλέξανδρο τὸν ἐλεγαν, καὶ νὰ ύπερασπίσει τοὺς ὁμόθρησκούς του. Οἱ Ἑθνικοὶ σκέφτηκαν πῶς ἦταν Ἰουδαῖος καὶ φυσικὰ ἔχθρος τῆς Ἀρτεμῆς. Ὁργίστηκαν περισσότερο καὶ δὲν τὸν ἀφήσαν νὰ μιλήσει. Ἔπειτα, στὴν Ἔφεσο τιμοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους γιὰ τὸν πλοῦτο τους, ἀλλὰ καὶ τοὺς μισοῦσαν. Ἰδιαίτερα αὐτὴ τὴν ὥρα ποὺ φούντωσε ὁ πατριωτικὸς καὶ θρησκευτικὸς τους φανατισμός, τοὺς ἀντιπαθοῦσαν ἀκόμα πιὸ πολύ. Ἡ ἐμφάνιση λοιπὸν τοῦ Ἀλέξανδρου τοὺς ἐρέθισε περισσότερο κι ἄρχισαν πάλι νὰ κραυγάζουν, «Μεγάλη ἡ Ἀρτεμίς Ἐφεσίων». Δυὸς δρες συνέχεια κραυγάζαν, ώστου ἥρθε ὁ Γραμματεὺς.

Ο Γραμματεὺς είχε μεγάλη δύναμη καὶ ἔξουσία στὴν Ἔφεσο. Ἦταν σὰν Δῆμαρχος στὴν πόλη, καὶ κάτι περισσότερο. Αὐτὸς λοιπὸν ἔκαμε τὸ πλῆθος νὰ σωπάσει. Γιὰ νὰ ἡμερέψει τὰ φανατισμένα πνεύματα, ἄρχισε νὰ ἐπαινεῖ τὴν Ἀρτεμῆ καὶ νὰ λέει ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη καὶ πασίγνωστη θεᾶ τῆς Ἐφέσου. Ἔπειτα βεβαίωσε ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ποὺ τοὺς εἶχαν συλλάβει, οὕτε εἴπαν, οὕτε ἔκαμαν τίποτα ἐναντίον τῆς θεᾶς. Κι ἀν ὁ Δημήτριος μὲ τοὺς τεχνίτες του ἔχει νὰ κατηγορήσει κανένα, ἃς τὸν καταγγείλει νὰ τὸν κρίνουν οἱ ἀνθύπατοι. Τοὺς ἔκαμε τὴ σύσταση νὰ γυρίσουν ἡσυχοὶ στὰ σπίτια τους, γιατὶ, εἰπε, «κινδυνεύομε νὰ θεωρηθοῦμε στασιαστές, χωρὶς νὰ ύπαρχει καμιὰ αἰτία».

Τὰ πλήθη πείσθηκαν καὶ διαλύθηκαν ἡσυχα. Ο Παῦλος μὲ τοὺς βοηθούς του ἔξφυγε τὸν κίνδυνο. Ἦταν ὅμως καιρὸς τώρα νὰ φύγει ἀπὸ τὴν Ἔφεσο, ὅπου είχε μείνει κιόλας τρία σχεδόν χρόνια, ἀπὸ τὸ 54 ὡς τὸ 57.

Τὴν ἀναχώρησή του τὴν εἶχε ἀποφασίσει καὶ πρὶν ἀπὸ τὶς ταραχές. Εἶχε κάμει γνωστὴ μάλιστα στοὺς ἀδελφοὺς τὴν ἀπόφασή του νὰ πάει στὴ Μακεδονία, στὴν Ἑλλάδα, στὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ στὴ Ρώμη. Γ’ αὐτὸς καὶ εἶχε στείλει, ἐβδομάδες πιὸ πρὶν, τρεῖς ἀπὸ τοὺς βοηθούς του, τὸν Τιμόθεο καὶ τὸν Ἐραστὸ στὴ Μακεδονία, τὸν Τίτο στὴν Κόρινθο, γιὰ νὰ τὸν περιμένουν σ’ αὐτὰ τὰ μέρη. Στὴν Κόρινθο εἶχε ἐργαστεῖ πολὺ καὶ ὁ ἄλλος σπουδαῖος μαθητής του, ὁ Ἀπολλώς, ποὺ ὁ Παῦλος τὸν εἶχε στείλει ἀπὸ τὴν Ἔφεσο πολὺ πιὸ πρὶν.

Στὸ διάστημα αὐτὸς πολλοὶ κίνδυνοι ἀπειλοῦσαν τὶς Ἐκκλησίες. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι «ψευδάδελφοι», πού, ἀν καὶ χριστιανοὶ πιά, εἶχαν

έπιμονή στὸ Μωσαϊκὸ Νόμο, γύριζαν τὶς πόλεις καὶ συκοφαντοῦσαν τὸν Παῦλο, ὅτι παραποιοῦσε τὸν Χριστιανισμό. Ἐπειτα πολλοὶ χριστιανοί, κακομαθημένοι ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωή τους, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ Ιδέες καὶ ἔθιμα ξένα πρὸς τὸν Χριστιανισμό, δὲν ζοῦσαν ὅπως ἀπαιτοῦσε ἡ νέα τους πίστη. Πολλὰ ζητήματα παρουσιάστηκαν ίδιαίτερα στὴν Κόρινθο. Ἐκεὶ συνεχίζονταν οἱ διαιρέσεις, ἡ ἀπειθαρχία, ὁ ἄταχτος βίος. Μερικοὶ εἶχαν χάσει τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸν Παῦλο, γιατὶ δὲν ἔπαψαν νὰ τὸν κατηγοροῦν οἱ «ἰουδαῖζοντες». Ἐτσι ἡ Ἐκκλησία αὐτῇ κλονιζόταν καὶ ὁ πολὺς λαὸς τοῦ Κυρίου κινδύνευε. Ὁ Παῦλος ἔπρεπε νὰ κινηθεῖ.

## 27. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΓΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ (Πράξ. κ' 1 - 6. Ἐπιστολὲς Παύλου)

‘Ο Παῦλος, γιὰ νὰ προλάβει μεγαλύτερες συμφορές, ἀποχαιρέτησε τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἐφέσου κι ἔφυγε κατὰ τὸ 57. Πήγε πάλι στὴν Τρωάδα, κι ἐπειδὴ οἱ κάτοικοί της φανέρωσαν τὴ διάθεση νὰ διδαχτοῦν γιὰ τὸν Χριστό, ἔμεινε ἐκεῖ λίγο διάστημα καὶ κήρυσσε. Ἐμεινε ὅμως καὶ γιατὶ περίμενε τὸν Τίτο, ποὺ θὰ τοῦ ἔφερνε εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Κόρινθο. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Τίτος δὲν ἤρθε, ὁ Παῦλος ἔφυγε ἀπὸ τὴν Τρωάδα καὶ μὲ πλοϊο ἤρθε στὴ Μακεδονία. Βγῆκε στὴ Νεάπολη κι ἀπὸ κεῖ πῆγε στοὺς Φιλίππους.

Μὲ πολὺ ἐνθουσιασμὸ τὸν δέχτηκαν οἱ χριστιανοὶ τῶν Φιλίππων. Τὸν ἀγαποῦσαν πραγματικά. Πολλὲς φορὲς ἔδειξαν τὴν ἀγάπη τους μὲ τὰ πολλὰ βοηθήματα ποὺ τοῦ ἔστελναν, ἄν καὶ ἦταν φτωχοί. Μὰ καὶ ὁ Παῦλος πῆρε μεγάλη χαρὰ σὰν εἶδε πάλι τοὺς Φιλιππήσιους. Ἐκεὶ συναντήθηκε καὶ μὲ τὸν Λουκᾶ καὶ τὸν Τιμόθεο, ποὺ τὸν περίμεναν.

‘Η χαρά του ὅμως μετριαζόταν ἀπὸ τὴν ἀνήσυχία ποὺ ἔχει γιὰ τὴν Κόρινθο. Ὁ ἵδιος ἔγραφε λίγο ἀργότερα στοὺς Κορίνθιους, ὅτι, ὅταν ἤρθε στὴ Μακεδονία, δὲ βρῆκε καμιὰν ἀνάπauση, γιατὶ τοὺς σκεφτόταν μὲ θλίψη. “Ἐξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι, ἔγραφε (Β' Κορ. ζ' 5).

Ἐπιτέλους ἤρθε ὁ Τίτος μὲ καλές εἰδήσεις. Οἱ Κορίνθιοι πείστηκαν καὶ συμμορφώθηκαν μὲ ὄσα τοὺς εἶχε παραγγείλει ὁ Παῦλος. Μετανόησαν γιὰ τὶς ἀταξίες τους. Ἐμειναν ὅμως μερικοὶ ιουδαῖζοντες, ποὺ ἔξακολουθοῦσαν νὰ πολεμοῦν τὸν Παῦλο.

Μὲ ἀφορμὴ τὶς εἰδήσεις αὐτὲς ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴ δεύτερη ἐπιστολή του πρὸς Κορινθίους. Σ' αὐτὴ τοὺς γράφει μὲ πολλὴ τρυφερό-

τητα κι ἀγάπη. Τοὺς συμβουλεύει σὰν στοργικὸς πατέρας νὰ φυλάγονται ἀπὸ τοὺς ιουδαῖοντες, ποὺ τοὺς ὄνομάζει ψευδαπόστολους, δόλιους ἐργάτες, ὅργανα τοῦ σατανᾶ. Τοὺς βεβαιώνει ὅτι αὐτὸς εἶναι γνήσιος ἀπόστολος, ὅτι τὸν κάλεσε ὁ Ἰδιος ὁ Χριστὸς καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ἀκόμη καὶ στὸν οὐρανὸν τὸν ἀνέβασε. Τοὺς κάνει τὴ σύσταση νὰ προσέχουν στὴν πίστη καὶ στὴ ζωὴ τους. Τοὺς παρακαλεῖ νὰ μαζέψουν, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες Ἑκκλησίες, βοηθήματα γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀδελφούς τῆς Ἰουδαίας. Στὸ τέλος τούς στέλνει εὐλογίες καὶ ἀσπασμούς. Αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴ τὴν ἔστειλε ὁ Παῦλος στὴν Κόρινθο μὲ τὸν Τίτο καὶ τοῦ παράγγειλε νὰ μείνει ἐκεῖ καὶ νὰ τὸν περιμένει.

Αὐτὸς μὲ τοὺς ἄλλους βοηθούς του ἐξακολούθησε τὴν περιοδεία στὴ Μακεδονία. Εἶναι πολὺ πιθανό, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη καὶ τὴ Βέροια, νὰ ἐπισκέφθηκε καὶ ἄλλες πόλεις, ποὺ πρὶν δὲν εἶχε ἐπισκεφθεῖ. “Οπως φαίνεται, ἔκαμε πορεία καὶ ὡς τὴν Ἰλλυρία, κηρύσσοντας παντοῦ τὸ Εὔαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ (Ρωμ. 1ε' 19).

‘Η περιοδεία του αὐτὴ δὲν φαίνεται νὰ κράτησε πολύ. Εἶχε τὴν ἀπόφαση νὰ ἐπισκεφθεῖ ἀργότερα τὰ μέρη αὐτὰ καὶ νὰ παραμείνει περισσότερον καὶρὸ στὴν “Ηπειρο (Τίτον γ' 12). Τώρα βιαζόταν νὰ κατεβεῖ στὴν Κόρινθο.

“Οταν ἥρθε στὴν Κόρινθο, ἀπόκοψε ἀπὸ τὴν Ἑκκλησία τοῦ Χριστοῦ τοὺς ψευδαδέλφους, γιατὶ ὅσο ἔμεναν αὐτοὶ θὰ δημιουργοῦσαν ζητήματα στὴν Ἑκκλησία. Νουθέτησε ἔπειτα καὶ παρηγόρησε τοὺς πιστούς. Ἀπὸ κεῖ ἔγραψε τὴν περίφημη ἐπιστολή του πρὸς τοὺς Ρωμαίους. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Παῦλος δὲν εἶχε πάει ἀκόμα στὴ Ρώμη, οὔτε καὶ κανεὶς ἄλλος ἀπόστολος. Κι ὅμως ὑπῆρχαν ἐκεῖ πολλοὶ χριστιανοί. Γιὰ νὰ τοὺς καθιδηγήσει λοιπὸν αὐτοὺς στὴν πίστη καὶ γιὰ νὰ τοὺς πληροφορήσει ὅτι σκέφτεται νὰ τοὺς ἐπισκεφθεῖ, ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴ αὐτή, στὶς ἀρχές τοῦ 58 μ.Χ.

Τὴν ἵδια ἐποχὴ οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Κορίνθου, φοβερά ὄργισμένοι ἐναντίον τοῦ Παύλου, ἔκαμαν συνωμοσία. Πήραν τὴν ἀπόφαση νὰ τὸν δολοφονήσουν, μόλις θὰ ἔβρισκαν τὴν κατάλληλη εύκαιρια. “Ομως ὁ Παῦλος φρόντισε νὰ φυλαχτεῖ καὶ τὰ πνεύματα ἡρέμησαν, φαινομενικά.

“Υστερ’ ἀπὸ τρίμηνη παραμονὴ στὴν Κόρινθο, ὁ Παῦλος ἀποφάσισε νὰ φύγει. Ἡθελε τὴν ἑορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς νὰ βρίσκεται στὰ Ιεροσόλυμα. Κι ἐπειδὴ βρέθηκε πλοϊο ἔτοιμο νὰ ταξιδέψει γιὰ τὴ Συρία, θέλησε νὰ μπει σ' αὐτό. Ἀλλὰ καὶ οἱ συνωμότες Ἰουδαῖοι βιάστηκαν νὰ πάρουν θέση στὸ ἴδιο πλοϊο, μὲ σκοπὸν νὰ δολοφονήσουν τὸν Παῦλο στὸ ταξίδι. Εύτυχως ἡ συνωμοσία τους φανερώθηκε τὴν τελευταία στιγμή. ‘Ο Παῦλος πήρε τότε μαζὶ του τοὺς βοηθούς του, ὅπως καὶ Κορίνθιους

χριστιανούς, ποὺ θὰ ἔφερναν βοηθήματα στὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀναχώρησε γιὰ τὴ Μακεδονία.

’Απὸ κεῖ ἔστειλε ὅλους τοὺς ἄλλους στὴν Τρωάδα, κι ἐκεῖνος ἥρθε στοὺς Φιλίππους. Ἐπιθύμησε νὰ μείνει λίγες μέρες ἀκόμα στὴν πόλη τῶν ἐκλεκτῶν ἐκείνων χριστιανῶν. Ἐκεῖ βρισκόταν τότε καὶ ὁ Λουκᾶς ὁ ἀγαπητός του. Θὰ βρῆκε λίγη ἀνάπauση τώρα τὸ ταλαιπωρημένο σῶμα καὶ τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα τοῦ ἀποστόλου, κοντὰ στὴν ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν καὶ κάτω ἀπὸ τὴ φροντίδα τοῦ Λουκᾶ, τοῦ γιατροῦ.

## 28. Ο ΠΑΥΛΟΣ ΓΥΡΙΖΕΙ ΣΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ (Πράξ. Κ 6 - κα' 40)

Στοὺς Φιλίππους ἔμεινε ὁ Παῦλος ὡς τὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα. “Υστερα ἀπὸ τὴ γιορτὴ μπῆκε στὸ πλοῖο μαζὶ μὲ τὸν Λουκᾶ καὶ πῆγε στὴν Τρωάδα. “Εμεινε ἐκεῖ ἐπτὰ μέρες καὶ κήρυσσε τὸ Εὐαγγέλιο.

Τὸ τελευταῖο βράδυ, ἦταν ἡ πρώτη μέρα τῆς ἑβδομάδας, ἔγινε κάποιο οπουδαῖο περιστατικό. Ἡ αἴθουσσα ὅπου γινόταν τὸ κήρυγμα, στὸν τρίτο ὄροφο, ἦταν γεμάτη ἀσφυχτικά. Πολλοὶ ἀνέβηκαν καὶ κάθισαν στὰ παράθυρα. Λαμπάδες πολλὲς φωτίζαν τὸ χῶρο. ‘Ο Παῦλος συνέχισε τὴ διδασκαλία του καὶ πέρα ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα.

“Ἐνας νεαρός, ὁ Εὔτυχος, ποὺ καθόταν πάνω στὸ παράθυρο, νύσταξε καὶ κοιμήθηκε βαθιά. Κάποια στιγμὴ ἔχασε τὴν ἰσορροπία του καὶ ἐπεσε κάτω. Κατέβηκαν γρήγορα ὅλοι καὶ τὸν βρῆκαν νεκρό. ‘Ο Παῦλος ὅμως, μὲ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ, τὸν ἀνάστησε. Πόσο θαύμασαν καὶ πόση χαρὰ πῆραν οἱ πιστοί! “Υστερα ἀνέβηκαν πάλι στὴν ἐπάνω αἴθουσα, τέλεσαν τὸ μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ παρακολούθησαν τὴ συνέχεια τῆς διδασκαλίας ὡς τὴν αὐγή.

Τὸ πρώι οἱ ἀπόστολοι ἀποχαιρέτησαν τοὺς χριστιανούς τῆς Τρωάδας. Οἱ ἄλλοι μπῆκαν στὸ πλοῖο, ὁ Παῦλος πῆγε πεζὸς στὴν “Ασσο. Ἐκεῖ συνάντησε τὸ πλοῖο καὶ ταξίδεψε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους στὴ Μυτιλήνη. ‘Απὸ κεῖ τὴν ἄλλη μέρα πέρασαν δίπλα ἀπὸ τὴ Χίο, ἔμειναν μιὰ μέρα στὴ Σάμο καὶ τὴν ἄλλη βγῆκαν στὴ Μίλητο.

Δὲν ἥθελε νὰ βγεῖ στὴν “Ἐφεσο, γιὰ νὰ μὴν καθυστερήσει, βιαζόταν νὰ βρεθεῖ τὴ μέρα τῆς Πεντηκοστῆς στὰ Ἱεροσόλυμα. “Εστειλε ὅμως καὶ κάλεσε στὴ Μίλητο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἔδωσε ὑπέροχες συμβουλές. Τοὺς θύμισε τὸ ζῆλο ἀλλὰ καὶ τὴν ταπείνωση ποὺ εἶχε αὐτός, ὅταν ἐργάστηκε στὴν “Ἐφεσο. Παρ’ ὅλο ποὺ δοκίμασε πολλοὺς κινδύνους καὶ δοκιμασίες, ὅμως κήρυξε τὸν Χριστὸ

σὲ Ιουδαίους καὶ Ἐθνικούς πάντοτε μὲθάρρος. Τώρα πηγαίνει στὴν Ἱερουσαλήμ, μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὅπου τὸν περιμένουν θλίψεις καὶ δοκιμασίες μεγάλες. "Ισως νὰ μὴν τὸν ξαναδοῦν πιά. Αὐτοὶ τώρα ἔπρεπε ν' ἀγρυπνοῦν καὶ νὰ προσέχουν τὸ χριστιανικό ποίμνιο. Περισσότερο ὅμως νὰ προσέχουν τὸν ἑαυτό τους, γιὰ νὰ μὴν παρασυρθοῦν σὲ ἀμαρτίες καὶ σὲ αἰρέσεις. Νὰ ἀποφεύγουν τὴν φιλαργυρία. Νὰ ἔχουν σὰν παράδειγμα αὐτὸν πού, ἐνῶ τρία χρόνια ἐκήρυξε στὴν "Ἐφεσο, ὅλο αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐργαζόταν γιὰ νὰ συντηρεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ τοὺς βοηθούς του.

—Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ καὶ νὰ θυμᾶστε ὅτι τρία χρόνια δὲν ἔπαψα, νῦχτα καὶ μέρα, μὲ δάκρυα νὰ σᾶς συμβουλεύω. Καὶ τώρα σᾶς ἐμπιστεύομαι, ἀδελφοί μου, στὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ.

Γονάτισε καὶ προσευχήθηκε μὲ δῆλους μαζί. Βαθιὰ συγκινημένοι τὸν συνόδευσαν μέχρι τὸ πλοϊο καὶ τὸν ἀποχαιρέτησαν μὲ δάκρυα. "Εκλαιαν ὄλοι, γιατί καταλάβαιναν ὅτι γιὰ τελευταία φορὰ ἔβλεπαν τὸν ἀγαπημένο τους ἀπόστολο.

'Απὸ τὴν Μίλητο μὲ πλοϊο πέρασαν στὴν Κῶ, τὴν ἄλλη μέρα στὴ Ρόδο κι ἔπειτα βγῆκαν στὰ Πάταρα τῆς Κιλικίας. 'Απὸ κεῖ μὲ ἄλλο πλοϊο πέρασαν κάτω ἀπὸ τὴν Κύπρο, κι ἀνοίχτηκαν γιὰ τὴ Συρία. "Ἐφτασαν στὴν Τύρο. "Ἐμειναν ἑκεῖ ἐφτὰ μέρες, ώστου νὰ ξεφορτώσει τὸ πλοϊο. Οἱ Χριστιανοὶ στὴν Τύρο ἔλεγαν στὸν Παῦλο νὰ μὴν πάει στὰ Ἱεροσόλυμα, ἐνιωθαν φόβο γιὰ τὴ ζωὴ του. Μὲ συγκίνηση τὸν συνόδεψαν ώς τὴν παραλία καὶ χωρίστηκαν μὲ προσευχὲς κι ἀσπασμούς. Τὸ πλοϊο τοὺς ἔφερε ώς τὴν Πτολεμαΐδα, ὅπου ἔμειναν μιὰ μέρα. "Υστερα, μὲ πεζοπορεία ἥρθαν στὴν Καισάρεια, ὅπου φιλοξενήθηκαν πρόθυμα στὸ σπίτι τοῦ διακόνου Φιλίππου. Τότε ἥρθε καὶ τοὺς βρῆκε ὁ προφήτης "Ἀγαβὸς ἀπὸ τὴν Ἰουδαία.

"Ο "Ἀγαβὸς πῆρε τὴ ζώνη τοῦ Παύλου καὶ τοῦ ἔδεσσε χέρια καὶ πόδια, προφητεύοντας ὅτι στὴν Ἱερουσαλήμ περιμένουν τὸν Παῦλο δεσμὰ καὶ θλίψεις. "Ολοὶ τότε, συνοδοὶ καὶ ντόπιοι, πάρακαλοῦσαν μὲ δάκρυα τὸν Παῦλο νὰ μὴν πάει στὰ Ἱεροσόλυμα. Αὐτὸς ὅμως εἶπε ὅτι εἶναι ἐτοιμος ὅχι μόνο νὰ δεθεῖ, ἀλλὰ καὶ νὰ πεθάνει γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Παρηγόρησε τοὺς λυπημένους χριστιανούς καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ ποῦνε κι αὐτοὶ μαζί του τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γινέσθω.

'Αφοῦ ξεκουράστηκε λίγες μέρες ὁ Παῦλος στὴν Καισάρεια, πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὴν Ἱερουσαλήμ μὲ τοὺς συνοδούς του. Μαζί του εἶχε καὶ μερικούς μαθητές ἀπὸ τὴν Καισάρεια.

Οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ τὸν δέχτηκαν μὲ πολλὴ χαρά. Τὴν ἄλλη μέρα συγκεντρώθηκαν ὄλοι οἱ πρεσβύτεροι στὸ σπίτι τοῦ Ἰακώ-

βου. 'Εκεī ὁ Παῦλος διηγήθηκε, μὲ λεπτομέρειες, μὲ πόσο θαυμαστὸ τρόπο διαδόθηκε τὸ Εύαγγέλιο στοὺς Ἐθνικούς καὶ στοὺς Ἰουδαίους, στὴν Ἀσία καὶ στὴν Ἑλλάδα. "Ολοὶ θαύμασαν τὸ ἔργο τοῦ Παύλου καὶ δόξασαν τὸν Θεό.

'Η γιορτὴ τῆς Πεντηκοστῆς ἔφτασε. Πλῆθος Ἰουδαῖοι ἤρθαν στὴν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ διάφορα μέρη. 'Ανάμεσά τους ύπηρχαν καὶ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀσίας, παλιοὶ γνώριμοι κι ἔχθροι τοῦ Παύλου. Αὐτοὶ θεώρησαν κατάλληλη τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξοντώσουν ἐκεī τὸν ἀπόστολο. Μπροστὰ σὲ ἔνα πλῆθος ἀπὸ Ἰουδαίους, ὅρμησαν στὸ Ναὸ καὶ ἐπιασαν τὸν Παῦλο φωνάζοντας:

—'Ισραηλίτες, βοηθήστε μας ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Αὔτὸς διδάσκει Ἰουδαίους καὶ Ἐθνικούς ἀντίθετα στὸ Μωσαϊκὸ Νόμο. Αὔτὸς ἐμόλυνε τὸ Ναό μας, ἔφερε μέσα σ' αὐτὸν "Ἐλληνες".

'Η τελευταία κατηγορία ἦταν καθαρὴ συκοφαντία. Εἶχε βέβαια ὁ Παῦλος "Ἐλληνες βοηθούς, γύριζε μαζί τους στὴν πόλη, δὲν τοὺς ἔφερε ὅμως ποτὲ μέσα στὸ Ναό. Τὸ πλῆθος πίστεψε τὴν κατηγορία, ταράχτηκε καὶ ὅρμησε μὲ μανία ἐναντίον τοῦ Παύλου. Τὸν ἐπιασαν καὶ τὸν ἐσπρωξαν ἔξω ἀπὸ τὸ Ναό, ἔξω δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ αὐλή, γιὰ νὰ τὸν σκοτώσουν. Μάλιστα οἱ φύλακες, ἐπειδὴ φοβήθηκαν μήπως ὁ φόνος γίνει στὴν ἐσωτερικὴ αὐλή καὶ μολυνθεὶ ὁ ναός, μόλις βγῆκε τὸ πλῆθος, ἔκλεισαν ἀμέσως τὶς θύρες. "Εξω, στὴν αὐλὴ τῶν Ἐθνῶν, ὁ φανατισμένος ὄχλος ἄρχισε νὰ χτυπᾶ μὲ μανία τὸν ἀπόστολο. Καὶ θὰ τὸν ἐφόνευαν βέβαια ἐπὶ τόπου, ἂν δὲν προλάβαινε ὁ Ρωμαῖος χιλί-αρχος Λυσίας.

Αὔτος, μόλις ἔμαθε πῶς γίνονται ἐπεισόδια, παράλαβε ἀμέσως ἐκατόνταρχους καὶ στρατιώτες ἀπὸ τοὺς στρατῶνες ἐκεī κοντά, καὶ ὅρμησε ἀνάμεσα στὰ πλήθη. Τράβηξε τὸν Παῦλο ἀπὸ τὰ χέρια τους καὶ τὸν ἔδεσε μὲ δυὸ ἀλυσίδες. "Επειτα ρώτησε νὰ μάθει τί συμβαίνει. Τότε ὅλοι μαζὶ κραύγαζαν τόσο πολύ, ὥστε δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβει τίποτα. Γι' αὐτὸ διάταξε νὰ ὀδηγήσουν τὸν Παῦλο στὸ φρούριο. Καὶ ἦταν τόση ἡ μανία καὶ ἡ ὄρμη τοῦ πλήθους ἐναντίον τοῦ Παύλου, ὥστε μὲ δυσκολία μεγάλη κατόρθωσαν οἱ στρατιώτες νὰ σπρώξουν πρὸς τὰ πίσω τὰ πλήθη καὶ νὰ προφυλάξουν τὸν Παῦλο. 'Εξαγριωμένοι τότε, γιατὶ τοὺς ἔσφυγε τὸ θύμα τους, φώναξαν: «Ἄλερε αὐτόν!» (Θανάτωσέ τον).

Μέσα στὴ γενικὴ αὐτὴ σύγχυση μόνο ὁ Παῦλος διατηροῦσε τὴν ἡρεμία του. Γύρισε στὸ χιλίαρχο, τοῦ μίλησε ἐλληνικὰ καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ μιλήσει στὰ πλήθη. Τοῦ εἰπε ὅτι εἶναι βέβαια Ἰουδαῖος, ἀλλὰ κατάγεται ἀπὸ τὴν Ταρσό. 'Ο χιλίαρχος ἡσύχασε κάπως, ὅταν εἰδε ὅτι ἔχει μπροστά του ἔναν ἐλληνιστὴ Ἰουδαῖο, μορφωμένο, ποὺ δὲν ἦταν μάλιστα ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Ταρσό.

Πίστεψε ότι ό Ταρσέας αύτός θὰ ἦταν ἀπαλλαγμένος ἀπὸ τὸ συνηθισμένο φανατισμὸ ποὺ εἶχαν οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλήμ. Τοῦ ἔδωσε τὴν ἀδειὰ λοιπὸν νὰ μιλήσει στὰ πλήθη.

## 29. Ο ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

(Πράξ. κβ' 1 - κγ' 30)

Καταπληγωμένος ό Παῦλος, ἥρεμος ὅμως καὶ γαλήνιος, στάθηκε σὲ ἔνα σκαλοπάτι, κίνησε τὸ χέρι του στὰ πλήθη κι ἀφοῦ ἔγινε ἡσυχία, μιλήσει στὴν ἐβραϊκὴ γλώσσα. Εἶπε γιὰ τὴν καταγωγὴ του, γιὰ τὴ μόρφωση ποὺ πήρε κοντὰ στὸ γνωστὸ δάσκαλό του, τὸν Γαμαλίήλ, εἶπε γιὰ τὸ μεγάλο ζῆλο ποὺ εἶχε στὸ Νόμο τοῦ Μωυσῆ. Ἀνάφερε μάλιστα ότι ἀπὸ τὸ μεγάλο ζῆλο του καταδίωξε ὡς τὸ θάνατο τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε ἀκόμα ότι εἶχε λάβει ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα κι ἀπὸ τοὺς πρεσβύτερους ἐντολὴ καὶ συστάσεις νὰ καταδιώξει καὶ τοὺς χριστιανοὺς στὴ Δαμασκό.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀκροατὲς τοῦ Παύλου, ποὺ τὸν ἤξεραν ἀπὸ πρίν, θὰ τὰ θυμοῦνταν ὅλα αὐτά. Τὸ πλῆθος τὸν ἄκουε μὲ μεγαλύτερη ἡσυχία καὶ προσοχὴ. Διηγήθηκε ὕστερα τὸ δράμα ποὺ εἶδε ἔξω ἀπὸ τὴ Δαμασκό, ὅλα ὅσα ἔγιναν μετὰ μέσα στὴν πόλη καὶ τὴν ἐντολὴ ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός νὰ κηρύξει τὸ Εὔαγγέλιο στοὺς Ἐθνικούς.

Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ ἀνάφερε τοὺς Ἐθνικούς, ξέσπασε τρομερότερη ἡ ὄργὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἀρχισαν νὰ κραυγάζουν πάλι μὲ μανία, νὰ πιετοῦν τὰ ροῦχα τους καὶ νὰ ρίχνουν χῶμα στὸν ἄέρα. Μέσα σ' ὅλες τὶς κραυγὲς ξεχώριζαν οἱ λέξεις: «Πάρε τον καὶ σκότωσέ τον. Αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ ζει πιά».

Ο χιλίαρχος, ἐπειδὴ φοβήθηκε μήπως γίνουν μεγαλύτερες ταραχές, διάταξε νὰ φέρουν τὸν Παῦλο στὸ στρατώνα καὶ νὰ τὸν μαστίγωσουν. Νόμισε ότι κάτι προσβλητικὸ εἶπε ὁ Παῦλος στὰ πλήθη καὶ προκάλεσε μ' αὐτὸ τὴ μανία τους. Πίστεψε ἀκόμα ότι μὲ τὸ μαστίγωμα θὰ ἀνάγκαζε τὸν ἀπόστολο νὰ τοῦ φανερώσει τὴν ἀλήθεια, γιατὶ νόμισε ότι κάτι τοῦ ἔκρυβε. «Οταν ὅμως ὁ Παῦλος εἶδε νὰ ἐτοιμάζουν τὰ μαστίγια, εἶπε στὸν ἐκατόνταρχο ποὺ παραστεκόταν:

—Ἐπιτρέπεται νὰ μαστίγωσετε Ρωμαῖο πολίτη καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ καταδικαστεῖ;

Ο ἐκατόνταρχος ἔτρεξε κι ἀνάφερε στὸ χιλίαρχο ότι ὁ δεσμώτης εἶναι Ρωμαῖος πολίτης. Ἐκείνος φοβήθηκε. Ἡρθε στὸν Παῦλο καὶ τὸν ρώτησε:

—Πέδ μου, είσαι Ρωμαῖος;

—Ναι, εἶπε ὁ Παῦλος.

—Ἐγώ πλήρωσα πολλὰ γιὰ ν' ἀποκτήσω τὴν Ρωμαϊκὴν ὑπηκοότητα.

—Ἐγώ ὅμως, εἶπε ὁ Παῦλος, γεννήθηκα Ρωμαῖος πολίτης.

“Ετοι ἀπόφυγε τὸ μαστίγωμα. Ὁ χιλίαρχος ἥθελε νὰ μάθει τὴν ἀλήθεια, ἀλλά, ἐπειδὴ ἡ ἀναστάτωση ἔγινε γιὰ ζητήματα τῆς ιουδαϊκῆς θρησκείας καὶ τὸν Παῦλο τὸν κατηγοροῦσαν Ἰουδαῖοι, ἐπρεπε νὰ γίνει κάποια δίκη. Σύμφωνα μὲ τὰ Ιουδαϊκὰ ἔθιμα, ἀρμόδιο γιὰ τὴν ὑπόθεση αὐτὴ ἦταν τὸ Συνέδριο τῆς Ἱερουσαλήμ.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ χιλίαρχος προκάλεσε σύγκληση τοῦ Συνέδριου καὶ ἔστειλε μπροστά τους τὸν Παῦλο, χωρὶς τὰ δεσμά του. Παραβρέθηκε κι ὁ Ἰδιος γιὰ νὰ μάθει τὴν αἰτία ποὺ κατηγοροῦσαν τὸν Παῦλο, καὶ ἀνάλογα ὕστερα θ' ἀποφάσιζε. Γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο, πῆρε μαζί του μερικοὺς στρατιῶτες.

‘Ο Παῦλος ἀντίκρισε κατάματα τοὺς συνέδρους καὶ εἶπε:

—Ἀδελφοί, ἐγὼ ἔζησα καὶ φέρθηκα ἀπέναντι στὸν Θεὸν μὲ ἀγαθὴ συνείδηση μέχρι σήμερα.

Μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ ἀρχιερέας Ἀνανίας, θύμωσε. Πρόσταξε καὶ τὸν χτύπησαν στὸ στόμα.

—Ο Θεὸς θὰ χτυπήσει κι ἐσένα, εἶπε ὁ Παῦλος, τοῖχε κεκονιαμένε.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἐσύ ὁ δικαστὴς παρανομεῖς, ἀφοῦ διατάζεις νὰ μὲ χτυπήσουν χωρὶς νὰ φταίω.

—Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ βρίζεις; τοῦ εἶπαν οἱ ἄλλοι.

—Δὲν ἐγνώριζα, ἀδελφοί, ὅτι είναι ἀρχιερέας, ἀπάντησε ὁ Παῦλος.

“Επειτα ἡ Γραφὴ λέει «μὴν κακολογήσεις ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου».

‘Ο Παῦλος κατάλαβε ἀπὸ τὶς συζητήσεις ποὺ ἔγιναν ὅτι τὸ ἔνα μέρος τῶν συνέδρων ἦταν Σαδδουκαῖοι, ἐνῶ τὸ ἄλλο μέρος ἦταν Φαρισαῖοι. Εἶπε λοιπὸν μὲ φωνὴ δυνατή:

—Ἐγώ, ἀδελφοί, εἴμαι Φαρισαῖος, γιὸς Φαρισαίου. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ κρίνομαι, γιατὶ πιστεύω στὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν.

Τὰ λόγια αὐτὰ προκάλεσαν φιλονικία καὶ σύγχυση ἀνάμεσα στοὺς συνέδρους. Οἱ Φαρισαῖοι, ἐπειδὴ κι αὐτοὶ πίστευαν στὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, φώναζαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἐντελῶς ἀθῶος. Οἱ Σαδδουκαῖοι ὅμως, ποὺ δὲν πίστευαν καθόλου στὴν ἀνάσταση, κατηγοροῦσαν τὸν Παῦλο καὶ τὸν ἔβγαζαν ἔνοχο.

Κι ἀπὸ τὰ δύο μέρη, μὲ κραυγὲς καὶ χειρονομίες, ὅρμησαν πρὸς τὸν Παῦλο καὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὸν τραβήξουν κοντά τους. Πάνω στὴ μανία τους ὑπῆρχε φόβος νὰ τὸν κομματιάσουν. ‘Ο χιλίαρχος, ποὺ φοβήθηκε γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Παύλου, διάταξε ἀμέσως τοὺς στρατιῶτες καὶ τὸν ἄρπαξαν ἀπὸ τὰ χέρια τους καὶ τὸν ἔφεραν πάλι στὸ στρατώνα.

Τὴν νύχτα ὁ Κύριος παρουσιάστηκε στὸν Παῦλο καὶ τοῦ εἶπε: «”Ἐχεθάρρος, Παῦλε. “Οπως ἔδωσες μαρτυρία γιὰ μένα στὴν Ἱερουσαλήμ, ἔτσι θὰ δώσεις μαρτυρία καὶ στὴν Ρώμη». πνευματικόν μετεπέβαλεν

Τὴν ἄλλη μέρα συγκεντρώθηκαν πάλι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ μερικοὶ πρεσβύτεροι. Ἡταν καταπικραμένοι καὶ ἀγανακτισμένοι, γιατὶ μὲ τὶς διαιρέσεις καὶ τὶς φιλονικίες τους ἔχασαν μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τους τὸν Παῦλο. Πῶς τώρα θὰ κατόρθωναν νὰ τὸν δικάσουν καὶ νὰ τὸν καταδικάσουν; «Ομως, τὸ προηγούμενο βράδυ, σαράντα φανατισμένοι Ἰουδαῖοι ἔκαμαν συνωμοσία νὰ ἔξοντάσουν τὸν Παῦλο. Ὁρκίστηκαν νὰ μὴ φᾶνε καὶ νὰ μὴν πιοῦνται τίποτα, ἢν πρῶτα δὲν τὸν σκοτώσουν. Πῆγαν καὶ στοὺς ἀρχιερεῖς καὶ στοὺς πρεσβύτερους, τοὺς ἀνακοίνωσαν μυστικὰ τὴν ἀπόφασή τους. Τοὺς εἶπαν ἀκόμα νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν χιλίαρχο νὰ στείλει τὸν Παῦλο στὸ Συνέδριο, τάχα γιὰ νὰ τὸν ἀνακρίνουν καλύτερα. Στὸ δρόμο αὐτοὶ θὰ ὄρμοῦσαν καὶ μέσα στὴ σύγχυση θὰ τὸν ἐφόνευαν.

Εὔτυχως ἡ συνωμοσία τους ἀποκαλύφτηκε. «Οταν συζητοῦσαν τὰ ἐγκληματικὰ τους σχέδια, στεκόταν κοντά τους, χωρὶς νὰ τὸ δοῦν, ἔνα παιδί καὶ ἄκουσε τὰ πάντα. Τὸ παιδί αὐτὸ ἥταν ἀνεψιός τοῦ Παύλου, γιὸς τῆς ἀδελφῆς του. »Ετρεξε λοιπὸν ἀμέσως καὶ τὰ φανέρωσε ὅλα στὸ θεῖο του. «Ο Παῦλος ἔστειλε τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ παιδί στὸ χιλίαρχο. »Εκεῖ αὐτὸ εἶπε πάλι μὲ τὴν λεπτομέρεια ὅσα ἄκουσε.

«Ο χιλίαρχος, γιὰ νὰ προλάβει τὸ ἐγκληματικό, κάλεσε ἀμέσως δύο ἑκατόνταρχους. Τοὺς διάταξε νὰ ἔτοιμάσουν διακόσιους στρατιῶτες, ἐβδομήντα ίππεῖς, διακόσιους λογχοφόρους καὶ ἀρκετὰ ζῶα. Στὶς ἐννέα τὸ βράδυ τοὺς διάταξε καὶ παράλαβαν μυστικὰ τὸν Παῦλο. Τὸν ἔβαλαν πάνω σ' ἔνα ζῶο καὶ μὲ τὴν ἰσχυρὴ ἐκείνη συνοδείᾳ τὸν πῆραν γιὰ τὴν Καισάρεια. Ο χιλίαρχος Λυσίας τὸν ἔστελνε ἐκεῖ, στὸν ἡγεμόνα Φήλικα, γιατὶ αὐτὸς ἥταν πιὸ ἀρμόδιος νὰ τὸν κρίνει καὶ γιατὶ στὴν Καισάρεια ὁ ὑπόδικος θὰ εἶχε περισσότερη ἀσφάλεια.

### 30. Ο ΠΑΥΛΟΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑ περισσότερον μετεπέβαλεν

«Η συνοδείᾳ ἔφερε τὸν Παῦλο στὴν Καισάρεια καὶ τὸν παράδωσε στὸν Φήλικα. Τοῦ ἔδωσαν καὶ μιὰν ἐπιστολή, ὅπου ὁ χιλίαρχος ἔγραφε στὸν ἡγεμόνα, ὅτι τὸν Παῦλο, Ρωμαῖο πολίτη, ἄδικα, ὅσο αὐτὸς ἐξακρίβωσε, θέλησαν νὰ τὸν δικάσουν καὶ νὰ τὸν φονεύσουν οἱ Ἰουδαῖοι. Τὸν στέλνει στὴν Καισάρεια καὶ εἰδοποίησε — ἔγραφε — τοὺς κατηγόρους του νὰ παρουσιαστοῦν ἐκεῖ, γιὰ νὰ γίνει νέα δίκη.

“Οταν ὁ Φῆλιξ διάβασε τὴν ἐπιστολήν, εἶπε στὸν Παῦλο ὅτι θὰ τὸν ἀκούσει, ὅταν ἔλθουν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ κατήγοροί του. Καὶ διάταξε τοὺς στρατιῶτες νὰ τὸν φρουροῦν στὸ πραιτώριο.

‘Ο Φῆλιξ δὲν ἤταν τίμιος καὶ ἀγαθὸς διοικητής. Ὡταν κάποτε δοῦλος, ἀπέλευθερώθηκε ὅμως καὶ κατόρθωσε νὰ γίνει ἐπαρχος τῆς Ἰουδαίας. Ἀπέναντι στοὺς ἀνωτέρους του ἤταν ταπεινὸς κόλακας, ἀπέναντι στοὺς κατωτέρους του σκληρός. Κάθε ταραχὴ τοῦ λαοῦ τὴν ἔπινιγε στὸ αἷμα. Τῇ θέσῃ του τῇ χρωστοῦσε στὴν ὑποστήριξη τοῦ ἀρχιερέα Ἰωνάθαν, κι ὅμως αὐτὸν τὸν δολοφόνησε. Ζοῦσε βίο παράνομο καὶ ἄσωτο. Εἶχε σύζυγό του τὴν κόρη τοῦ βασιλιά Ἀγρίππα τοῦ Α', ἐκείνου ποὺ εἶχε φυλακίσει κάποτε τὸν Πέτρο. Αὐτὸς θὰ γινόταν τώρα ὁ δικαστὴς τοῦ Παύλου.

Πέντε μέρες ἀργότερα ἥρθαν στὴν Καισάρεια ὁ ἀρχιερέας Ἀνανίας, μερικοὶ πρεσβύτεροι κι ἔνας δικηγόρος, σὰν ἀντιπρόσωποι τοῦ Συνεδρίου. Μπροστὰ στὸν Φῆλικα καὶ τὸν ὑπόδικο Παῦλο, ἄρχισε ὁ δικηγόρος μὲ στόμφο τὸ κατηγορητήριο. Γιὰ νὰ κερδίσει τὴν εὔνοια τοῦ Φῆλικα, τοῦ ἔκαμε μερικές φτηνές κολακείες.

—Χάρη σ' ἐσένα, τοῦ εἴπε, χαιρόμαστε μεγάλη εἰρήνη στὸ ἔθνος μας. Μὲ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πρόνοιά σου μεγάλα ἔργα γίνονται στὴ χώρα μας. Τὸ ἀναγνωρίζομε παντοῦ καὶ πάντοτε, **κράτιστε Φῆλιξ**.

“Επειτα κατηγόρησε τὸν Παῦλο ὅτι παρακινεῖ σὲ στάση τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι πρωτοστατεῖ στὴ διάδοση τῆς αἰρέσεως τῶν Ναζωραίων καὶ ὅτι θέλησε νὰ βεβηλώσει τὸ ναὸ τοῦ Σολομώντα.

—Ἐμεῖς τὸν πιάσαμε καὶ θὰ τὸν δικάζαμε σύμφωνα μὲ τὸ νόμο μας, ὅμως ὁ χιλιάρχος Λυσίας τὸν ἀπόσπασε μὲ πολλὴ βίᾳ ἀπὸ τὰ χέρια μας.

‘Ο Ἀνανίας καὶ οἱ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ἐπιβεβαίωσαν ζωηρὰ τὰ λόγια τοῦ δικηγόρου.

“Οταν τελείωσαν, ἄρχισε ὁ Παῦλος, σοβαρὸς καὶ ἥρεμος, τὴν ἀπολογία του.

—Μὲ χαρά μου θ' ἀπολογηθῶ σήμερα μπροστά σου, εἶπε στὸν Φῆλικα, ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι ἀπὸ πολλὰ χρόνια εἰσαι διοικητής τοῦ ἔθνους τούτου καὶ ξέρεις τὰ ζητήματά του. Μὲ κατηγοροῦν ὅτι ξεσηκώνω σὲ στάση τὸ λαὸ τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐγὼ ὅμως μόλις πρὶν ἀπὸ δώδεκα μέρες πῆγα στὴν πόλη γιὰ νὰ προσκυνήσω καὶ κανεὶς δὲ μὲ εἰδὲ νὰ μιλάω σὲ κανένα, οὕτε στὴ συναγωγὴ οὕτε στοὺς δρόμους. Εἶμαι γνήσιος Ἰουδαῖος, δὲν εἶμαι Ἱερόσυλος. Γιὰ τὶς κατηγορίες ποὺ λένε, δὲν ἔχουν νὰ παρουσιάσουν κανένα μάρτυρα. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι εἶμαι χριστιανός. Ἀλλὰ σὰν χριστιανὸς λατρεύω τὸν Θεό τῶν πατέρων μας. Πιστεύω στὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν καὶ προσπαθῶ νὰ ζῶ μὲ καθαρὴ

συνείδηση ἀπέναντι στὸ Θεό καὶ στοὺς ἀνθρώπους. **Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον.**

“Οταν τ’ ἄκουσε αὐτὰ ὁ Φῆλιξ, κατάλαβε ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι τὸν κατηγοροῦν ἀπὸ μίσος, ἐπειδὴ εἶναι χριστιανός. Ἀνάβαλε τὴν ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως καὶ εἶπε ὅτι θὰ κάμει νέες ἀνακρίσεις, ὅταν ἔλθει ὁ χιλιαρχὸς Λυσίας. Τὸν Παῦλο διάταξε νὰ τὸν φυλάγουν καὶ νὰ τοῦ φέρονται μὲ εὐγένεια. Νὰ τὸν ἀφήσουν νὰ συναναστρέφεται ἐλεύθερα μὲ τοὺς φίλους καὶ τοὺς βοηθούς του ποὺ βρίσκονταν τότε στὴν Καισάρεια, δηλαδὴ μὲ τὸν Λουκᾶ, τὸν Ἀρίσταρχο, τὸν διάκονο Φίλιππο καὶ τοὺς ἄλλους χριστιανούς.

Λίγες μέρες ἀργότερα ὁ Φῆλιξ ἐκάλεσε τὸν Παῦλο καὶ τοῦ ζήτησε νὰ τοῦ μιλήσει γιὰ τὴν **νέα ὁδό**, τὴν θρησκεία τοῦ Χριστοῦ. Ἡταν ἐκεῖ καὶ ἡ σύζυγος τοῦ ἡγεμόνα, ἡ Δρουσίλλῃ. Ὁ Παῦλος, ποὺ γνώριζε τὴν ζωὴν καὶ τὸ χαρακτήρα τοῦ Φῆλικα, ἥρχισε νὰ μιλάει γιὰ δικαιοσύνη κι ἐγκράτεια καὶ γιὰ μέλλουσα κρίση. Μὲ τόση δύναμη παράστησε τὴν φοβερὴ εὐθύνη καὶ τὴν τιμωρία τῶν ἀμαρτωλῶν, ποὺ ὁ Φῆλιξ κυριεύτηκε ἀπὸ φόβο μεγάλο. **Ἐμφοβος γενόμενος** σταμάτησε τὸν Παῦλο καὶ τοῦ εἶπε:

—Πήγαινε γιὰ τώρα καὶ θὰ σὲ καλέσω πάλι, ὅταν μοῦ δοθεῖ εύκαιρια.

Εὔκαιριες δόθηκαν πολλές καὶ ὁ Φῆλιξ ἐκάλεσε τὸν Παῦλο, ὅχι ὅμως γιὰ νὰ τὸν συμβουλευθεῖ περὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Σκέφτηκε ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ ἀφήσει ἐλεύθερο τὸν Παῦλο, ἂν ἐπαιρνε κάποιο ποσό.

‘Ο ρωμαϊκὸς νόμος βέβαια ἀπαγόρευε αὐστηρὰ τὴν δωροδοκία, πολλοὶ ὅμως Ρωμαῖοι διοικητὲς θησαύριζαν στὶς ἐπαρχίες μ’ αὐτήν. Κι ὁ Φῆλιξ λοιπὸν καλοῦσε συχνὰ τὸν Παῦλο, συνομιλοῦσε μ’ αὐτὸν καὶ μὲ τρόπο τοῦ ἔδινε νὰ καταλάβει ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσή του ήταν ζήτημα χρημάτων. Ἀλλὰ μάταια περίμενε. Ὁ Παῦλος, ἀκόμη κι ἄν εἶχε χρήματα, δὲν θὰ καταδεχόταν ποτὲ νὰ καταφύγει στὴ δωροδοκία.

### 31. Ο ΠΑΥΛΟΣ

**ΖΗΤΑΕΙ ΝΑ ΔΙΚΑΣΘΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ**  
(Πράξ. κδ' 27 - κστ' 32)

Πέρασαν δύο ὄλοκληρα χρόνια. Ἀπὸ τὸ 58 ποὺ ἔφεραν τὸν Παῦλο στὴν Καισάρεια ὡς τὸ 60. Τότε πήρε τὴ διοίκηση τῆς Ἰουδαίας ὁ Πόρκιος Φῆστος. Τὸν Φῆλικα τὸν κάλεσαν στὴ Ρώμη νὰ ἀπολογηθεῖ γιὰ ὄρισμέ-

νες καταγγελίες ποù είχαν κάνει έναντιον του οι Ἰουδαῖοι. Φεύγοντας δὲν ἄφησε ἐλεύθερο τὸν Παῦλο.

Ἐδωσε ἐντολὴ νὰ τὸν φρουροῦν αὐστηρότερα. Ὁ Πόρκιος Φῆστος, γιὰ νὰ γνωρίσει καλύτερα τὸ λαὸν καὶ νὰ μάθει τὶς ἀνάγκες του, μόλις ἤρθε στὴν Καισάρεια βγῆκε γιὰ περιοδεία. Πρῶτα ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου καὶ ἔμεινε πάνω ἀπὸ δέκα μέρες. Ἐκεῖ παρουσιάστηκαν σ' αὐτὸν ὁ ἀρχιερέας μὲ τοὺς ἐπισημότερους Ἰουδαίους καὶ ἄρχισαν νὰ κατηγοροῦν τὸν Παῦλο. Ἐπειτα τὸν παρακάλεσαν νὰ τὸν στείλει στὴν Ἱερουσαλήμ γιὰ νὰ δικαστεῖ, σύμφωνα μὲ τὰ ἔθιμά τους, ἀπὸ τὸ Συνέδριο.

Εἶναι φανερὸ δτι, ἀν ὁ Παῦλος στελνόταν, δὲν θὰ ἔφθανε ποτὲ στὴν Ἱερουσαλήμ. Αὐτοὶ είχαν σκοπὸ νὰ στήσουν ἐνέδρα καὶ νὰ τὸν θανατώσουν στὸ δρόμο. Ὁ Φῆστος ύποπτεύθηκε τὰ σχέδιά τους κι ἔδωσε διαταγὴ νὰ κρατήσουν μὲ προσοχὴ τὸν Παῦλο στὴν Καισάρεια. Ἐκαμε καὶ στοὺς Ἰουδαίους τὴ σύσταση νὰ στείλουν μιὰ ἐπιτροπὴ στὴν Καισάρεια, γιὰ νὰ γίνει ἐκεῖ ἡ δίκη. Αὐτὸς ὁ Ἰδιος θὰ ἀναλάβαινε νὰ δικάσει τὴν ὑπόθεση καὶ ν' ἀποδώσει τὸ δίκαιο.

Οι Ἰουδαῖοι είχαν τὴν ἑλπίδα νὰ πετύχουν ἀπὸ τὸν Φῆστο ὅ,τι δὲν κατόρθωσαν μὲ τὸν Φήλικα. Δυὸ χρόνια δὲν ἐστάθηκαν ἀρκετὰ νὰ σβήσουν τὴ μανία τους. Γ' αὐτὸ σχεδὸν σύγχρονα μὲ τὸν Φῆστο ἔφθασαν κι αὐτοὶ στὴν Καισάρεια. Μὲ παραφορὰ μεγαλύτερη κατηγοροῦσαν τῷρα πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου. Δὲν ἔφερναν καμιὰν ἀπόδειξη σ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγαν. Ὁ Παῦλος, βέβαιος γιὰ τὴν ἀθωότητά του, ἀπολογήθηκε κι ἀπόδειξε ὅτι δὲν ἔκαμε κακὸ οὕτε ἀπέναντι στὸν ιουδαϊκὸ νόμο, οὕτε ἀπέναντι στὸ Ναό, οὕτε ἀπέναντι στὸν Καίσαρα.

Ὁ Φῆστος, θέλοντας νὰ φανεῖ εὐχάριστος στοὺς Ἰουδαίους, ρώτησε τὸν Παῦλο ἀν ἥθελε νὰ ἀνεβεῖ στὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ κριθεῖ ἀνάμεσα στοὺς συμπατριώτες του. Ὁ Παῦλος εἶδε καὶ πάλι τὸν κίνδυνο τῆς δολοφονίας του. Γιὰ νὰ ἀσφαλίσει τὸν ἑαυτό του, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ θέσει τέρμα στὶς ἀτέλειωτες αὐτὲς δίκες, εἶπε:

—Θέλω νὰ παρουσιάσθω στὸ αὐτοκρατορικὸ δικαστήριο τῆς Ρώμης, Ἐσύ, Φῆστε, ξέρεις πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ἔχω ὀδικήσει καθόλου τοὺς Ἰουδαίους. Ἀν ἐπραξια κάτι ἀδικο ἢ κάτι ἄξιο θανάτου, είμαι ἔτοιμος καὶ νὰ θανατωθῶ. Ἀν ὅμως δὲν ἔφταιξα σὲ τίποτα ἀπ' ὅσα μὲ κατηγοροῦν, δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ μὲ χαρίσεις σ' αὐτούς. Είμαι Ρωμαῖος πολίτης καὶ Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

Οι Ἰουδαῖοι καὶ ὁ Φῆστος ἤξεραν πολὺ καλὰ ὅτι, ἀν ἔνας Ρωμαῖος πολίτης, κατηγορούμενος γιὰ ὄποιεσδήποτε ἀδικίες, ἐκτὸς ἀπὸ φόνο,

πειρατεία και ἀνταρσία, ἔκανε ἐπίκληση στὸν Καίσαρα, ἐπρεπε νὰ σταλεῖ στὴ Ρώμη, γιὰ νὰ δικαστεῖ ἀπὸ τὸ ἀνώτατο δικαστήριο τοῦ αὐτοκράτορα.

Τότε ὁ Φῆστος σκέφθηκε μαζὶ μὲ τὸ συμβούλιο του κι ἐρεύνησε ἄν ὁ Παῦλος ἦταν ἔνοχος σὲ βαριὰ ἀδικήματα. Κι ὅταν ἐξακρίβωσε ὅτι δὲν ἦταν ἔνοχος, δέχθηκε τὴν προσφυγὴ και εἶπε:

—'Αφοῦ ἐπικαλεῖσαι τὸν Καίσαρα, θὰ πᾶς στὸν Καίσαρα.

"Ετσι δόθηκε τέλος στὶς κατηγορίες τῶν Ἰουδαίων και τὶς ἄκαρπες δίκες τῶν Ρωμαίων δικαστῶν. "Ἐπρεπε τώρα ὁ Φῆστος νὰ συγκεντρώσει ὅλες τὶς κατηγορίες και τὶς μαρτυρίες, νὰ συντάξει και δική του ἐκθεση και νὰ τὰ στείλει μαζὶ μὲ τὸν Παῦλο στὴ Ρώμη. Βρέθηκε ὅμως σὲ μεγάλη ἀπορία, γιατὶ δὲν εἶχε τίποτα τὸ ξεκάθαρο νὰ γράψει ἐναντίον του.

'Εκείνες τὶς μέρες ὁ 'Αγρίππας ὁ Β', βασιλέας τῆς Γαλιλαίας, δισέγγονος τοῦ 'Ηρώδη τοῦ Μεγάλου και γιὸς τοῦ 'Αγρίππα τοῦ Α', ἤρθε μὲ τὴν ἀδελφή του Βερενίκη στὴν Καισάρεια, γιὰ νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν Φῆστο. Κι ὅπως ἔμειναν ἀρκετὲς μέρες, βρήκε τὴν εὐκαιρία ὁ Φῆστος και τοὺς μίλησε γιὰ τὸ ζῆτημα τοῦ Παύλου. 'Ανάφερε ὅλο τὸ ιστορικό, καθὼς και τὶς ἀστήρικτες κατηγορίες τῶν Ἰουδαίων.

—"Οπως μπόρεσα νὰ καταλάβω, εἶπε, πρόκειται γιὰ διαφορὲς πάνω σὲ ζητήματα τῆς δικῆς τους θρησκείας και γιὰ κάποιον Ἰησοῦ, ποὺ πέθανε, ὁ Παῦλος ὅμως λέει ὅτι ζεῖ. Κι ἐπειδὴ ὁ Παῦλος ἐπικαλέστηκε τὸν Καίσαρα, εἶμαι ύποχρεωμένος νὰ τὸν στείλω στὴ Ρώμη.

'Η περιέργεια τοῦ 'Αγρίππα κεντρίστηκε και θέλησε νὰ δεῖ και νὰ ἀκούσει τὸν Παῦλο. 'Ο Φῆστος ὅρισε τὴν ἐπόμενη μέρα γιὰ νὰ συναντηθοῦν. Και μάλιστα, γιὰ νὰ τιμῆσει τὸν βασιλέα, κάλεσε πολλοὺς προύχοντες, ἀνώτερους ἀξιωματικοὺς και ἄλλους ἐπίσημους νὰ παραβρεθοῦν στὴ συνάντηση.

Πραγματικά, τὴν ἄλλη μέρα ἔφεραν τὸν Παῦλο, δεμένο μ' ἀλυσίδες, μπροστὰ στὸν βασιλέα, τὴν Βερενίκη και τὸ ἄλλο ἐκλεκτὸ ἀκροατήριο. Μίλησε πρῶτα ὁ Φῆστος. 'Ομολόγησε ὅτι τίποτα ἄξιο θανάτου δὲν ἔκαμε ὁ Παῦλος και ὅτι θὰ τὸν στείλει στὸν αὐτοκράτορα, χωρὶς καν νὰ ἔρει τί νὰ τοῦ γράψει. Παρακάλεσε και τὸν βασιλέα 'Αγρίππα νὰ ἀκούσει τὸν ὑπόδικο, μήπως και βρεῖ καμιὰ κατηγορία ἐναντίον του, ίκανη νὰ γραφτεῖ στὴν ἐκθεση. 'Ο 'Αγρίππας εἶπε στὸν Παῦλο νὰ ἀπολογηθεῖ.

Τότε ὁ Παῦλος ἔκαμε μιὰν ὑπέροχη ἀπολογία. Διηγήθηκε τὴν προηγούμενη ζωὴ του και τὴν θαυμαστὴ μεταστροφή του στὸν Χριστό. Εἶπε γιὰ τὴν ἐντολὴ ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεὸς νὰ κηρύξει τὴν νέα θρησκεία σὲ ὅλα τὰ 'Εθνη. Μίλησε μὲ δύναμη γιὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

“Ολοι τὸν ἀκουαν ἀμίλητοι. Οὐ Φῆστος ὅμως, ὅταν ἀκουσε γιὰ ἀνάσταση, φώναξε:

—Παραλογίζεσαι, Παῦλε. Τὰ πολλὰ γράμματα σ' ἔφεραν στὴν τρέλα.

—Δὲν παραλογίζομαι, ἐξοχώτατε Φῆστε, εἶπε ὁ Παῦλος. Αὐτὰ ποὺ κηρύσσω εἶναι ἀληθινά. Τὰ εἰχαν πεῖ καὶ οἱ προφῆτες πρὶν νὰ γίνουν, ὅπως καλὰ τὸ ξέρει καὶ ὁ βασιλέας.

Κι ἔπειτα στράφηκε στὸν Ἀγρίππα καὶ εἶπε:

—Πιστεύεις, βασιλιά μου, στοὺς προφῆτες; ’Εγὼ ξέρω ὅτι πιστεύεις.

—Λίγο ἀκόμα καὶ θὰ μὲ πείσεις νὰ γίνω Χριστιανός, ἀπάντησε ὁ βασιλέας.

—Εὕχομαι στὸν Θεό, εἶπε ὁ Παῦλος, μὲ λίγο ἢ μὲ πολύ, ἐσὺ καὶ ὅλοι ὅσδοι μ' ἀκοῦτε σήμερα, νὰ γίνετε ὅπως εἰμαι ἐγώ, χωρὶς βέβαια τίς ἀλυσίδες αὐτές.

‘Η συνεδρίαση λύθηκε καὶ ὁ Ἀγρίππας εἶπε στὸν Φῆστο ὅτι τίπιοτα ἄξιο θανάτου δὲν ἔκαμε ὁ Παῦλος. Θὰ μποροῦσε καὶ ν' ἀπολυθεῖ, ἂν δὲν εἶχε ἐπικαλεσθεῖ τὸν Καισάρα.

### 32. ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

(Πράξ. κζ' 1 - 44)

‘Ο Παῦλος δὲν μποροῦσε νὰ κρατηθεῖ περισσότερο στὶς φυλακὲς τῆς Καισάρειας. ”Επρεπε νὰ τὸν στείλουν τὸ συντομότερο στὴ Ρώμη.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνη τὰ ταξίδια καὶ μάλιστα τὰ τόσο μακρινὰ δὲν ἦταν εὔκολα. Δὲν ύπηρχε τακτικὴ συγκοινωνία, οὔτε καὶ εἰδικὰ ἐπιβατικὰ πλοῖα. Τὰ πλοῖα ἦταν φορτηγά, ἀλλὰ ἐπαιρναν κι ἐπιβάτες. Τὰ πλοῖα ἔπλεαν μὲ τὸν ἄνεμο. Εἶχαν ἔνα ψηλὸ κατάρτι, ἔνα μεγάλο πανί κι ἔνα μικρό, εἶχαν καὶ δυὸ πηδάλια, σὰν μεγάλα κουπιά.

“Ἐνα τέτοιο πλοϊο βρέθηκε. Εἶχε φτάσει στὴν Καισάρεια ἀπὸ τὸ Ἀδραμύττιο τῆς Μυσίας καὶ θά ’φευγε γιὰ τὴ Μικρὰ Ἀσία. Σ' αὐτὸ ὁ Φῆστος ἔβαλε τὸν Παῦλο καὶ μερικούς ἄλλους φυλακισμένους. Τὴν ἐπιτήρηση τῶν ύποδίκων τὴν ἀνάθεσε σὲ μιὰ σπείρα πραιτωριανούς στρατιώτες μ' ἐπικεφαλῆς τὸν ἑκατόνταρχο Ἰούλιο. Ο Παῦλος συνοδευόταν ἀπὸ τοὺς βοηθούς του, τὸν Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ καὶ τὸν Ἀρίσταρχο ἀπὸ τὴ Μακεδονία.

“Αν οἱ ἄνεμοι ἦταν εύνοϊκοί, σὲ λίγες ἐβδομάδες θὰ ἔφταναν στὴ

Ρώμη. Συνάντησαν ὅμως τόσες δυσκολίες, ώστε τὸ ταξίδι τους κράτησε πολλοὺς μῆνες.

Ἐφυγαν ἀπὸ τὴν Καισάρεια μὲν ἄνεμο εὔνοϊκὸ κι ἔφτασαν τὴν ἄλλη μέρα στὴ Σιδώνα. Ἐκεῖ ὁ ἑκατόνταρχος τὸν ἄφησε νὰ βγεῖ στὴν πόλη καὶ νὰ συναντηθεῖ μὲ τοὺς ἀδελφούς του Χριστιανούς. Τοῦ ἔδειξαν πολλὴ ἀγάπη καὶ τὸν περιποιήθηκαν.

Ἄπο κεὶ τράβηξαν γιὰ τὰ Μύρα τῆς Λυκίας περνώντας ἀπὸ τὰ βόρεια τῆς Κύπρου, γιατὶ οἱ ἄνεμοι ἦταν ἀντίθετοι. Στὰ Μύρα ἀποβιβάστηκαν ὅλοι, γιατὶ ἐπρεπε ν' ἀλλάξουν πλοῖο. Βρέθηκε ἔνα ἀλεξανδρινό, φορτωμένο σιτάρι, ποὺ ἔφευγε γιὰ τὴν Ἰταλία. Σ' αὐτὸ μπήκαν ὅλοι.

Ἐπρεπε τώρα νὰ τραβήξουν γιὰ τὸν Μαλέα, νὰ περάσουν τὸ Ἰόνιο καὶ νὰ στραφοῦν πρὸς τὰ δυτικά λιμάνια τῆς Ἰταλίας. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἄνεμοι πάλι ἦταν ἀντίθετοι, ταλαιπωρήθηκαν πολλὰ μερόνυχτα. Γιὰ νὰ προφυλαχτοῦν κάπως ἀπὸ τοὺς βίαιους ἀνέμους καὶ νὰ ξεκουραστοῦν λίγο, ἐπλευσαν στὰ νότια τῆς Κρήτης. Ἀραξαν σ' ἔνα ἀφιλόξενο λιμάνι, τοὺς Καλοὺς Λιμένας, κοντὰ στὴν πόλη Λασαία. Στὸ μεταξὺ εἶχε περάσει σχεδὸν ὁ Ὁκτώβριος. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἥρχιζαν οἱ μεγάλες τρικυμίες.

Ο Παῦλος, ἐπειδὴ ἔβλεπε νὰ ἔρχονται μεγάλες ταλαιπωρίες καὶ κίνδυνοι, ὑπόδειξε στὸν ἑκατόνταρχο νὰ παραχειμάσουν σ' ἐκεῖνο τὸν ὄρμο, ἔστω κι ἂν δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀσφαλής. Ο πλοίαρχος καὶ ὁ ναύκληρος εἶχαν ἀντίθετη γνώμη κι ὁ ἑκατόνταρχος τὴ δέχτηκε. Στοὺς Καλοὺς Λιμένας ἔμειναν ἀρκετά, ὡσπου φύσηξε νοτιάς καὶ νόμισαν ὅτι βελτιώθηκε ὁ καιρός. Σήκωσαν τὴν ἄγκυρα κι ἐπλεαν πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Κρήτης, μὲ σκοπὸν ν' ἀράξουν στὸ Φοίνικα, κοντὰ στὰ Σφακιά, καὶ νὰ περάσουν ἐκεῖ τὸ χειμώνα.

Ομως ἡ βελτιώση τοῦ καιροῦ ἦταν προσωρινή. Σὲ λίγο ξέσπασε ἔνας δυνατὸς ἄνεμος, ὁ Εύροκλύδων, ὀνομαστὸς γιὰ τοὺς τυφῶνες, τίς φοβερὲς τρικυμίες καὶ θύελλες ποὺ προκαλοῦσε. Μάταια οἱ ναῦτες προσπαθοῦσαν νὰ γυρίσουν τὸ πλοῖο ἀντίθετα στὸν ἄνεμο. Ο Εύροκλύδων, ὅπως κατέβαινε ὄρμητικὸς ἀπὸ τὰ Κρητικὰ βουνά, παράσερνε ἀκυβέρνητο τὸ πλοῖο. Βρέθηκαν κοντὰ στὴ νησὶ Κλαύδη, τὴ σημερινὴ Γαῦδο, νοτιοδυτικὰ τῆς Κρήτης. Ἐκεῖ μόλις μπόρεσαν νὰ συγκρατήσουν τὸ πλοῖο. Μὲ προσπάθειες μεγάλες ἔδεσαν τὸ σκάφος μὲ στερεές ζῶνες, γιὰ νὰ μὴ σπάσει ἀπὸ τῶν κυμάτων τὰ χτυπήματα κι ἀνοίξει.

Στὸ μεταξὺ ὁ ἄνεμος γινόταν ὄλο καὶ πιὸ δυνατός. Γιὰ νὰ μὴν παρασυρθοῦν πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς, κατέβασαν τὸ μεγάλο πανὶ τοῦ πλοίου. Ἀφησαν μόνο τὸ μικρό, γιὰ νὰ προχωροῦν μὲ τὴν πιὸ μικρὴ ταχύτητα. Ἀλλὰ καὶ πάλι ὁ κίνδυνος ἦταν μεγάλος. Τὸ πλοῖο, φορτωμέ-

νο ὅπως ἦταν, σκεπαζόταν ἀπὸ τὰ κύματα κι ἔτριζε ἀπειλητικά. Γιὰ νὰ τὸ ἐλαφρώσουν, ἔριξαν στὴ θάλασσα ἀρκετὸ φορτίο. Τὴν ἄλλη μέρα ἔριξαν ἀκόμα καὶ τὰ σκεύη τοῦ πλοίου.

Κι ὅμως, ὁ κίνδυνος γινόταν μεγαλύτερος, γιατὶ ὁ ἄνεμος εἶχε γυρίσει σὲ ἄγρια θύελλα. 'Ο ούρανὸς εἶχε σκεπαστεῖ ἀπὸ μαύρα σύννεφα. Κι ὅπως πολὺ παραστατικά γράφει ὁ Ἱερὸς Λουκᾶς «οὕτε ἥλιος φαινόταν οὕτε ἄστρα γιὰ πολλὲς μέρες, ἡ τρικυμία μάνιαζε γύρω μας, εἶχε χαθεῖ πιὰ κάθε ἐλπίδα γιὰ νὰ σωθοῦμε». "Ολοι, ἀπελπισμένοι, περίμεναν κάθε στιγμὴ τὸ ναυάγιο. 'Απὸ τὴν ἀγωνία κανεὶς δὲν ἔτρωγε τίποτα.

Μόνο ὁ Παῦλος ἀνάμεσά τους, μὲ τὴν πίστη του στὸν Θεό, διατήρησε τὴν ψυχραιμία του. Θυμόταν πάντοτε τὴν ὑπόσχεση τοῦ Θεοῦ ὅτι θὰ πήγαινε στὴ Ρώμη. Δὲν ἦταν δυνατὸ λοιπὸν νὰ πνιγεῖ στὴ θάλασσα, ὅσο μεγάλη θύελλα κι ἄν τοὺς ἔβρισκε. "Επειτα, σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα παρακαλοῦσε τὸν Θεὸν θερμὰ νὰ σώσει καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιβάτες. Και ὁ Θεὸς ἀκουσε τὴν προσευχή του.

Τὴν νύχτα ἔστειλε ἄγγελο καὶ τὸν βεβαίωσε ὅτι αὐτὸς καὶ ὅλοι οἱ ἐπιβάτες θὰ σωθοῦν χάρη στὶς προσευχές του. 'Αμέσως τὸ πρωὶ ὁ Παῦλος τοὺς συγκέντρωσε δόλους κι ὅπως ὁ ἄνεμος σφύριζε καὶ τὰ κύματα σποῦσαν μὲ κρότο, τοὺς μίλησε καὶ τοὺς εἶπε:

—"Ἐπρεπε, ἀδελφοί μου, νὰ μὲ εἶχατε ἀκούσει καὶ νὰ μὴν ἀφήναμε τὴν Κρήτη. "Ετσι θ' ἀποφεύγαμε αὐτὴ τὴν ταλαιπωρία. 'Αλλὰ καὶ τώρα ὁ Θεός μὲ βεβαίωσε ὅτι κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν θὰ χαθεῖ. Λοιπόν, σᾶς παρακαλῶ, πάρτε θάρρος. Σὲ κάποιο νησὶ θ' ἀράξουμε. **Εὔθυμεῖτε, ἀνδρες.**

Δεκατέσσερα μερόνυχτα εἶχαν ποὺ πάλευαν μὲ τὰ κύματα στὴν Ἀδριατική. Τὰ μεσάνυχτα οἱ ναῦτες ὑποπτεύθηκαν ὅτι ἔπλεαν σὲ ἄβαθα μέρη. "Εριξαν βαρίδι καὶ βρῆκαν βάθος εἴκοσι ὄργιές. "Εριξαν πάλι τὸ βαρίδι καὶ βρῆκαν βάθος δεκαπέντε ὄργιές. Κατάλαβαν τότε ὅτι προχωροῦσαν σὲ παραλία. 'Επειδὴ ἦταν σκοτάδι καὶ δὲν ἔβλεπαν καθόλου, φοβήθηκαν μὴν πέσουν σὲ καμιὰ βραχώδη ἀκτή. Γι' αὐτὸ ἔριξαν τέσσερεις ἄγκυρες ἀπὸ τὴν πρύμη καὶ κράτησαν τὸ πλοῖο ἀκίνητο.

"Ολοι ἄγρυπνοι περίμεναν μὲ ἀγωνία νὰ ξημερώσει. Οἱ ναῦτες ὅμως σκέφτηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ πλοῖο καὶ νὰ φύγουν κρυφά. Κατέβασαν λοιπὸν τὴ βάρκα στὴ θάλασσα καὶ ἤθελαν νὰ μποῦν σ' αὐτή, γιὰ νὰ διέξουν τάχα ἄγκυρες ἀπὸ τὴν πλώρη. 'Ο Παῦλος, ποὺ κατάλαβε τὰ σχέδια τους, τὰ φανέρωσε στὸν ἐκατόνταρχο, γιατὶ, χωρὶς τοὺς ναῦτες, δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ συνεχίσουν τὸ ταξίδι. Τότε οἱ στρατιῶτες ἔκοψαν τὰ σχοινιὰ κι ἄφησαν τὴ βάρκα νὰ παρασυρθεῖ ἀπὸ τὰ κύματα.

“Ωσπου νὰ ξημερώσει, ὁ Παῦλος μὲ λόγια ἐνθαρρυντικὰ τοὺς ἔπεισε ὄλους νὰ φᾶνε καὶ νὰ χαροῦν γιὰ τὴ σωτηρία τους. Μετὰ τὸ φαγητό, νύχτα ἀκόμα, ἔριξαν τὸ σιτάρι στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ ἐλαφρώσουν περισσότερο τὸ πλοϊο.

“Οταν ξημέρωσε, εἶδαν πραγματικὰ μπροστά τους ξηρά. Ἐκεῖ ὅμως δὲν ἦταν λιμάνι. Ἔκοψαν λοιπὸν τὶς ἄγκυρες, ἀνάσυραν τὰ πηδάλια, καὶ μὲ τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου κατεύθυναν τὸ πλοϊο σὲ μιὰ λουρίδα γῆς ποὺ προχωροῦσε μέσα στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ, ἐνῶ ἡ πλώρη σφηνώθηκε στὴν ἀμμουδιὰ κι ἔμεινε ἀκίνητη, ἡ πρύμη διαυλόταν ἀπὸ τ’ ἄγρια κύματα.

“Ἐπρεπε τώρα νὰ βγοῦνε στὴν ξηρά, ὅπως μποροῦσε ὁ καθένας. Οἱ στρατιώτες, ἐπειδὴ φοβήθηκαν μήπως τοὺς ξεφύγουν οἱ κατάδικοι, σκέφτηκαν νὰ τοὺς σκοτώσουν. Τοὺς ἐμπόδισε ὅμως ὁ ἑκατόνταρχος, ποὺ ἐνδιαφερόταν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Παύλου. Σὲ λίγο ναῦτες, στρατιώτες καὶ κατάδικοι, ἄλλοι μὲ κολύμπι ἄλλοι πάνω σὲ σανίδες, βγῆκαν ὅλοι στὴν ἄγνωστη ξηρά, μέσα στὴ βροχὴ καὶ στὸ κρύο.

Μετρήθηκαν καὶ βρέθηκαν διακόσιοι ἐβδομήντα ἔξι. Κανένας δὲν ἔχαθηκε. Ὁ λόγιος τοῦ Παύλου ἀποδείχτηκε ἀληθινός.

### 33. ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΛΤΑ ΣΤΗ ΡΩΜΗ (Πράξ. κη' 1 - 16)

‘Η στεριὰ ποὺ βρέθηκε κι ἄραξαν ἦταν τὸ νησὶ Μελίτη, ἡ γνωστὴ σήμερα Μάλτα. ‘Ενας κόλπος της ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὡς σήμερα λέγεται κόλπος τοῦ Ἀγίου Παύλου. Ὅταν νησὶ πυκνὰ κατοικημένο. Οἱ κάτοικοί του περιποιήθηκαν μὲ προθυμία τοὺς ναυαγούς. Γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὴ βροχή, τοὺς πῆραν σ’ ἔνα στεγασμένο χῶρο κι ἄναψαν φωτιά. Ἄλλα τότε ἔγινε κι ἔνα ἐπεισόδιο, ποὺ τοὺς προκάλεσε μεγάλη ἐντύπωση.

‘Ο Παῦλος, συνηθισμένος πάντοτε νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ ὑπηρετεῖ τοὺς ἄλλους, ἔπιανε φρύγανα καὶ ξύλα καὶ τὰ ἔριχνε στὴ φωτιά. Ξαφνικὰ ἀπὸ τὰ φρύγανα πήδηξε μιὰ ὄχια, ποὺ ἀπὸ τὴ ζέστη τῆς φωτιᾶς βγῆκε ἀπὸ τὴ χειμερινὴ νάρκη. Δάγκωσε τὸ χέρι τοῦ Παύλου καὶ κρεμάστηκε σ’ αὐτό. Ἐπειδὴ τὸ δάγκωμα αὐτῆς εἰδικὰ τῆς ὄχιας ἦταν θανατηφόρο, οἱ κάτοικοι ἦταν βέβαιοι ὅτι ὁ Παῦλος θὰ πέθαινε. Μάλιστα ἔλεγαν μεταξύ τους ὅτι αὐτὸς ἀσφαλῶς ἦταν φονίας καὶ, ἐνῶ σώθηκε ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὸν τιμωροῦσε τώρα ἡ Θεία Δίκη.

“Ομως ὁ Παῦλος, ἥρεμος, τράβηξε τὴν ὄχια ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ τὴν ἔριξε στὴ φωτιά. Δὲν ἐφοβήθηκε τὸ δηλητήριο, γιατὶ ὁ Ἰδιος ὁ Χριστὸς

είχε πει για τούς άποστόλους ότι «θὰ σηκώσουν φίδια, κι ἂν πιοῦν κάτι θανάσιμο, δὲν θὰ τοὺς βλάψει» (Μάρκ. ιστ' 18). «Οταν τὸν εἰδαν νὰ μὴν παθαίνει τίποτα, θαύμασαν τὴν ἀνεξήγητη ἀντοχή του. Τὸν θεώρησαν θεό.

‘Ο πλούσιος κυβερνήτης τοῦ νησιοῦ, ὁ Πόπλιος, ζήτησε καὶ φίλοξένησε τὸν Παῦλο μὲ τοὺς συνοδούς του, ἵσως καὶ ὄλους τοὺς ναυαγούς, τρεῖς μέρες. Σ’ ἀνταπόδοση τῆς εὐεργεσίας ὁ Παῦλος ἐθεράπευσε μὲ θαῦμα τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου, ποὺ ἔπασχε ἀπὸ δυσεντερία καὶ πυρετούς. Τὸ νέο θαῦμα ἔγινε πάλι γνωστὸ σ’ ὅλο τὸ νησί. “Οσοι εἶχαν ἀσθενεῖς, τοὺς ἔφεραν στὸν Παῦλο καὶ τοὺς ἐθεράπευε. Τότε βέβαια ὁ ἀπόστολος θὰ βρήκε τὴν εὔκαιρία νὰ διδάξῃ τὴν νέα θρησκεία καὶ νὰ ἰδρύσει στὴ Μάλτα χριστιανικὴ Ἑκκλησία. Τὸ ναυάγιο τοῦ πλοίου ἔγινε ἀφορμὴ νὰ βροῦν σωτηρία οἱ ἀγαθοὶ ἐκεῖνοι νησιῶτες. Καὶ αὐτοί, γιὰ νὰ δείξουν τὴν εὐγνωμοσύνη τους, ὅπως διηγεῖται ὁ ιερὸς ιστορικός, τοὺς ἐτίμησαν μὲ πολλές τιμές.

‘Ἐπιτέλους οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα καὶ τῆς τρικυμίας πέρασαν. Ἡρθε καιρὸς νὰ συνεχίσουν τὸ ταξίδι γιὰ τὴν Ἰταλία. Ἐκεῖ, στὴ Μάλτα, περίμενε νὰ φύγει ὁ χειμώνας ἔνα ἄλλο ἀλεξανδρινὸ πλοϊο. Σ’ αὐτό, τρεῖς μῆνες μετὰ τὸ ναυάγιο, μπήκε ὁ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ ἄνθρωποι του. Ὁ Παῦλος ἀποχαιρέτησε τοὺς κατοίκους τῆς Μάλτας, δέχτηκε ἀπὸ αὐτοὺς σὰν δῶρα μερικὰ ἐφόδια χρήσιμα γιὰ τὸ ταξίδι καὶ τὸ πλοϊο ἀνοίχτηκε στὴ θάλασσα.

“Ἐφτασαν στὶς Συρακοῦσες, ὅπου κι ἔμειναν τρεῖς μέρες. Ἐπειτα ταξίδεψαν πρὸς τὸ Ρήγιο, ὅπου ἔμειναν μιὰ μέρα. Σὲ δυὸ μέρες ἀκόμα κόλπο ποὺ σήμερα βρίσκεται ἡ Νεάπολη.

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του πάτησε ὁ Παῦλος τὸ ἃδαφος τῆς Ἰταλίας. Θαύμασε τὸν ὥραιο τῆς οὐρανὸ καὶ τὴ γαλανὴ της θάλασσα. Εἶδε τὴν Πομπηία. Θαύμασε τὸν Βεζούβιο ποὺ ἔβγαζε καπνούς καὶ ποὺ ὑστερ’ ἀπὸ λίγα χρόνια ἔμελλε νὰ θάψει κάτω ἀπὸ τὴν στάχτη του τὴν Πομπηία καὶ δυὸ ἄλλες πόλεις. Περισσότερο ὅμως ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ ποὺ εἶχαν οἱ τόποι καὶ οἱ πολιτεῖες, ἀπασχολοῦσε τὸν Παῦλο ἡ ὁμορφιὰ τῆς νέας θρησκείας, ποὺ ἔπρεπε νὰ διαδώσει καὶ στὴ Ρώμη. Κι ἀς πήγαινε γιὰ νὰ δικαστεῖ ἐκεῖ.

‘Ἐππά μέρες ἀναπαύθηκε ὁ Παῦλος στοὺς Ποτίολους. Οἱ ἐκεῖ χριστιανοὶ τὸν περιποιήθηκαν στοργικά. Ἐπειτα ξεκίνησε μὲ πεζοπορία γιὰ τὴ Ρώμη, ποὺ ἦταν ἀκόμη πολὺ μακριά.

Οἱ χριστιανοὶ τῆς Ρώμης πληροφορήθηκαν ότι ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, ὁ φημισμένος Παῦλος, ἔρχεται. Βγῆκαν λοιπὸν σὲ ὁμάδες

νὰ τὸν ὑποδεχτοῦν, ἄλλοι στὸν "Αππιο Φόρο καὶ ἄλλοι στὶς Τρεῖς Ταβέρνες, ἐξῆντα περίπου χιλιόμετρα νοτιότερα ἀπὸ τὴν Ρώμη. Χαρούμενος ἀπὸ τὴν συνάντηση αὐτὴν καὶ δοξάζοντας τὸν Θεό, πορευόταν μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς.

Κάποτε ἀντίκρισε τὴν πόλη. Εἰδε τὰ ψηλὰ τείχη τῆς μὲ τὶς ισχυρές πύλες καὶ τοὺς πολεμικοὺς πύργους. "Οταν μπῆκαν σ' αὐτήν, ὁ ἑκατόνταρχος τὸν παράδωσε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους δεσμῶτες στὸ στρατοπεδάρχη τῆς Ρώμης. Τὸ ταξίδι του, μακρὺ καὶ κοπιαστικό, πήρε τέλος ὕστερ' ἀπὸ τόσες περιπέτειες.

### 34. Ο ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ

(Πράξ. κη' 17 - 31. 'Ἐπιστολὴς τῆς αἰχμαλωσίας)

"Ο Παῦλος ἔφτασε στὴν Ρώμη κατὰ τὸ 60 ἢ 61. "Ἐπρεπε νὰ περιμένει πολύ, ὥσπου νὰ παρουσιαστεῖ στὸ αὐτοκρατορικὸ δικαστήριο. "Εμεινε δύο χρόνια σὲ κράτηση. Εὔτυχῶς ὅμως δὲν τὸν ἔριξαν στὰ κοινὰ δεσμωτήρια, ἀλλὰ τὸν περιόρισαν σ' ἓνα ἰδιωτικὸ δωμάτιο καὶ τὸν φρουροῦσε ἔνας στρατιώτης. Αὐτὸς ὁ τρόπος ἦταν πολὺ χαριστικός, γιὰ πρόσωπα καλῆς φήμης. 'Ανάλογα μὲ τὶς διαταγές καὶ τὴν κρίση τοῦ στρατιώτη ποὺ τὸν φρουροῦσε, εἶχε ἄνεση ὁ κρατούμενος. Συνήθως, ἐπειδὴ ὁ στρατιώτης ἦταν ὑπεύθυνος μὲ τὴν ζωὴν του, τὸν ἐφρουροῦσε αὐστηρά.

"Ἐτσι φυλακίσθηκε ὁ μέγας ἀπόστολος στὴν Ρώμη. Εἶναι πιθανὸ νὰ δέθηκε μὲ ἀλυσίδες, ἀν δχι ὅλον τὸν καιρό, ὅμως γιὰ κάποιο διάστημα. Αὐτὸ φαίνεται κι ἀπὸ τὶς διάφορες ἐπιστολές του, ποὺ πολλὲς φορὲς γράφει σ' αὐτὲς γιὰ τὶς ἀλυσίδες καὶ τὰ δεσμὰ τῆς Ρώμης. Φαίνεται ὅμως ὅτι γενικὰ ἡ φυλάκισή του θὰ ἦταν χαλαρή. 'Ο ἑκατόνταρχος βέβαια θὰ εἶχε δώσει στὸν στρατοπεδάρχη ἄριστες πληροφορίες γιὰ τὸν Παῦλο. Αὐτὲς συμφωνοῦσαν καὶ μὲ τὴν ἔκθεση τοῦ Φήστου. "Ἐτσι ὁ στρατοπεδάρχης ἔδωσε διαταγὴ νὰ τὸν φρουροῦν μὲ ἐπιείκεια.

"Ἐπειτα ἡ εὐγένεια καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ Παύλου καὶ ἡ μεγάλη του μόρφωση εἶχαν ἵσως μεγάλη ἐπίδραση στοὺς φρουροὺς στρατιώτες. Δὲν εἶναι καθόλου ἀπίθανο νὰ ἔκαμε πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς χριστιανούς, ὅπότε οἱ φρουροὶ του δὲν θὰ ἦταν ἄγριοι πραιτωριανοί, ἀλλὰ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. "Οπως κι ἂν ἦταν, ἔμενε στὸ σπίτι δίχως ἐνόχληση, δεχόταν κάθε ἐπισκέπτη, μιλοῦσε ἐλεύθερα σὲ ὅλους καὶ κήρυσσε τὸν Χριστό. 'Εκείνοι ποὺ περισσότερο βέβαια ἀπὸ κάθε ἄλλον πήγαιναν στὸ σεβάσμιο ἀπόστολο κι ἐπαιρναν παρηγοριὰ καὶ συμβουλές, ἦταν οἱ

Χριστιανοί. Πολλές φορές τό σπίτι τοῦ δεσμώτη θ' ἀντηχοῦσε ἀπὸ τοὺς ἵεροὺς ὑμνους τῶν πιστῶν.

Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθὸν ἔγραφε ὁ Παῦλος ἀπὸ τὴν Κόρινθο, πρὶν ἀπὸ καιρό, στοὺς Ρωμαίους (Ρωμ. η' 28). Ἡ φυλάκιστη του στὴ Ρώμη, ἡ θλιβερὴ αὐτὴ περιπέτεια, δὲν ἐμπόδισε τὸ ἀποστολικό του ἔργο. Μιλοῦσε συχνὰ σὲ Ἰουδαίους καὶ Ἐθνικοὺς γιὰ τὸν σταυρωμένο καὶ ἀναστημένο Χριστό. Τὰ δεσμά του ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ στερεωθοῦν στὴν πίστη οἱ Χριστιανοὶ καὶ νὰ διαδοθεῖ πλατύτερα ἡ νέα θρησκεία στὴ Ρώμη. Γ' αὐτὸ καὶ λίγον καιρὸ ἀργότερα ἔγραφε στοὺς χριστιανοὺς τῶν Φιλίππων: «Θέλω νὰ μάθετε, ἀδελφοί μου, ὅτι ὅσα ἔγιναν σ' ἐμένα, μᾶλλον τὴν πρόοδο τοῦ Εὐαγγελίου βοήθησαν...» (Φιλιπ. α' 12).

Πολλὴ βοήθεια εἶχε ὁ Παῦλος στὸ ἔργο του καὶ μεγάλη παρηγορία βρῆκε στὰ χρόνια τῆς φυλακῆς του ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους του συνοδούς: Τὸν Λουκᾶ, τὸν «ἀγαπητὸν του ἰατρόν», τὸν Τιμόθεο, «γνήσιον τέκνον ἐν πίστει», τὸν Τυχικό, «πιστὸν διάκονον», τὸν Μάρκο, ποὺ ἦταν ἄντρας πιὰ, μὲ πίστη καὶ αὐταπάρνηση μεγάλη, τὸν Ἀρίσταρχο τὸν Μακεδόνα, ἀχώριστο σύντροφό του στὰ πέντε τελευταῖα χρόνια καὶ μερικοὺς ἄλλους. Μὲ τὴ βοήθεια τους διατηροῦσε σχέσεις μὲ τοὺς ἔξω Χριστιανούς καὶ διοικοῦσε τὴν Ἑκκλησία τῆς Ρώμης.

Μιὰ μόνο λύπη βάραινε κάπως τὴν καρδιά του. «Οτι φυλακισμένος ὅπως ἦταν, δὲν μποροῦσε νὰ ἐπισκεφθεῖ τὶς ἄλλες ἀγαπητές του Ἑκκλησίες. «Ο, τι ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ κάμει πηγαίνοντας ὁ Ἰδιος, τὸ ἔκανε στέλνοντας τὶς ἐπιστολές του. Ἀπὸ τὴ φυλακὴ τῆς Ρώμης ἐστειλε μερικές ἐπιστολές σὲ Ἑκκλησίες καὶ ἄτομα.

«Ἐγραψε πρῶτα πρὸς τοὺς Κολοσσαῖς. Τοὺς κάνει λόγο γιὰ τὴν ἀνεκτίμητη ἀξία τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς συμβουλεύει νὰ μένουν πιστοὶ στὴ διδασκαλία τῆς νέας θρησκείας, χωρὶς νὰ δίνουν σημασία στὴν «κενὴ σοφία» τῶν ἀνθρώπων.

«Ἐπειτα ἔγραψε πρὸς τὸν Φιλήμονα. Φαίνεται, ὅτι ἀπὸ αὐτὸν ὁ δοῦλος του Ὀνήσιμος εἶχε κλέψει μερικὰ χρήματα καὶ εἶχε δραπετεύσει στὴ Ρώμη. Ἐκεὶ ὅμως κατηχήθηκε ἀπὸ τὸν Παῦλο στὸν χριστιανισμό, μετανόησε καὶ παρακάλεσε τὸν ἀπόστολο νὰ μεσιτεύσει στὸν κύριό του, γιὰ νὰ τὸν δεχτεῖ καὶ πάλι. Μὲ αὐτὴ τὴν ἀφορμὴ ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴν ἐπιστολὴ πρὸς Φιλήμονα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ πάρει κοντά του πάλι τὸν μετανοημένο Ὀνήσιμο, οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν.

Τὸν Ἰδιο καιρὸ ἔγραψε καὶ μιὰν ἄλλη ἐπιστολή, πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς Ἐφέσου. «Ηθελε νὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ τοὺς αἱρετικούς, τοὺς «βαρετī λύκους» ὅπως τοὺς εἶχε ὀνομάσει κάποτε, καὶ νὰ τονίσει

σ' αύτοὺς τὰ μεγάλα πνευματικὰ δῶρα ποὺ ἔλαβαν μὲ τὸ νὰ γίνουν χριστιανοί. Τοὺς δίνει ὑπέροχες συμβουλὲς γιὰ χριστιανικὴ ζωὴ καὶ εἰδικότερα γιὰ οἰκογενειακὴ ζωὴ. Ἀνάμεσα σ' ἄλλα γράφει: **Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ ... καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ’ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου** (Ἐφεσ. στ' 1 - 4).

"Αλλή ἐπιστολὴ ἔγραψε πρὸς τοὺς Φιλιππησίους. Σ' αὐτὴ τοὺς εὔχαριστεῖ γιὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν βοήθειά τους, τοὺς πληροφορεῖ γιὰ τὴν ἑκεῖ ζωὴν τους, τοὺς συμβουλεύει νὰ προφυλάγονται ἀπὸ τοὺς αἱρετικοὺς καὶ τοὺς βεβαιώνει ὅτι πολὺ σύντομα θὰ βγεῖ ἀπὸ τὴν φυλακὴν καὶ θὰ πάει κοντά τους.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν καὶ φυλακισμένος ἀκόμα ἐξακολουθοῦσε τὴν **μέριμναν περὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν** (Β. Κορινθίους ια' 28).

'Ο ιερὸς εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ὁ πρῶτος ἴστορικὸς τῆς Ἐκκλησίας μας, κλείνει τὶς «Πράξεις τῶν Ἀποστόλων» γράφοντας: **“Εμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ίδιῳ μισθώματι... κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.**

Τὴν συνέχεια τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἀποστόλου Παύλου τὴν μαθαίνομε ἀπὸ τὶς ἐπιστολές του, τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς, τοὺς Πατέρες καὶ ἀπὸ ἄλλα κείμενα.

### 35. Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ (Ἐπιστολὲς Παύλου. Ἐκκλησιαστ. συγγραφεῖς. Παράδοση)

‘Η ἀπελευθέρωση τοῦ Παύλου, ὅπως τὴν εἶχε προβλέψει, ἔγινε. Ἀθωώθηκε ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸ δικαστήριο καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι-φυλακή.

Τὴν ἄνοιξη τοῦ 64, γέροντας πιά, καταπονημένος σωματικά, ἀκμαῖος ὅμως πνευματικά, ἀφῆσε τὴν Ρώμην, γιὰ νὰ κάμει τὴν τέταρτη καὶ τελευταία περιοδεία του. Ποῦ ἀκριβῶς πῆγε, δὲν ξέρομε. Ἀπὸ τὶς πληροφορίες ὅμως ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὶς ἐπιστολές τοῦ Ἰδιου τοῦ Παύλου, συμπεραίνομε ποιά ἦταν τὰ μέρη ποὺ ἐπισκέφθηκε.

Φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὴν Ρώμην πῆγε στὴν Ἀσία. ‘Η πρώτη πόλη ποὺ τὸν δέχτηκε ἦταν ἡ Ἐφεσος. Πόσο θὰ χάρηκε ὁ ἀπόστολος, ὅταν εἶδε τοὺς



Σχέδιο άπό εἰκόνα πού βρέθηκε σέ κατακόμβη τῆς Ρώμης. Ἀνήκει στὸν 2ο αἰώνα καὶ πιστεύεται ὅτι παριστά νει τὸν ἀπ. Παῦλο



Σχέδιο ποὺ παριστάνει τοὺς ἀπόστο λους Πέτρο καὶ Παῦλο. Βρέθηκε σέ κατακόμβη τῆς Ρώμης

ἀγαπητούς του χριστιανούς ποὺ μαζί τους εἶχε ζήσει τρία χρόνια! Τοὺς ἔδωσε συμβουλές καὶ τοὺς ἔκαμε προσεκτικούς ἀπέναντι στοὺς αἱρετικούς καὶ στοὺς Ἰουδαίους. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶχε καιρὸ πολύ, ἔφυγε καὶ ἄφησε σὰν ἀντιπρόσωπό του, ἐπίσκοπο τῆς Ἐφέσου, τὸν Τιμόθεο. Ὁ Τιμόθεος τώρα θὰ διοργάνωνε καὶ θὰ διοικοῦσε τὴν Ἑκκλησία ἐκεῖ. Θὰ συνέχιζε τὸ ἔργο τοῦ διδασκάλου του.

’Ο Παῦλος εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι πῆγε στὶς Κολοσσές, ὅπως εἶχε ὑποσχεθεῖ στὸν Φιλήμονα. Ἀπὸ κεῖ πῆγε στὴ Μακεδονία. Ἀσφαλῶς ἐπισκέφθηκε πρῶτα τοὺς ἀγαπητούς του Φιλιππήσιους κι ἐπειτα ἔκαμε περιοδεία στὴν ύπόλοιπη Μακεδονία. Κατὰ τὴν περιοδεία ἔγραψε μιὰ θαυμάσια ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Τιμόθεο, μὲ συμβουλές πῶς νὰ ποιμαίνει τὴν Ἑκκλησία. Γ’ αὐτὸ καὶ ἡ ἐπιστολὴ ὄνομάστηκε **ποιμαντική**. Τέτοιες, ποιμαντικές, εἶναι δύο ἀκόμα ἐπιστολές: μία πρὸς Τιμόθεον καὶ μία πρὸς Τίτον.

’Απὸ τὴ Μακεδονία γύρισε ἵσως στὴν Ἐφεσο γιὰ λίγο διάστημα. Ἀπὸ κεῖ, μαζὶ μὲ τὸν Τίτο, ταξίδεψε στὴν Κρήτη. Στὴν ἑλληνικὴ αὐτὴ μεγαλόνησο ύπηρχαν χριστιανοί. Δίδαξε καὶ σ’ αὐτοὺς καὶ στοὺς Ἐθνικούς. Τέλος τακτοποίησε τὴν Ἑκκλησία κι ἀναχώρησε ἀπὸ κεῖ, ἀφοῦ ἄφησε σὰν ἐπίσκοπο Κρήτης τὸν Τίτο γιὰ νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο. Πρὸς τὸν Τίτο ἔγραψε ἀργότερα τὴν ποιμαντικὴ ἐπιστολή, γιὰ νὰ τοῦ δώσει πολύτιμες ὁδηγίες. Στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς τὸν παρακαλοῦσε νὰ ἔρθει στὴ Νικόπολη, γιὰ νὰ ἐργαστοῦν ἐκεῖ ὅλο τὸ χειμώνα. Ἀπὸ τὴν τελευταία αὐτὴ παράγραφο τῆς ἐπιστολῆς, φαίνεται ὅτι ὁ ἀκούραστος

ἀπόστολος, ἀφοῦ ἐπισκέφθηκε τὴν Μίλητο καὶ τὴν Κόρινθο, ἦρθε καὶ ἐκῆρυξε στὴ Νικόπολη καὶ τὰ γύρω μέρη τῆς Ἡπείρου. Εἶναι πολὺ πιθανὸ ὅτι ἀπὸ κεῖ πέρασε στὴν Ἰταλία καὶ κατάληξε στὴ Ρώμη.

“Οταν ἔφθασε στὴ Ρώμη, οἱ συνθῆκες ἤταν πολὺ δύσκολες. Καταδίωκαν ἄγρια τοὺς χριστιανοὺς καὶ τοὺς βασανίζαν σκληρά. Ὁ αὐτοκράτορας Νέρων, γιὰ νὰ σκεπάσει τὰ ἐγκλήματά του καὶ νὰ ἀποφύγει τὴ λαϊκὴ ὁργὴ, εἶχε προκαλέσει φοβερὸ διωγμὸ ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. “Ενας Ρωμαῖος ιστορικός, ὁ Τάκιτος, ἀναφέρει ὅτι οἱ χριστιανοὶ βασανίζονταν καὶ θανατώνονταν μὲ πολλοὺς τρόπους. Τοὺς ἔραβαν σὲ δέρματα ζῶων καὶ τοὺς κατασπάραζαν τὰ θηρία. ”Αλλους τοὺς ἔδεναν σὲ πασσάλους, τοὺς ἄλειφαν μὲ εὔφλεκτες ὕλες καὶ, μόλις νύχτωνε, τοὺς ἔκαιγαν, γιὰ νὰ φωτίζουν τοὺς δρόμους καὶ τὶς πλατεῖες. Γιὰ τὶς φρικαλέες αὐτὲς ἐκτελέσεις ὁ Νέρων διάθεσε ἀκόμα καὶ τοὺς κήπους του. Τὸ ἔδαφος τῆς Ρώμης τὸ ἔβαφε ἄφθονο τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων καὶ τὸ σκέπαζε ἡ στάχτη ἀπὸ τὰ σώματά τους.

Σὲ μιὰ τόσο τραγικὴ ἐποχὴ ἦρθε ὁ ἀπόστολος Παῦλος στὴ Ρώμη, ὅπως καὶ ὁ ἄλλος μεγάλος ἀπόστολος, ὁ Πέτρος.

Πρὶν προφθάσει νὰ συναντήσει τοὺς ἀδελφούς του ποὺ καταδιώκονταν, ὁ Παῦλος πιάστηκε καὶ φυλακίστηκε. Πέρασε μιὰ πρώτη αὐστηρὴ ἀνάκριση, ἀλλὰ δὲν καταδικάστηκε. Τὸν ἔριξαν σὲ μιὰν ἀπαίσια φυλακὴ σὰν κακοῦργο. Ἐκεὶ ύπόφερε πολύ. Τότε ἔγραψε τὴ δεύτερη ποιμαντικὴ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν Τιμόθεο. Σ’ αὐτήν, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς σπουδαίες συμβουλὲς ποὺ τοῦ δίνει, γράφει καὶ γιὰ τὴ δικὴ του κατάσταση. Εἶναι μόνος μαζὶ μὲ τὸν Λουκᾶ, γιατὶ ὁ Τίτος βρίσκεται στὴ Δαλματία καὶ οἱ ἄλλοι σ’ ἄλλα μέρη. “Ἄν θέλει ὁ Τιμόθεος μὲ τὸν Μάρκο, ἃς ἔρθουν στὴ Ρώμη πρὶν ἀπὸ τὸν χειμώνα. Μετά, θὰ εἴναι πιὰ ἀργά, ὁ θάνατος πλησιάζει. Δὲν τὸν φοβάται ὅμως. Μὲ ἀγαθὴ συνείδηση καὶ γεμάτος ἐμπιστοσύνη στὸν Θεό, τὸν περιμένει. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἡγώνισμαι, γράφει, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος... (Β’ Τιμόθ. δ’ 7-8).

Δὲν ξέρομε ἂν πρόλαβε νὰ ἔρθει ὁ Τιμόθεος. Σὲ λίγο ὁ κορυφαῖος ἀπόστολος καταδικάστηκε σὲ θάνατο. Μὲ ἡρεμία καὶ χαρὰ βάδισε πρὸς τὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Προσευχήθηκε, γονάτισε καὶ ἔγειρε τὸ κεφάλι. ‘Ἡ ἐκτέλεση ἔγινε μ’ ἀποκεφαλισμό, γιατὶ ἤταν Ρωμαῖος πολίτης.

Τὸ σῶμα, ματωβαμένο καὶ ἀκρωτηριασμένο, ἔπεσε στὸ ἔδαφος. “Ομως οἱ ἄγγελοι παράλαβαν τὴν ἀγία ψυχὴ του καὶ τὴν ἀνέβασαν στὸν οὐρανό. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μαρτύρησε περίπου τὸ 67 μ.Χ.

Οἱ Ἑκκλησίες δὲν θὰ τὸν ἔβλεπαν πιά. ‘Ἡ Ἀσία, ἡ Μακεδονία, ἡ Ἐλλάδα καὶ οἱ ἄλλες χῶρες δὲν θ’ ἄκουαν πιὰ τὰ φλογερά του

κηρύγματα. Τὰ ὅσα ὅμως ἀκουσαν, θὰ τὰ θυμοῦνται πάντοτε καὶ θὰ εὐγνωμονοῦν αἰώνια τὸν μεγάλο ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν. Καὶ οἱ ἐπιστολές του θὰ εἶναι πηγὴ παντοτινῆς διδασκαλίας γιὰ τοὺς χριστιανοὺς ὅλου τοῦ κόσμου, σ' ὅλους τοὺς αἰώνες.

‘Ἡ Ἑκκλησία μας σέβεται ίδιαίτερα τὸν ἀπόστολο Παῦλο, ἐορτάζει τὴν μνήμη του μαζὶ μὲ τὴν μνήμη τοῦ ἀποστόλου Πέτρου στὶς 29 Ἰουνίου καὶ πρὸς τιμὴν του ψάλλει τὸ ἀπολυτικό:

Ἐθνῶν σε κήρυκα καὶ φωστῆρα τρισμέγιστον,  
Ἄθηγαίων διδάσκαλον, Οἰκουμένης ἀγλαῖσμα,  
εὐφροσύνως γεραίρομεν. Τοὺς ἀγῶνας τιμῶμεν  
καὶ τὰς βασάνους διὰ Χριστόν, τὸ σεπτόν σου μαρτύριον,  
ἄγιε Παῦλε ἀπόστολε,  
πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

### 36. Ο ΙΑΚΩΒΟΣ Ο ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΣ

“Ολοι οι Χριστιανοί, καὶ προπάντων ὅσοι γνώρισαν προσωπικὰ τὸ μεγάλο ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν, συγκινήθηκαν βέβαια πολύ, ὅταν ἔμαθαν τὸν ἔνδοξο, μαρτυρικὸ θάνατό του. Χάρηκαν γιατὶ ἐκεῖνος, λυτρωμένος ἀπὸ τοὺς κόπους αὐτῆς τῆς ζωῆς, βρέθηκε πιὰ μαζὶ μὲ τὸν Κύριό του καὶ Κύριό μας, λυπήθηκαν ὅμως γιατὶ ἔχασαν ἔνα στοργικὸ πατέρα, ἔναν ἀγαπητὸ ἀδελφὸ κι ἔνα θεόπνευστο δάσκαλο. Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ τῶν ἄλλων Ἑκκλησῶν εἶχαν πενθήσει τὸ θάνατο τοῦ ἀδελφόθεου Ἰακώβου, ποὺ ἦταν ὁ σεβαστὸς ἐπίσκοπος τῆς Ἱερουσαλήμ.

‘Ο γέροντας ἱεράρχης, ἀγωνιστὴς καὶ φρουρὸς τῆς ἀρχαιότερης ἀπ’ ὅλες τὶς Ἑκκλησίες, δὲν εἶχε ἀπομακρυνθεῖ καθόλου ἀπὸ τὴν ἀγία πόλη. Διοικοῦσε μὲ σύνεση μεγάλη καὶ μ’ ἀγάπη ὅχι μόνο τὴν Ἑκκλησία τῆς Ἱερουσαλήμ ἀλλὰ καὶ τὶς ἄλλες γύρω Ἑκκλησίες. Ζοῦσε ζωὴ ἀσκητικὴ, ἀφοσιώνοντας τὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα του στὸν Θεό. Νήστευε, καὶ πάντοτε προσευχόταν γονατιστὸς στὸν ἀδελφὸ καὶ Κύριό του Ἰησοῦ Χριστό.

‘Απὸ τὶς πολλὲς γονυκλισίες, ἀναφέρει ἔνας ιστορικὸς τῆς Ἑκκλησίας, τὰ γόνατά του εἶχαν γίνει σκληρά. Καὶ παρακαλοῦσε τὸν Κύριό του πάντοτε γιὰ τοὺς χριστιανούς, γιὰ τοὺς Ιουδαίους καὶ γιὰ τοὺς Ἐθνικούς. Ἀγαποῦσε πολὺ κάθε ἄνθρωπο. “Ἐκανε πλήθος καλὰ ἔργα σὲ ὅλους. ‘Υπεράσπιζε πάντοτε μὲ θάρρος τοὺς ἀδικημένους. ‘Αγαποῦσε

πολὺ τὴ δικαιοσύνη κι ἐργαζόταν γιὰ νὰ ἐπικρατήσει. "Ολοὶ, χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι, τὸν ἐτιμοῦσαν πολὺ καὶ τὸν ὄνομαζαν **δίκαιον**. 'Ο Ἰώσηπος, Ἐβραῖος ἴστορικὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐκφράζεται μὲ πολὺ θαυμασμὸ γιὰ τὸν δίκαιο Ἰάκωβο.

'Αλλὰ ἡ μεγάλη του ἀρετὴ προκάλεσε τὸ φθόνο καὶ τὴν ὄργῃ τῶν ἀρχιερέων καὶ ὅλου τοῦ Συνεδρίου. 'Ο ἀρχιερέας "Ἀννας, γιὸς τοῦ γνωστοῦ" Ἀννα ποὺ εἶχε καταδικάσει τὸν Κύριο, ζητοῦσε τὴν εὐκαιρία νὰ θανατώσει τὸν Ἰάκωβο. Κι ὅταν ὁ Φῆστος πέθανε καὶ ἡ ἐπαρχία τῆς Ἰουδαίας ἔμεινε γιὰ λίγο χωρὶς Ρωμαῖο ἡγεμόνα, ὁ "Ἀννας βρῆκε κατάλληλη εὐκαιρία. Μὲ τοὺς ἀνθρώπους του ἔπιασε τὸν Ἰάκωβο, τὸν ἔφερε μπροστὰ στὸ Συνέδριο, τὸν κατηγόρησε σὰν παραβάτη τοῦ Νόμου καὶ τὸν καταδίκασε σὲ θάνατο.

Πρὶν θανατώσουν τὸν γέροντα ἐπίσκοπο, θέλησαν νὰ τὸν ἀναγκάσουν ν' ἀρνηθεῖ τὸν Χριστό. Τὸν ἀνέβασαν λοιπὸν σ' ἕνα ψηλὸ σημεῖο τοῦ Ναοῦ καὶ μπροστὰ στὸ πλήθος τὸν ρώτησαν γιὰ τὸν Χριστό. Ἐκεῖνος τότε κήρυξε καὶ εἶπε ὅτι ὁ Χριστός, Κύριος οὐρανοῦ καὶ γῆς, κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ ἔρθει πάλι, πάνω στὰ σύννεφα τοῦ οὐρανοῦ, γιὰ νὰ κρίνει τὸν κόσμο. Μ' ἀγανάκτηση οἱ παράνομοι κριτὲς τὸν κατέβασαν, τὸν ἔσυραν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως καὶ πρῶτοι αὐτοὶ ἀρχισαν ἄγριο λιθοβολισμό. Τὸ φανατισμένο πλήθος τοὺς μιμήθηκε. Κι ἐνῶ βροχὴ οἱ πέτρες ἔξεκιζαν τὶς σάρκες τοῦ σεβαστοῦ γέροντα, ἐκεῖνος ἐγονάτησε καὶ προσευχήθηκε γιὰ χάρη τῶν δημίων του, λέγοντας: «Κύριε, Θεέ, Πάτερ, ἄφεις αὐτοῖς. Οὐ γάρ οἰδασι τί ποιοῦσι».

"Η ἀνεξικακία του συγκίνησε πολλούς. "Ἐνας μάλιστα, γιὸς Ἰουδαίου ἱερέα, φώναξε σ' αὐτοὺς ποὺ λιθοβολοῦσαν:

"Σταματήστε! Τὶ κάνετε; Δὲν ἀκοῦτε ὅτι ὁ δίκαιος προσεύχεται γιὰ μᾶς;" Ἀλλὰ τότε ἔνας φανατισμένος Ἰουδαῖος ἄρπαξε ἕνα χοντρὸ ξύλο καὶ κατάφερε φοβερὸ χτύπημα στὸ κεφάλι τοῦ ἀγίου ἐπισκόπου. Τὸν ἔριξε κάτω νεκρό.

Τὸ τίμιο σῶμα του τὸ παράλαβαν Χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι μαζὶ καὶ τὸ ἔθαψαν κοντὰ στὸ Ναό. Καὶ πάνω στὸν τάφο του ὑψώσαν στήλη. Κι ὅταν Ὁστέρ' ἀπὸ λίγο ἥρθε νέος Ρωμαῖος ἡγεμόνας, τοῦ κατάγγειλαν αὐτὸ ποὺ ἔγινε καὶ πέτυχαν τὴν καθαίρεση τοῦ "Ἀννα ἀπὸ τὸ ἀρχιερατικὸ ἀξιώμα. 'Ο ἀδελφόθεος Ἰάκωβος μαρτύρησε καὶ πέθανε μετά τὸ 62 καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ 67 μ.Χ.

"Ο Ἰάκωβος ἔχει γράψει μιὰ θαυμάσια ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς σκορπισμένους σ' ὅλο τὸν κόσμο Ἰουδαίους χριστιανούς. Σ' αὐτὴ τοὺς δίνει πολύτιμες πρακτικὲς συμβουλές. Τοὺς συμβουλεύει νὰ εἶναι ἀμερόλη-

πτοι. Νὰ μὴν τιμοῦν μόνο τοὺς πλούσιους καὶ νὰ μὴν περιφρονοῦν τοὺς φτωχούς. Νὰ προσέχουν τὴ γλώσσα τους, ὥστε νὰ μιλοῦν καλὰ καὶ ὠφέλιμα. Καὶ κυρίως τοὺς διδάσκει ὅτι μόνο ἡ πίστη δὲν δίνει σωτηρία στὸν ἄνθρωπο. Διότι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι (Ιακ. Β' 26). Ἡ ὁρθὴ πίστη συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ τὰ καλὰ ἔργα.

Στὴ μνήμη του, ποὺ ἑορτάζεται τὴν 23 Ὁκτωβρίου, τελείται ἡ λειτουργία τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου καὶ ψάλλεται τὸ ἀπολυτίκιο:

‘Ως τοῦ Κυρίου μαθητῆς, ἀνεδέξω, δίκαιαι,  
τὸ Εὐαγγέλιον. ‘Ως μάρτυς ἔχεις τὸ ἀπαράτοπον,  
τὴν παροησίαν ὡς ἀδελφόθεος, τὸ πρεσβεύειν ὡς ἱεράρχης.  
Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

### 37. ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι διασκορπίστηκαν στὰ διάφορα μέρη τῆς οἰκουμένης, γιὰ νὰ διαδώσουν τὴν νέαν θρησκείαν. ‘Εγιναν, ὅπως εἶχε προβλέψει ὁ Κύριος, ἀπόστολοι τῆς Οἰκουμένης.

Δὲν ὑπάρχουν, δυστυχῶς, πολλές μαρτυρίες γιὰ τὸ ποὺ ἀκριβῶς πῆγε ὁ κάθε ἀπόστολος. Σώζονται μόνο μερικές ἀρχαῖες παραδόσεις καὶ πληροφορίες σὲ ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς.

‘Ετσι, σύμφωνα μ’ αὐτὲς τὶς παραδόσεις, ὁ ιερὸς Εὐαγγελιστὴς **Ματθαῖος** ἐκήρυξε ἀρκετὸ διάστημα στοὺς Ἐβραίους τῆς Παλαιστίνης. Γιὰ χάρη τους ἔγραψε καὶ τὸ Εὐαγγέλιο του στὴν ἐβραϊκὴ γλώσσα. ‘Ἐπειτα πῆγε σὲ ξένες χῶρες, στὴ Μακεδονία, τὴ Συρία, τὴν Περσία, τὴν Αἰθιοπία καὶ ἄλλοῦ. Λένε, χωρὶς νὰ είναι βέβαιο, ὅτι βρήκε μαρτυρικὸ θάνατο σὲ κάποια χώρα ἀνθρωποφάγων.

Γιὰ τὸν ἀπόστολο **Ἀνδρέα** λέγεται ὅτι κήρυξε στὴ Σκυθία, στὴ Γαλατία, στὴ Βιθυνία, στὸ Βιζάντιο, ὅπου μάλιστα ἰδρυσε τὴν Ἐκκλησία καὶ χειροτόνησε τὸν πρῶτο ἐπίσκοπό της. ‘Απὸ κεῖ ἤρθε στὴ Θράκη, τὴ Μακεδονία, τὴ Θεσσαλία καὶ τὴν Ἀχαΐα. ‘Εκεῖ καταδικάστηκε σὲ θάνατο καὶ σταυρώθηκε. Τὸ λειψανό του τὸ ἔθαψαν στὴν Πάτρα, ἀπὸ ὅπου ἀργότερα τὸ μετάφεραν στὴν Κωνσταντινούπολη.

‘Ο ἀπόστολος **Φίλιππος** ἐκήρυξε στὴ Φρυγία. Στὴν Ιεράπολη τῆς Φρυγίας βρήκε μαρτυρικὸ θάνατο. Τὸν κρέμασαν ἀπὸ ἔνα μαρμάρινο στύλο μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω.

‘Ο **Ναθαναὴλ** ἢ Βαρθολομαῖος, ὁ φίλος τοῦ Φιλίππου, δίδαξε στὶς Ἰνδίες, στὴν Ἀραβία καὶ στὴν Ἀρμενία. Οἱ Ἀρμένιοι τὸν τιμοῦν

Ιδιαίτερα ώς σήμερα. Πέρασε άπο δύο μαρτύρια. Τὴν πρώτη φορὰ τὸν ἔδεσαν γιὰ πολλὲς ὥρες πάνω σὲ σταυρό, ἀλλὰ τὸν ἄφησαν νὰ ζήσει. Τὴν δεύτερη φορὰ τὸν κάρφωσαν πάνω σὲ σταυρὸν στὴν Κιλικία, κι ἀπέθανε.

Γιὰ τὸν Θωμᾶ, λέει ἡ παράδοση ὅτι ἐφθασε γιὰ τὸ κήρυγμα μέχρι τὶς Ἰνδίες. Ἀπὸ τότε οἱ πιστοὶ ἐκεῖ ἔχουν τὸ ὄνομα Χριστιανοὶ τοῦ Θωμᾶ.

Ο Σίμων ὁ Κανανίτης, ὁ ζηλωτής, ὅπως λέγεται στὰ ἑλληνικά, δίδαξε στὴν Αἴγυπτο, τὴν Κυρήνη καὶ σ' ἄλλα μέρη τῆς Ἀφρικῆς. Ἔφθασε καὶ μέχρι τὰ Βρεττανικὰ νησιά, ὅπου καὶ ἀπέθανε μὲν μαρτυρικὸ θάνατο.

Ο Ἰούδας, ποὺ λεγόταν καὶ Θαδδαῖος, δίδαξε στὴ Μεσοποταμία, στὴ Συρία, στὴν Ἀραβία, στὴν Περσία καὶ σ' ἄλλους σημιτικοὺς λαούς.

Ο Ματθίας, ὁ ἀπόστολος ποὺ πῆρε τὴ θέση τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτη, πῆγε κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου στὴν Αἰθιοπία, ὅπου καὶ θανατώθηκε. Σύμφωνα μὲ ἄλλη πληροφορία τὸν λιθοβόλησε τὸ πλήθος στὴν Ἰουδαία.

Οσο γιὰ τὸν ἀπόστολο Πέτρο, λίγον καιρὸ ὕστερον ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Σύνοδο ἤρθε στὴν Ἀντιόχεια, ὅπου ἔμενε καὶ ὁ Παῦλος. Εἶχε ἐλεύθερη συναναστροφὴ μὲ τοὺς Ἑθνικοὺς χριστιανούς, ποὺ δὲν τοὺς ξεχώριζε καθόλου ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους χριστιανούς. “Οταν ὅμως κάποτε φοβήθηκε μήπως σκανδαλισθοῦν ἐκεῖνοι, ὁ Παῦλος τοῦ θύμισε τὴν ἀπόφαση τῆς Συνόδου. Καὶ τοῦ ὑπόδειξε ὅτι πρέπει νὰ ἔχει τὴν ἴδια συμπεριφορὰ πρὸς ὅλους τοὺς χριστιανούς, Ἰουδαίους καὶ Ἑθνικούς.

Απὸ κεῖ ὁ Πέτρος βγῆκε σὲ μεγάλη περιοδεία. Ποῦ ἀκριβῶς πῆγε, δὲν γνωρίζομε. “Οπως συμπεραίνομε ἀπὸ τὴν Α' Ἐπιστολή του, φαίνεται ὅτι πέρασε τὴ Μικρὰ Ἀσία, τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐφθασε μέχρι τὴν Κόρινθο. Ἀπὸ τὴν ἐπιστολή του φαίνεται ὅτι κήρυξε καὶ στὴ Βαβυλώνα. Πολλὲς μαρτυρίες ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ὅπως ὁ Εἰρηναῖος, ὁ Ὁριγένης, ὁ Κλήμης, ὁ Ἱερώνυμος καὶ ὁμόφωνη ἡ ἀρχαία ἐκκλησιαστικὴ παράδοση, ἀναφέρουν ὅτι ὁ Πέτρος ἔδρασε στὴ Ρώμη ὅπου καὶ, σύμφωνα μὲ τὴν προφητεία τοῦ Κυρίου, εἶχε μαρτυρικὸ θάνατο, στὸ διωγμὸ τοῦ Νέρωνα, τὸ 64 μὲ 67 μ.Χ. Ἀρχαία παράδοση λέει ὅτι σταυρώθηκε μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω.

Ο Πέτρος ἄφησε δύο σπουδαῖες καθολικές, δηλαδὴ γιὰ ὅλους τοὺς χριστιανούς, ἐπιστολές. Σ' αὐτές ἀποδείχνει μέσα ἀπὸ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, καὶ σ' ἐκεῖνον ὀφείλουν ὅλοι πίστη καὶ ὑπακοή, γιὰ νὰ βροῦν σωτηρία.

Χάρη στὶς περιοδείες τῶν ἀποστόλων τὸ Εὐαγγέλιο εἶχε διαδοθεῖ στὶς κυριότερες πόλεις τῆς οἰκουμένης, κι ὅπως ἔγραψε ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ τὴ φυλακὴ τῆς Ρώμης, τὸ Εὐαγγέλιο κηρύχτηκε ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπ' οὐρανόν (Κολοσ. α 23).

‘Ο ύμνωδός τῆς Ἐκκλησίας μας ἔχει συνθέσει πρὸς τιμὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων τὸ παρακάτω ἀπόλυτικο, ποὺ ψάλλεται στὶς 30 Ιουνίου, μέρα ποὺ ἐορτάζομε τὴ Σύναξη τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων:

Ἄπόστολοι ἄγιοι,  
πρεσβεύσατε τῷ ἑλεήμονι Θεῷ,  
ἴνα πταισμάτων ἄφεσιν  
παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

### 38. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

‘Ο ἔνας μετὰ τὸν ἄλλο, οἱ ἄγιοι Ἀπόστολοι ἔδωσαν τὴ ζωὴ τους γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Μακάριοι τώρα δλοι στοὺς σύρανούς, εὐτυχισμένοι ἀνάμεσα στοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς ἄλλους ἀγίους, ὑμνοῦν καὶ δοξάζουν τὸν Δάσκαλο καὶ Κύριο.

“Ἐνας ἀπόστολος ἔζησε στὴ γῆ περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς τοῦ Κυρίου, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Ἡταν ὁ νεώτερος καὶ τὸν ἀξίωσε ὁ Θεὸς νὰ κηρύξει τὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης ὡς τὰ βαθιά του γεράματα.

Μόνος του περιόδευε τὴ Μικρὰ Ἀσία. Ἐπισκεπτόταν ὅσα μέρη εἶχε περάσει κι είχε κηρύξει ὁ Παῦλος καὶ στήριζε τοὺς Χριστιανούς. Πήγαινε καὶ σ' ἄλλα μέρη, ὅπου ἰδρυε καὶ διοργάνωνε Ἐκκλησίες. “Ἔμπαινε μέσα στὶς πόλεις τῶν Ἐθνικῶν, δίδασκε τὴν ἀλήθεια καὶ ἔπειθε πολλούς. ”Εδειχνε ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν πρόοδο δλων τῶν χριστιανῶν καὶ τοῦ καθενὸς χωριστά.

Γνωστὸς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφέας, ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεύς, διηγεῖται ὅτι ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης σὲ μιὰ του περιοδεία συνάντησε ἔνα νέο εὐσεβῆ. Τὸν πῆρε κάτω ἀπὸ τὴν προστασία του κι ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ἔχει μαζί του σ' ὅλες τὶς πορείες του, τὸν ἐμπιστεύθηκε στὸν ἐπίσκοπο τῆς περιοχῆς. Δυστυχῶς ὅμως ὁ νέος ἐκεῖνος ἔμπλεξε σὲ κακὲς συναναστροφές καί, σιγὰ σιγά, ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ ζωὴ. ”Ἔγινε ἀμαρτωλὸς κι ἔζησε ἀνάμεσα στοὺς ἀμαρτωλούς. Ἀπὸ τὶς μικρότερες ἀμαρτίες προχώρησε στὶς μεγαλύτερες καὶ κατάντησε νὰ γίνει ληστὴς καὶ φονιάς.

“Υστερ’ ἀπὸ χρόνια, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, γέροντας πιά, μὲ πόνο ψυχῆς ἔμαθε τὸ θλιβερὸ κατάντημα ποὺ είχε ὁ προστατευόμενός του. Σὰν στοργικός πατέρας θέλησε τότε νὰ ξαναβρεῖ τὸ «ἀπόλωλὸς πρόβατον», τὸν «ἄσωτον υἱόν» του, καὶ παρὰ τὴ γεροντικὴ του ἡλικία

βγήκε στὰ βουνά. Περιπλανήθηκε στὰ μονοπάτια καὶ τὰ δάση, ώσπου συνάντησε τὸ ληστή. Ἐκεῖνος ἀναγνώρισε ἀμέσως τὸν ἀπόστολο καὶ τόσο πολύ ντράπηκε, ποὺ προσπάθησε νὰ φύγει. «Ομως ὁ Ἱερὸς εὐαγγελιστὴς τὸν ἀκολούθησε.

—Παιδί μου, τοῦ φώναξε, γιατί ἀποφεύγεις τὸν πατέρα σου;

‘Ο ληστῆς συγκινήθηκε, ἔπεισε στὰ πόδια τοῦ σεβαστοῦ γέροντα καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια ἔξιμολογήθηκε τις ἀμαρτίες του. Ἡ πραγματικὴ μετάνοια ἀλλὰ καὶ ἡ στοργικὴ φροντίδα τοῦ ἀποστόλου τὸν ἔσωσε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ τὴν αἰώνια καταδίκη.

‘Ο εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης παράμεινε στὴν Ἔφεσο ποιμένας ὅλης τῆς Ἀσίας. Ἡ παράδοση ἀναφέρει ὅτι στὸ διωγμὸ τοῦ αὐτοκράτορα Δομιτιανοῦ (81-96) τὸν συνέλαβαν, τὸν ἔφεραν στὴ Ρώμη καὶ τὸν βασάνισαν. Ἀπὸ κεῖ τὸν ἐξόρισαν στὴν Πάτμο. Ἐκεῖ ἔλαβε ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀποκαλύψεις, ὄράματα καὶ προφητείες δηλαδή, ποὺ τὶς ἔγραψε στὴν Ἀποκάλυψή του. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Δομιτιανοῦ γύρισε πάλι στὴν Ἔφεσο, ὅπου κι ἔμεινε μέχρι τὸ θάνατό του.

Πήγαινε πάντοτε στὶς συναθροίσεις τῶν πιστῶν καὶ δίδασκε. Ἰστοροῦσε ὅσα εἶδε κι ἄκουσε ἀπὸ τὸν Κύριο. «Ἐμεῖς εἴδαμε τὴ δόξα του», ἔλεγε. «Ἐμεῖς βεβαιώνομε ὅσα ἀκούσαμε, ὅσα εἴδαμε μὲ τὰ μάτια μας, ὅσα παρατηρήσαμε καὶ τὰ χέρια μας ἐψηλάφησαν» (Α' Ἰωάννου α' 1-2).

Μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση ἄκουαν οἱ Χριστιανοὶ τὶς ἱερές διηγήσεις του. Εἶχαν μεγάλη ὡφέλεια καὶ πρόοδο στὴν ἀρετή. Ἀπὸ τοὺς περισσότερο ἐνάρετους μαθητές του διάλεξε ὁ εὐαγγελιστὴς μερικοὺς καὶ τοὺς ἔκαμε ἐπισκόπους σὲ διάφορες πόλεις. Κι ὅταν γέρασε ἀκόμα πιὸ πολὺ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ βαδίζει, τὸν ἔφερναν μ' ἔνα φορεῖο στὶς συγκεντρώσεις τῶν πιστῶν. Ἐπειδὴ δὲν εἶχε τὴ δύναμη πιὰ νὰ μιλάει πολύ, ἔλεγε μόνο τὶς λέξεις: «Τεκνία, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, τεκνία ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

—Δάσκαλε, τοῦ εἶπε ἔνας μαθητής του, γιατί πάντοτε αὐτὸ τὸ λόγο ξαναλέξε;

—Γιατί, ἀπάντησε ἐκεῖνος, ἂν τὸ τηρήσετε αὐτό, εἶναι ἀρκετό.

Σὲ βαθύτατα γηρατειά, τὴν ἐποχὴ τοῦ Τραϊανοῦ (98-117 μ.Χ.) παράδωσε ἥρεμα τὸ πνεῦμα του στὸν Κύριο. Ἦταν τότε περίπου 100 χρονῶν. Πένθησαν οἱ ἀδελφοὶ τὸν σεπτὸ ἀπόστολο, τὸν ἔθαψαν στὴν Ἔφεσο καὶ ὑστερὸ ἀπὸ λίγα χρόνια οἰκοδόμησαν πάνω στὸν τάφο του μεγαλόπρεπο ναό.

‘Ο εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς ἔφησε τὰ πολύτιμα γραπτά του ἔργα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀποκάλυψη, ποὺ ἔλαβε ὅταν βρισκόταν στὴν Πάτμο, ἔγραψε κατὰ τὸ διάστημα ποὺ ἔμεινε στὴν Ἔφεσο τὸ Εὐαγγέλιο του. Σὲ αὐτὸ ἀποδείχνει μὲ δύναμη πολλὴ τὴ θεότητα τοῦ Κυρίου. Ἔγραψε καὶ

τρεῖς ἐπιστολές, ὅπου δίνει πολλές συμβουλές στοὺς χριστιανούς, καὶ προπάντων νὰ ἔχουν ἀγάπη μεταξύ τους. Αὐτὴ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, λέει, θὰ είναι ἡ ἀπόδειξη ὅτι ἔχομε ἀγάπη καὶ πρὸς τὸν Θεό. Ἀγαπητοί, γράφει στοὺς χριστιανούς, ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ... Ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισή, ψεύστης ἐστί... Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ’ ἐργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

Δίκαια ὄνομάστηκε ἀπὸ τοὺς χριστιανούς «εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης».

Τὸ ἀπολυτίκιο τῆς ἑορτῆς τοῦ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννη, στὶς 8 Μαΐου, είναι:

Ἄπόστολε Χριστῷ τῷ θεῷ ἡγαπημένε,  
ἐπιτάχυνον, ὃςσαι λαὸν ἀναπολόγητον.  
Δέχεται σε προσπίπτοντα, ὁ ἐπιπεσόντα  
τῷ στήθει καταδεξάμενος, διν ἰκέτευε, Θεολόγε,  
καὶ ἐπίμονον νέφος ἐθνῶν διασκεδάσαι,  
αἰτούμενος ἡμῖν εἰόήνην καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

## ΕΠΙΛΟΓΟΣ

### ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ πιστοὶ καὶ οἱ ἀπιστοὶ, ἔβλεπαν καὶ βλέπουν μὲν θαυμασμὸ τὸ μεγάλο ἔργο ποὺ κατόρθωσαν οἱ ἀπόστολοι μέσα σὲ λίγα χρόνια. Πραγματικά, μεγάλο καὶ μοναδικὸ στὴν ιστορία τῆς ἀνθρωπότητας είναι τὸ ἔργο τους. Αὔτοί, ἀμόρφωτοι ψαράδες τῆς Τιβεριάδας, ἄγγωστοι στὸν κόσμο, δειλοὶ καὶ περιφρονημένοι Ἐβραῖοι, βγῆκαν στὴν οἰκουμένη νὰ διαδώσουν μιὰ νέα θρησκεία. Κι ἔπειτε, γιὰ νὰ τὸ πετύχουν αὐτό, νὰ καταδείξουν πόσο προσωρινὴ ἦταν ἡ Ιουδαϊκὴ θρησκεία καὶ νὰ καταλύσουν τὶς ἑθνικὲς θρησκείες. Οἱ θρησκείες δύμως αὐτές είχαν βαθιές ρίζες, κι ἦταν σφιχτὰ δεμένες μὲ τὰ ἄτομα καὶ τὶς κοινωνίες.

Οἱ Ἰουδαῖοι, φανατικοὶ καὶ μὲ μίσος γιὰ τοὺς ἄλλους, πίστευαν ὅτι είναι ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ θρησκεία τους ἦταν γι’ αὐτοὺς πολὺ

ιερή, αιώνιο ἔθνικό σύμβολο, δῶρο πολύτιμο ἀπὸ τὸν Θεό. "Ολες τὶς ἄλλες θρησκείες καὶ σὸν ἀνῆκαν σ' αὐτές τοὺς θεωροῦσαν βέβηλους καὶ ἀμαρτωλούς. Ἀλίμονο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ μιλήσει χωρὶς εὐλάβεια ἐναντίον τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν. Ἀλίμονο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ τολμοῦσε νὰ τοὺς διδάξει ἄλλη θρησκεία. Ο φανατισμός τους ἐρεθιζόταν μὲ τὴν παραμικρότερη ἀφορμή. Κι ἔτοι ἔξηγείται ὁ πόλεμος ποὺ ἔκαμαν ἐναντίον τῶν ἀποστόλων. Τὸ Συνέδριο τους καὶ οἱ ἄρχοντες ἔπαιρναν τὰ σκληρότερα μέτρα ἐναντίον τους. Δὲν ἐδίσταζαν νὰ φτάνουν καὶ στὸ φόνο καὶ στὴ δολοφονία. Κι ὅπου ἡ δική τους δύναμη δὲν ἔφθανε, κατάφευγαν στὴ ρωμαϊκή ἔξουσία. Συκοφαντοῦσαν τοὺς ἀποστόλους στὸ πλῆθος καὶ στὶς ἀρχές, γιὰ νὰ πετύχουν τὴν ἔξοντωσή τους.

'Αλλὰ καὶ οἱ Ἑθνικοὶ ἀντέδρασαν καὶ πολέμησαν πάρα πολὺ τὴ νέα θρησκεία. Αὐτοὶ είχαν συνηθίσει στὶς λαμπρές τελετές τῆς ἔθνικῆς θρησκείας καὶ στὶς ἀπολαύσεις, ποὺ ἐπέτρεπε αὐτή. 'Η ιστορία τους, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμά τους, ἡ ἐπιστήμη τους καὶ ἡ τέχνη, ὅλη ἡ ζωὴ τους είχαν στενὴ σχέση μὲ τὴν Ἑθνικὴ θρησκεία. Κι ἐπρεπε νὰ τὰ ἀπαρνηθοῦν ὅλα αὐτὰ σὰν ψεύτικα καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴ νέα θρησκεία. Αὐτὴ ἡ νέα θρησκεία τοὺς ζητοῦσε νὰ θυσιάσουν τὸν ἐγωισμό, τὴ φιλοδοξία καὶ τὶς ἀπολαύσεις τους, καὶ ὑποσχόταν μιὰ βασιλεία στοὺς οὐρανούς. Πῶς ἦταν δυνατὸ νὰ ἀνεχθοῦν αὐτὴ τὴν ἐπανάσταση;

"Επειτα, οἱ Ἑθνικοὶ φιλόσοφοι, ποὺ πίστευαν ὅτι μόνο αὐτοὶ γνωρίζαν τὴν ἀλήθεια, δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ δεχθοῦν διδασκαλία ἀπὸ ἄλλους, καὶ μάλιστα ἀπὸ Ἑβραίους ψαφάδες. Δὲν ἤθελαν ν' ἀκούσουν τίποτα γιὰ τὴ νέα θρησκεία. Κι ἀν κάποτε ἀκουαν τὴ διδασκαλία της, τὴ χαρακτήριζαν «μωρία», ἀνοησία. 'Ημεῖς κηρύσσομεν, ἔγραφε ὁ Παῦλος, **Χριστὸν ἐσταυρωμένον**, **Ιουδαίοις μὲν σκάνδαλον**, **Ἐλλησι δὲ μωρίαν** (Α' Κορινθ. α' 23).

Οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες, μὲ ύποψία μεγάλη ἔβλεπαν τὴ νέα θρησκεία. Τὴ θεωροῦσαν ἀντίθετη ὅχι μόνο πρὸς τὶς ἔθνικές παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἴδιο τὸ κράτος. Πίστευαν ὅτι ύπονομεύει τὴν ἀσφάλεια τοῦ Κράτους, δημιουργεῖ συνωμοσίες καὶ προκαλεῖ ταραχές. "Επειτα, ὁ αὐτοκράτορας ἦταν μέγας ἀρχιερέας στὴν Ἑθνικὴ Ρωμαϊκὴ θρησκεία, ποὺ ἔφτασε νὰ λατρεύεται σὰν θεός. Φυσικὰ δὲ μποροῦσε νὰ ἀνεχθεῖ ἄλλο θεὸς κι ἄλλη θρησκεία. Γ' αὐτὸ αὐτοκράτορες καὶ ἄρχοντες χαρακτήριζαν τὴ Χριστιανικὴ Θρησκεία σὰν ἀπαγορευμένο σωματεῖο καὶ κήρυξαν σκληρὸ διωγμὸ ἐναντίον της.

"Ετοι λοιπόν, **Ιουδαίοι καὶ Ἑθνικοί**, ἄρχοντες καὶ λαός, ξεσηκώθηκαν ἐναντίον τῆς νέας θρησκείας κι ἔβαζαν σκοπό τους νὰ ἔξοντώσουν

τοὺς Ἀποστόλους μὲ κάθε τρόπο. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καθώς διηγόταν τοὺς διωγμούς ποὺ ἔπαθε αὐτός, ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους:

«Ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις· ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. Τοὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην....όδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις. Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν γυμνότητι...» (Β' Κορινθίους ια' 23-27).

Καὶ ὅμως, παρ' ὅλους τοὺς ἀπερίγραπτους αὐτοὺς διωγμούς, οἱ Ἀπόστολοι κήρυξαν τὸν Χριστὸ σ' ὅλον τὸν κόσμο. Πρὶν ἀκόμα περάσει ὁ πρῶτος αἰώνας, ἡ νέα θρησκεία εἶχε θεμελιωθεῖ στὴν Παλαιστίνη, μὲ σπουδαῖο κέντρο, ὕστερ' ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν Καισάρεια. Εἶχε διαδοθεῖ στὴ Συρία, τὴ Μ. Ἀσία, τὴν Αἴγυπτο, τὴ Θράκη, τὴ Μακεδονία, τὴν Ἑλλάδα. Εἶχε ἔχαπλωθεῖ στὴν Ἰταλία, τὴν Ἰσπανία, τὴν Ἀφρικὴ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἄκρα τοῦ γνωστοῦ κόσμου. Σ' ἀμέτρητο πλῆθος ἔφταναν οἱ Χριστιανοὶ τὸν πρῶτο αἰώνα.

“Ενας Ρωμαίος ίστορικὸς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὁ Πλίνιος ὁ νεώτερος, ἔγραφε στὸν αὐτοκράτορά του: «Δὲν ἔμεινε πόλη ἢ χωρὶ ἢ καὶ ἀγρόκτημα ἀκόμα, ποὺ νὰ μὴν ἔχει διαδοθεῖ σ' αὐτὸ ἢ νέα θρησκεία. Οἱ ναοὶ τῶν θεῶν μας ἔχουν ἐρημωθεῖ. ”Επαψαν πιὰ νὰ προσφέρονται σ' αὐτοὺς θυσίες».

Οἱ Ἀπόστολοι, πάντοτε σὲ διωγμό, ἔφευγαν ἀπὸ τὴ μὰ χώρα στὴν ἄλλη καὶ κάτω ἀπὸ τὰ μάτια τῶν διωκτῶν ἔρυαν Ἐκκλησίες. Ἀκόμα καὶ τοὺς ἀρνητές καὶ τοὺς πολέμιους τοὺς ἔκαναν χριστιανούς. Ἡ Ιουδαϊκὴ καὶ οἱ ἑθνικὲς θρησκείες εἶχαν ἀρχίσει νὰ ύποχωροῦν. Δὲν μποροῦσαν πιὰ νὰ ἀντιταχθοῦν στὴ δύναμη τῆς νέας θρησκείας.

‘Ο εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, μερικὰ χρόνια πρὶν πεθάνει, ἔβλεπε τὸν καταπληκτικὸ αὐτὸ θρίαμβο τοῦ Χριστιανισμοῦ, μοναδικὸ στὴν ίστορία τῆς ἀνθρωπότητας, κι ἐλεγε:

«Ἄζητι ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον,  
ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. ε' 4)

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: 'Ο Ιησοῦς Χριστός, ό ιδρυτής τής Ἐκκλησίας	5
1. Οι ἑντεκα 'Απόστολοι ἐκλέγουν νέον ἀπόστολο, τὸν Μαθία	8
2. 'Η ἐπιφοίτηση τοῦ 'Αγίου Πνεύματος .....	9
3. Οἱ 'Απόστολοι ἰδρύουν τὴν πρώτη Ἐκκλησία .....	11
4. Θαύματα τῶν 'Αποστόλων .....	13
5. Τὸ Συνέδριο παίρνει μέτρα ἐναντίον τῶν 'Αποστόλων .....	15
6. 'Η ζωὴ τῶν πρώτων χριστιανῶν .....	17
7. Οἱ 'Απόστολοι καταδιώκονται ἀπὸ τὸ Συνέδριο .....	19
8. 'Ο πρωτομάρτυρας Στέφανος .....	22
9. 'Ο Χριστιανισμὸς διαδίδεται στὴ Σαμάρεια .....	25
10. "Ἐνας ἐπίσημος 'Εθνικὸς γίνεται χριστιανός .....	26
11. Τὸ κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου Πέτρου .....	28
12. 'Η φυλάκιση τοῦ ἀποστόλου Πέτρου .....	32
13. 'Ο διώκτης Σαοὺλ γίνεται ἀπόστολος .....	34
14. 'Ο νέος ἀπόστολος κηρύσσει τὸν Χριστιανισμό .....	36
15. 'Η ἴδρυση τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἀντιόχεια .....	38
16. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος ἀρχίζει τὴν πρώτη ἀποστολικὴ περιοδεία .....	40
17. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος στὶς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας .....	42
18. Περιπέτειες καὶ διωγμοὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου .....	44
19. 'Η Ἀποστολικὴ Σύνοδος .....	47
20. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος ἀρχίζει τὴ δεύτερη ἀποστολικὴ περιοδεία .....	49
21. Διωγμὸς τοῦ ἀποστόλου Παύλου στοὺς Φιλίππους .....	51
22. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος στὶς πόλεις τῆς Μακεδονίας .....	53
23. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος στὴν Ἀθήνα .....	55
24. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος στὴν Κόρινθο .....	59
25. Τρίτη περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου. "Ἐφεσος .....	63
26. Ταραχὲς στὴν "Ἐφεσο ἀπὸ τοὺς 'Εθνικούς .....	66
27. 'Ο ἀπόστολος Παῦλος γιὰ δεύτερη φορὰ στὴ Μακεδονία καὶ στὴν Κόρινθο .....	68
28. 'Ο Παῦλος γυρίζει στὴν Ἱερουσαλήμ .....	70
29. 'Ο Παῦλος κρίνεται στὸ Συνέδριο .....	73
30. 'Ο Παῦλος δεσμώτης στὴν Καισάρεια .....	75

31. 'Ο Παῦλος ζητάει νὰ δικασθεῖ ἀπὸ τὸν Καίσαρα .....	77
32. Τὸ ταξίδι πρὸς τὴν Ἰταλία .....	80
33. Ἀπὸ τὴ Μάλτα στὴ Ρώμη .....	83
34. 'Ο Παῦλος στὴ Ρώμη .....	85
35. 'Η τελευταία περιοδεία καὶ τὸ μαρτυρικὸ τέλος τοῦ Παύλου .....	87
36. 'Ο Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος .....	90
37. Τὸ κήρυγμα τῶν ἄλλων Ἀποστόλων .....	92
38. 'Ο ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης .....	94
<b>ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Τὸ ἔργο τῶν Ἀποστόλων .....</b>	<b>96</b>



024000019529

Έκδοσις IA', 1976 (VIII) - Αντίτυπα 150.000 - Σύμβασις 137/7-5-76  
 Έκτύπωσις: Θ.Σ. ΠΕΤΡΑΙΝΑ & ΣΙΑ Ο.Ε.  
 Βιβλιοδεσία: I. Π. ΜΟΥΤΙΟΣ



